

PAUL EGEDE

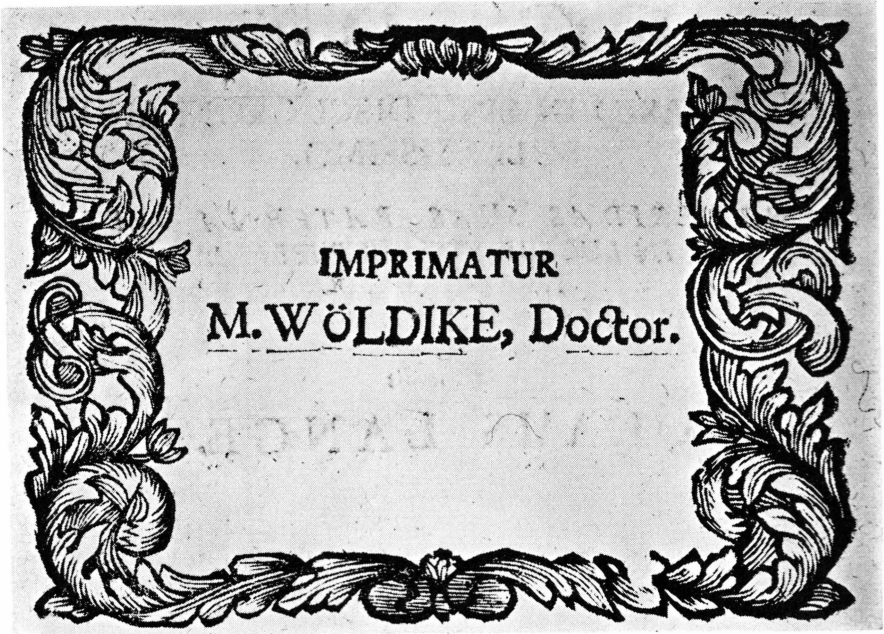
geb. 1708. gest. 1789.

CONTINUATION
af
RELATIONERNE
Betreffende
Den Grønlandske MISSIONS
Tilstand
Og
Bestaenhed,
Forfattet
I FORM af en
JOURNAL
fra
Anno 1734 til 1740.

af Colonien,
Christians-Haab
udi Disco-Bugt.

Bed
PAUL EGEDE,
Missionair udi Grønland.

A. J. B. E. H. W. M.,
Trykt hos Johann Christoph. Grotz.

IMPRIMATUR
M. WÖLDIKE, Doctor.

VIRO
PLURIMUM REVERENDO
DOMINO
PAULO JOHANNIS
EGEDE,

MISSIONARIO IN SINU DISCI GRONLANDIÆ
SOLERTISSIMO

EPHEMERIDAS SUAS PATERNA OPERA
IN LUCEM EDENTI PUBLICAM
PARÆNETICO HOC

applaudit

OLAUS LANGE

Vir Juvenis, Patre, quem Pietas regit, Edite Claro
Gentem convertendi Nomine Hyperborealem,
Exequeris pariterque Paternum Munus, Amoris,
Virtutis, Fideique Paternæ Gratia fecit
Hæredem quem justum, quem spes occupat ipsum:
Solers continuas calamoque Diaria cito,
Cæpit quæ Pater; haud doctumque rudemque lateret
Regna modo sua quo dilatet ad ultima Thule
Supremus Dominus, Patris & Fili pia facta
Quæ sint, hunc finem spectantia, prospera Genti
Johannis, Pauli, quos Nomina Dia decorant
Doctores quos Catholicos Ecclesia Christi
Semper habet, Paganis omine non sine fausto.
Auges grande opus Io! quod decet esse perenne,
Censeo, conveniens Tibi, qui Patris æmulus extas.
Ut Pater emeritus, seroque, brabæa capessit,

Ultima pro Christo fundens spiranima vitæ,
Surgat ut Arcti in spem studiosa ac Orba Juvenes
Edocet hanc Sacra Dogmata Christi cum dialecto
Difficili linguæ Kalalitæ sedulus usque:
In medio positus cursu properabis ad illam
Ipsam Metam, quæ Palmam, defertque Coronam
In Christo quæ, pace perenne, effloreat olim!
Gratulor inceptis ausis his, queis DEUS addet
Magnum, qui sapit, & valet, & volet, Incrementum!

Deris EXCELLENCE
Høy-ædle og Vel-baarne
Høy-ædle og Vel-baarne
Høy- og Vel-ædle Høy-ærværdige
Vel-ædle og Velbyrdige
Samptlige Allernaadigst forordnede Herrer udi
Collegio de cursu Evangelii
promovendo.

Endskjønt her itkun falder lidet eller intet at annotere ved denne Grønlandste Missions Forretninger, som kunde værdivges at læfjæs af de Gunstige Herrer, har jeg dog alleene for underdanigst at lade see hvor vidt dette Lands Indbyggere deris Forstand strekker sig, optegnet med deris egne Talemaader, hvad som er talt af dem, ved det de har hørt tale om Gud og hvad der hører til ævig Salighed at erlange; thi som Folket er dumt og taabeligt, og hverken veed eller skjøtter om at raisonnere det ringeste som kloge og skarpsindige Hedeninger ellers pleier, gives heller ikke Anledning at fylde mange Blade med deris lærde Discurser og Samtaler med os; saasom de, uden viidere Betenkning imodtager alt hvad de hører, om det end var den største Løgn og Urimelighed. Var det itkun om deris blotte Bisald og Samtykke at giøre, som man veed de Catholske Missionarii i Indien lader sig affpiise med, da skulde der sandeligen ikke findes en Grønlænder, som jo gjerne skulde lade sig døbe og blive en Christen, helst om man vilde indgaae dem, at de maatte troe hvad vi og deris saa kaldede Angekkut o: Wiise siger og fortæller; ligesom man finder at og vore gamle Nordste Folk og Hedenste Forfædre har baade vilde tilbede Christum og deris Afgud Odin; thi kan der disverre! ey meldes meget om de mange Omvente, hvilket til Deels, som melt, er deres egen Koldfindighed at tilskrive, til Deels de hid til værende u-fuldkomne Anstalter til dette Desseins Fremgang, og om endskjønt jeg vel undertiden har mærket hos en eller anden nogen særdeles Andagt og Alvorlighed, har jeg ey kundet deelagtiggøre dem i den hellige Daab, saasom man er u-viise om Missionens bestandige Fortjettelse; thi om den igien skulde ophøre, saa maatte jo de stakkels Mennister falde til deres forige Mørke og Bildfarelse, naar man først sees Berket nogen-

ledes sat paa en fast Fod, kan man dis dristigere siden gribe til en saa hellig og vigtig Forretning. Imidlertid bedes ydmngst de Gunstige Herrer vilde optage dette i megen Naade og Bevaagenhed, som jeg og stedse vil leve

Deres EXCELLENCE
 Høy-ædle, og Vel-haarne
 Høy-ædle og Vel-haarne
 Høy- og Vel-ædle Høyærværdige
 Vel-ædle og Velbyrdige
 Samptl. Naadige og Gunstige Herrers

Christianshaab udi Grønland
 den 31 May 1737.

Underdanigste og ringeste
 Tiener
 Paul Egede.

Veldømende Christelige Læsere!

Af en for 3 Aar siden af mig udgiven Journal og Relation betreffende den Grønlandske Missions Begyndelse og Fortsættelse, haver den Christelig Læsere noksom fornummet Missionens Tilstand og Fata udi de 15 Aar jeg var udi Grønland; Men som og en Loge 1734 af velfornemme Negotiant her udi denne Kongl. Residentz-Stad, Kiøbenhavn, Monf. Jakob Severin, er bleven anlagt udi Disco-Bugt paa 69 Graad, næsten 100 Miile Nordeligere, end hvor jeg var, og min Søn Povel Egede, som Præst og Missionair haver opholdt sig der sammesteds udi 4re Aar, og imidlertid, som velkyndig udi Grønlandernes Sprog, ikke allene haver underviist Hedningerne udi den Saliggjørende Guds Kundskab, men endogsaa ført adskillige Discurser med dem, hvor af en udførligere Undretning, saavel om deres Superstitioner, som Capacitet og Beqvemhed til at antage den Christelige Lære, kand havees, end som udi min Journal er at finde, haver jeg holt det for nøttig ogjaa at lade komme for Lyset bemelte min Søns hjemsendte Journaler, forhaabendes at gjøre dem en Velgefal og Tieniste dermed, som frygte Gld og gjerne seer Christi Riges Udbreedelse iblant arme vankundige Mennesker. Gld lade mit Dhemærke hermed opfyldes, som er, at mange maatte af det glædelige Haab, som disse Relationer giver os om denne enfoldige Nations frugtbarlig Oplysning, opmuntres til ogjaa at contribuere noget til denne Missions Fortsættelse, hvor af de her maa have megen Glæde og Fornøielse, og hvijsset vente en Naadeløn af Gld i Himmelen, som allertroehiertigst forønkes dem

af
 Hans Egede.

Anno 1734.

Efter at Mons. Jacob Severin Velfornemme Negotiant udi Kiøbenhavn, havde resolveret sig til at fortsætte det Grønlandste Dessein, og til den Ende og en alleruaadigst Octroye saa vel som anden meer Kongl. Assistance, til Verkets desto bedre Fortgang, allerunderdanigst erholdet, blev jeg den 26 Martii i den Hæres Jesu Navn af hans kongl. Majestæt allernaadigst voceret som Missionarius, at gaa over til Grønland for at være min kiære Fader der sammesteds til Grønlændernes Omvendelse assisterlig, og efterdi jeg til samme Verk af min kiære Fader og forhen var destineret, og efter nogle Mars Forløb udi Grønland tilforn havde temmelig lært Grønlændernes Sprog, fant jeg mig for GUD, saa villig som pligtig, sligt at paatage. GUD forleene mig ellers sin værdig Hellig Aands Bistand dette betydelige Embede til hans allerhelligste Navns Ære og de Bantundiges Dplykning troelig og frugtbarlig at udrette.

Aprilis.

Den 2. blev jeg tillige med mine 2de Med-Brødere Herr Andreas Bing, og Martin Ohnsorg (Som og vare allernaadigst vocerede til Missionarier) af hans Høy-Ærværdighed Biscop Worm ordineret til det hellige Prædike-Embede.

Majus.

Den 17 efter at alting var nu færdig, som behøvedes til en nye Colonies Drettelse, begav vi os i Jesu Navn om Borde paa Skibet, og gif om Aftenen silde til Seigls. Patronen for Verkets fulte os til Helsingør, hvor fra vi igien om Morgenen gif til Søes.

Den 21. paa kom os et meget stormende Veir i Kattegat, og varede indtil den 23. Imidlertid vare vi meget ilde deran, efterdi Skibet ikke allene var saa overmaade lastet, at det ikke kunde bierge sig for nogen Søe, men Pomperne bleve og saa tilstoppede. Herforuden var vi og i Frygt at støde an paa Klipper og Grunde, saa som vi ikke kunde føre Seil, men maatte drive hvor Vinden ville have os hen.

Den 27. havde vi meget godt Veir, passerede samme Dag Lindes-nes. Om Aftenen blev Storm igien, og maate paa nye drive for Vinden.

Den 31. haglet og sneede det.

Junius.

Den 2. passerede Hitland og havde atter stormende Veir med tyk Lufft.

Den 17. fik vi see den Sønder Ende af Grønland, som kaldes Staten-Huk. Fra den 2 Junii hid til havde vi meget skjønt Veir og god Vind.

Den 22. saae vi en heel Høy Fis-Bierge. Imod Aftenen treffede vi den Hønsborger Galioth, som og var destineret at gaae op til Disco-Bugt, og var gaaet fra Kiøbenhavn den 18 May.

Julius.

Den 2. møtte vi en Hollandsk-Huchert, som bragte os de Tidender, at Skipper Jacob Bentsøn var lykkelig arriveret til Got-Haab, og var igien taget derfra for at fortsætte Rejsen til Disco-Bugt for at handle med de Wilde og at tilføre den nye Colonie, som skulde oprettes, det han havde inde.

Den 3. passeret vi Baals Revier forbi, hvor den Søndre Colonie er.

Den 6. loed sig Tilsiune et meget forstrekkelig Haf-Dyr, hvilket reiste sig saa højt over Vandet, at Hovedet af det, ragte over vores store Mers. Det havde en lang spids Snude, og blæste som en Hvalfisk, havde breede store Laller, og Kroppen syntes at være begroed med Skiell, og var meget runken og ujevn paa Huden; den var ellers skabt nedentil som en Drm, og der den gik under Vandet igien fastet det sig bag over og reyste saa Stierten op af Vandet en heel Skibs-længde fra Kroppen. Om Aftenen der efter fik vi et meget sterkt Veir.

Den 7. continueret med Stormen, saa vi nødes omsider at tage Seiglene fra og drive for Vinden.

Den 11. var saadant Mørk og Taage at vi maatte brænde Lius i Cahytten, Kloften 4 effter Middag, og det paa den højde, hvor Solen ikke gaer ned under Horizonten om Natten, paa disse Lider.

Den 12 Atter stormende Vinde, og saae store Sis-Bierge.

Den 13 Saae vi Disco-Eyland.

Den 14. treffede vi for omrørte Skipper Bentzøn udi Disco-Bugt: Om Natten foer vores Skipper og Kiøbmand i Land, for at udsee en belehlig Skibs Havn og Bygnings-Plas.

Den 15. om Morgenen tiilig, kom igien tilbage, og have fundet det belehligt nok for begge Deele. Hvorfor vi forsøgede os derhen, og om Aftenen, med alle 3 Skibe fastet Anker udi samme opfundne Havn, som af Hollænderne kaldes Viire-Bay. Og takket Gud for en lykkelig og velbeholden Rejse.

Den 18 prædiket Herr Andreas Bing paa Skibet. Effter-Middag reyste han med mig hen til nogle Wilde, som boede i Tæster een halv Miil fra Skibet. Ved samme Lejlighed underviiste jeg dem lidt om Gud, alletings Skabere, hvorpaa de gave flittig agt, saasom noget de tilforne ikke saa tydelig havde hørt om; thi nogle af dem som i forrige Aaringer havde boet ved Got-Haab, og nu opholde sig her, havde fortalt dem lidet der om. De bade alle at jeg vilde blive hos dem og ikke rejse Sver efter, eller i ringeste komme igien til dem tilkommende Aar.

Den 19. kom nogle af dem som jeg talte med forrige Dag, og spurdte: Hvorledis det skulle gaee dem som leve og overblive ved Guds Søns Tilkom-melse? Jeg svarede dem med det som Paulus skriver 1. Cor. 15 B. 51. Hvor-med de bleve fornøiede og gif bort.

Den 25 Prædikede jeg i det nye oprettede Huus. Om Aftenen afgik igien et af Skibene, for efter Ordre at forsøye sig til den Søndre Colonie; Jeg juldte og med, saasom jeg havde faaet Permission at blive hos mine Forældre Vinteren over.

Augustus.

Den 8. Kom vi lykkelig og vel til Got-Haab, hvor jeg Gud stee lov! Fant alle Mine i god Helbred-Stand.

Den 18. Gik Skibet, hvormed jeg fulte til Got-Haab igien fra Colonien for at fortsætte Hiemreisen.

October.

Den 11. Iblandt andre Grønclænder som besøgte os, var en hvilken kom til mig og begierte at jeg vilde give ham lidt Afse, som han vilde kaste i Søen, paa det at Sælhundene skulde derefter samlis. Der jeg spurde ham, om der da var saadan Krafft i Afken, at den kunde drage Sælhundene til Landet? Svarede hand ja, hans Lands-Mænd havde ofte forsøgt det. Jeg siger til ham, At der ere kommen Sælhundede troer jeg nok, men at de ere komne for Afken Skyld tviler jeg paa; thi var der saadan Krafft i Afken, da vidste vi det nok, vi, som efter deris egen Tilstaaelse, have ingen Umuelighed, o: Veed og kand gjøre alle Ting, foruden Ebbe og Floed, hand skulde derfor ikke sette nogen Troe til slige daarlige Ting, men troe paa Gld, som regierer over alle Creature, og kand forskaffe dem Næring og Føde, som troe og paa-kalde ham.

Den 18. Reiste min Fader Herr Hans Egede til de Grønclænder som boede i Nærværelsen, for at underviise dem i Saligheds Sag.

Den 25 Kom en Grønclænder til os, og forblev Natten over. Der jeg talte med ham om Gud og forestillede ham, hans og hans Lands-Mænds elendige Tilstand, sagde hand sig til at have tænkt paa hvad hand havde hørt af min Fader, nemlig, at ingen kunde blive salig uden han kiender Gld og er døbt; lovede derfor oftere at ville komme til os for bedre at undervises, at hand kunde blive døbt.

November.

Den 29. kom en Kone-Baad til os fuld af Qvinder og Børn fra Haabets-Ø, som og ved samme Lejlighed bleve underviste.

December.

Den 6. Foer jeg ud til vore Naboer paa Embedes Begne, der jeg om Afstienen havde holdt Catechisation med dem, bade de mig, at jeg vilde fortælle dem om voris Land. Og der jeg fortalte dem, hvor store og prægtige Huuse der vare oprettede til den Guds Ære, hvorom de nu havde hørt mig tale, og hvorledis voris Folk hver 7de Dag, efter hans Befalning i det 3die Bud, forsamlis for at høre Guds Ord af Præsterne og at love og priise ham; Spurde en af dem, ærer og frygter og eders store Herre Kongen, Gld? Jeg svarede ham ja, at baade ærer Kongen Self Gld, og vil ogsaa at hans Underfaatter og Tienere skal gjøre det samme, ja straffer alle dem som ikke ville leve efter Guds Bud og Willie: Og efter som hand hafde hørt at I vidste ikke af Gld at sige, har hand befalet os at reyse til eders Land at forkynde eder om den samme, paa det I ikke efter Døden skulde komme til Dievelen; thi han ynkedis over eders

store Eleudighed etc. Det er en meget god Mand, jagde de, gid vi havde noget at give ham, fordi hand elsker os saa meget.

Den 11. kom jeg hjem til Colonien igien, og blev dette den sidste Visite til Grønlænderne i dette Aar.

Anno 1735.

Januarius.

Fra den 10. indtil den 15. var min Fader ude hos Grønlænderne og underviiste dem.

Februarius.

Udi denne Maaned havde ingen Visiter fundet stee til Grønlænderne for slem og stormende Veir hver Dag.

Martius.

Den 7. reiste jeg ud til Grønlænderne, og foer omkring til dem alle i Circumferentzen boende og underviiste dem. Der jeg kom til den gl. Colonies De, spurte en mig, om de, i det Huus jeg kom fra, havde Høxjet Afsteningen tilførne? Jeg merkede strax at hand ikke vidste at vi straffede saadant i dem, thi hand var en Fremmed og var det Aar ankommen Norden fra Disco; hvorføre jeg svarede ham med Raaldsindighed; at de Høxjede ikke, mens vi vare der, men de lavede sig til at Høxse til Aften. De andre som hørte dette vinkede til ham, at hand skulde tie med slikt; Jeg vilde ikke heller mere tale der om, saasom jeg haabede ved en anden Lejlighed at faae det at viide, helst efterdi Høxjeriet angik den Person, som flatterede sig af at troe frem for sine Lands-Mænd, og at hand foragtede alle deris Superstitioner. Men, imedens jeg var der, kom en fra det selv samme Huus, hvor dette Alspil var holdet, hvilken fulgte hiem med mig Dagen der efter. Hannem spurte jeg, om hand var Nærværendis den Aften de Høxede og hørte paa? Hand svarede, at hand ikke var hos der de Høxede, men var ude i et andet Huus. Efter at jeg nu havde faaet at vide Høx-Mæsterens Navn, og til hvad Ende det var skeed, holdt jeg op at tale mere der om.

Den 17. kom jeg hjem igien fra Grønlænderne.

Den 18. Besøgte os nogle Grønlænder, og tilligemed den Person, som omelte Koglerie var giort for, thi som han var udslagen paa Ryggen af Saar, som de holdte for at være dødelige, havde de indbildt ham at han ikke kunde cureres uden at en Angekok høxede over hannem. Der jeg nu ikke vilde tale med ham som med de andre, spurde han, hvorfor jeg ikke var med ham som jeg plejede? Svarede jeg ham, at jeg ikke kunde fordrage dem som brugte Høx-Mæstere, og sagde ham saa alt hvad jeg havde hørt om ham, loed hannem og forståae, at han ikun skulde blive ved sine Angekokker, som han troede bedre

end mig, saa kunde han gjøre Sælfskab med dem til Dievelen. Han begynte vel at undskyldte sig, men som jeg loed som jeg ikke vilde have mere med ham at bestille, foer han gandske bedrovet bort.

Den 19. kom han atter igien og bad jeg dog ikke ville være vred paa ham sigende: Han ingen Roelighed havde haft og kunde ikke jove for Betyrning over det han havde gjort, haabede dog at naar han bad Gud der om, skulde han nok blive ham bliid igien, han vilde og forsikke mig, at jeg aldrig skulde høre slikt meere om ham. Efter at jeg havde alvorligen formannet ham, droeg han fornøyet hjem igien.

Aprilis.

Den 3. besøgte os en Deel Grønlænder med Qvinder og Born, og forblev Natten over.

Den 18. foer jeg til Grønlænderne, som i mængde nu vare forsamlede udi Nepiset Sundet en god Miil fra Colonien. Der jeg havde endt min Tale og Underviisning til dem, sagde en af dem om sig self: Jeg har et got Gemyt, derfor troer jeg alt hvad du haver sagt.

Majus.

Den 4. kom en heel Hob Grønlænder til os Sonden fra, som iblant andet, sagde: At siden Maanens Hunde havde giød paa Torden, havde den ikke ladet sig høre.

Den 12. reyste min Fader paa Embeds Begne, ud til Grønlænderne i Koekøerne.

Den 15. om Aftenen silde, blev vi glædet med Skibe fra Fæderne-Landet. Svormed jeg fra desseinet Patron Mons: Jacob Severin blev tilskrevet at jeg skulde forsøye mig til den Norder Colonie. Men som min Fader, med Kongl. allernaadigst permission, havde resolverit at reyse igien fra Landet, og Herr Ohnsorg endda ikke saa vit var avanceret udi Sproget at han kunde forrette Missionens Tieniste, var det fornøden at jeg maatte forblive hvor jeg nu var.

Junius.

Den 5. fortsætter Skipper Jacob Bentsön sin Reyse Nord efter til Disco-Bugt.

Den 20. reyste min Fader ind udi en fiord kaldet Amaralik, 6 Miile fra Colonien, for til Afstæed at tale med de der indeværende Grønlænder.

Den 25. kom han tilbage igien.

Julius.

Den 5. besøgte os en Grønlænder med sin heele Familie, og maatte forblive hos os udi 2 Dage for stormende Veir. Den samme havde 2 Søstre til Ægte og 1 Søn med hver.

Den 9. kom en Mængde af Bilde Sonden fra, som fortsætte deres Reyse Nord efter.

Den 11. besøgte os atter nogle Grønlænder, hvilke jeg underviiste; og der de hørte at der var 2 Beye for Mennisken efter Døden, sagde en af

Dvinderne: Jeg er bleven saa liden som min lille Finger; hvormed hun vilde betyde at det som hun nu havde hørt, gjorde hende saa bange, at hun syntes i sine egne Dyne, ikke at være større end hendes lille Finger o: ringe og u-værdig af Forundring over alle de store Ting hun havde hørt.

Iblant disse var og en Angekok, hvilken sagde at han havde været i Disco og der samme steds ved sin Kunst gjort at Fisen Brød op for Tiden. Han sagde og, at have været i Himmelen forrige Vinter. Jeg bad ham at hand vilde lære mig at blive en Angekok, saa vilde jeg betale ham derfor, hvis jeg kunde lære det. Han sagde ja, jeg skal sige dig hvorledes du kand blive det; du er noget klog tilforn, der for kan det nok ssee. Her paa begynte han da som følger:

Du skall gaa et Støffe Vej op i Marken, hvor ingen Mennisker er, der skal du opsjøge dig en stor Steen, og sætte dig ved den, kald saa paa Dievelen og siig at du vil være en Angekok saa kommer hand da til dig; Men det Første du seer ham, da faaer du meget Dnt og døer omsider og bliver saaledes liggendes udi 3de Dage. Derefter bliver du levende igien. Gaae saa hjem og da er du strax en Angekok. Den første Gang du vil fare til Himmels, skal det ssee ved Solstitium autumnale, thi da er den nærmeste Himmel, nemlig Regnbuen nær ved Horizonten og da skal du lade dig binde med en tyk Rem (Saadan en som Grønlaenderne bruge til en Linie i deris Harpuner, naar de styder Sælhunde). Hovedet imellem Benene, Hænderne paa Ryggen, og med det øvrige af Remmen skal det heele Legeme sammenbindes. En Tromme skal og leggis ved din Siide. Herpaa, naar Lyset er slugt og Binduerne gandske tildekkede, saa at der er gandske mørkt inde i Huuset, og du har begyndt paa den anden Sang, som vore gamle Forfædre have gjort, da er du strax løs igien, og farer op igiennem Taget, og derefter igiennem Lufften, indtil du kommer til den første Himmel; Der rinder en stor Elv oven fra den øverste Himmel, og ved Siden af denne Elv er et Flod og slet Bierg, paa det skal du gaae op til dend øverste Himmel. Naar du kommer der, faaer du at see Dyr og Fugle nok og Angekut Poglik, o: Angekut med Sæfte paa, deris Sjæle.

Nu har jeg sagt dig (sagde hand) hvorledis du skal blive Angekok, betal mig nu vel derfor. Jeg bad hannem at hand vilde først fortælle mig, hvorledis man bliver Angekok Poglik; Hvor til hand var strax villig og sagde: Der er mange Angekut, men iffint faae Angekut Poglik, og de som skal blive det, maae tilforn være gemene Angekut, gjøre ligesom tilforn er jagt, slukke Lyset ud at det bliver gandske mørkt inde, dog skal de ikke være bundne. Herpaa kommer en hvid Biørn igiennem Indgangen og biider saadan en Hexen-Mæster i hans store Taae, slæber ham til Søen og kaster ham ud i Vandet, der er strax en Hval-Ros færdig som griber ham ved hans Genitalia og æder ham op tillige med hviid Biørnen. En liden Stund derefter, bliver hans Been, et efter andet, kast ind paa Gulvet, hvor han havde Hexet, og naar de ere der alle, saa stiger hans Aande op af Jorden og samler sig igien med Benene, at han igien bliver levende. Efter at hand nu havde endt denne Sladder, forlangede

hand atter sin belovede Løn; Men der jeg bad hannem at hand vilde gaae ud med mig og giøre et Luft-Spring, som jeg saae derpaa, paa det jeg kunde være forfikkret at hvad hand lærde mig var sandt, sagde hand: Det var for lyst, jeg skulde bie til Vinteren kom og Natten blev mørk. Jeg loed ham igien forstaae, at hand ingen Betalning fik førend jeg havde seet ham høy lys Dag at fare til Himmels, og kunde hand ikke det, da var det Løgn alt hvad hand havde sagt. Men hand undskyldte sig dermed, at hand var trangbrøstet og hæes, efterdi hand den heele Sommer havde været plaget af Hoste. Slutningen paa Konsten saa vel som Betalningen blev til intet; thi hand maatte self omsider tilstaae at det var Løgn; men at dog noget var sandt.

Augustus.

Den 6. vare nogle Wilde hos os, som i forrige Vinter havde opholdt sig udi Disco-Bugt, de samme fortalte os at Coloniets Folk der Nord da levede vel, saa nær som 2 af Matroserne som vare døde.

Den 26. Kom Kiøbmanden der Norden fra, og havde med sig Herr Bing, sampt Kiceristen og Sønnen, saasom de havde Mangel for Proviant, efterdi Fæderne Lands-Skib ey endda der var ankommen, hvorføre de, befrygtende dets ganske Udeblivelse, forlangende paa Got-Haab at forblive. Skjønt vi nu self vare slet nok provianterede, maatte vi dog imodtage dem, siden de havde fundet for got heller at ville være Præstløs, end efter deres Meening og Føregivende, komme til for kort paa noget.

Den 30. Begav Kiøbmanden sig igien paa Hjemreisen, efterladende, som meldt, Herr Bing med sin Familie.

September.

Den 9. Ankom det længe forventendis Skib Norden fra Disco-Bugt, hvor det arriverde 8te Dage efter at Kiøbmanden med Præsten og hans Familie vare farne derfra.

Den 24. Fortsatte Skipperen igien Hjemreisen efter at hand havde indtaget, hvad som fra Colonien var at hiemsende.

Den 30. Fulgte jeg min Broder, som udfoer Nord efter paa Handels Tougt, at jeg ved samme Leylighed kunde tale med foresindende Grønlænder om de Ting jeg var udsendt for. Underveis passerte blandt andet efterfølgende: Der vi en Aften kom til et Stæd hvor en deel Grønlænder vare forsamlede, hendte det at en af de der boende Wilde blev borte paa Søen, hvor hand var udfaren med andre efter sin Næring, og druknede; Dette forarsagede en stor Græden og Hysten iblant dem, den heele Nat; Dvinden løb ud paa Marken gandske nogen i stærk Blæst og Sneedrev, klagede og jamrede sig ynkeligen for sin Mand; og der hun om Morgenens derefter fik at see hans Piile komme drivende til Landet, sprang hun ned til Søen, tog Pilen op og kyste den og trykte den til sit Brøst. Og endskjønt jeg ikke tilstrekkelig nok kunde trøste denne stakkels Dvinde; loed hun sig dog omsider overtale af mig og gav sig noget tilfreds igien, takkede mig og sagde: Alt det var meget vel at jeg kom

der til dem; thi hun kunde ikke saaledis blive trøstet af hendes Lands-Mænd. Hendis Mands Broder foer Dagen efter ud, at søge efter ham, men fant ikkun hans Vaad, hvilken hand førte til Lands.

Den 3die Dag da vi skulde fare derfra, holdte jeg mig atter lidet oppe hos de Bedrøvede for at trøste dem; men der det kom Bud til mig, at mine Medfarende vare særdege at Rejse, og jeg end da forblev noget hos dem, sagde den dødes Broder: Gid jeg havde noget at forcere dig, fordi du har trøstet os, holdt dig ikke op for vor Skyld, vi ere det ikke værd, naar du vil fare, saa far ikkun, jeg er hærdet af Sorg fra min Ungdom op, jeg er vant dertil, og kand ikke mere græde, men det er ikkun de Smaae (pegende paa de Faderløse Børn) jeg sørger for. Til Slutning bad jeg dem at de ikke vilde sørge for meget, naar jeg kom til bage skulde jeg tale mere med dem.

Paa et andet Stæd, bad en mig at jeg vilde glæde ham noget, efterdi han havde saa stor Sorg. Der jeg spurte ham, hvorføre han sørgede? svarede han: At han havde mist sin Kone og Børn ved en uheldig Hændelse, thi et stort Jis-Bierg var falden over hans Kone Vaad, hvor udi hans Dvinde og Børn med flere vare udi, og sloge dem alle ihjel. Jeg bad hannem derfor, at han med de andre, hans Huus-Folk, som vare 8te Familier, vilde forsamle sig, og sætte sig ned hos mig, da skulde jeg fortælle dem noget som var behageligt og trøsteligt at høre. De kom strax til mig, hvor jeg da begyndte og tale for dem om Skabelsen og Synde-Faldet, og Oprensningen ved Christum, og hvorledes den HØrre Christus paa den yderste Dag skal opvække alle Døde, baade de som ere i Havet, og paa Landet, da svarede den Sørgende: det er got. Men der jeg sagde fremdeles, at der vare 2de Bege efter Døden for Menneskene, Himmelen hvor der er megen Glæde og Herlighed, og Helvede hvor der er stor Pine og Elendighed uden Ophor, og at til det første Stæd kom ingen uden de som kiende GUD og hans Søn, og troe og elske ham, rystede han paa Hovedet og sagde: det var meget slemt. De lovede allesammen, at de vilde troe paa GUD og elske hans Søn, paa det de kunde komme til GUD, naar de igien skulde opstaae.

En anden sagde: Du har nu fortalt os, hvorledes GUD af Begyndelsen skabte Alting allene ved sit Ord; Men har du hørt, hvad voris Lands-Mænd sige, at Soel og Maane ere komme fra? Jeg svarede Nej. Da skal jeg fortælle dig det, sagde hand. Soel og Maane, siger hand, er af voris Folk, og er Maanen en Mands-Person og heeder Anningat eller Anningasina, og Soelen er Maanens Søster, og heeder Malina eller Ajut. De har fordim boet i Disco Bugt ved Jise-Fiorden. Men Narfagen at de ere optagne til Himmelen, er denne: De legte engang tilhammen med andre deris Lands-Mænd udi et Huus af Snee, med Skind-Tag over (som er Ungdommens Leege Huus om Vinteren). Men Maanen efterjom hand var forelsket i sin Søster, som den skønneste af alle Jomfruer der vare nærværende, havde hand den Bane at slukke Lyset ud hver Aften for at ville carreseere hende; Hvilket som hun ikke vilde fordrage eller samtykke, smurte hun engang sine Hænder over med Soed

eller Svæerte, for at svæerte ham i Ansigtet og paa Klæderne, som i Mørke toeg fat paa hende, paa det hun kunde faa at viide hvem det var. (Her af ere de Bletter som sees udi Maanen; thi som hand havde en smuk hviid Keens-Dyrs Peltz paa, blev den ilde bemurt af Svæerte) Malina eller Soelen, løb her paa ud at tende Ild udi et Stofke Møese. Annigat eller Maanen gjorde lige saa, men hans igien blev strax udsuft, derfor seer den ud ligesom en Glød og skinner ikke saa got som Soelen. Maanen løb da efter Soelen rundt omkring Huuset for at faae fat paa hende, og der hand ikke vilde holde op at forfølge hende, skar hun omsider sit ene Brøst af med en stor Ullomik eller frum Knif, og fastet det til Maanen, sigende: Nerriuk kissima mamariner parma det er: Ved det! du finder maaesse allene Smag i mig. Men Maanen blev ved at forfølge hende, indtil de begge bleve optagne i Lufften, og løber endnu saaledis dagligen efter hin anden.

Dog kom Soelen høiere op end Maanen. Heraf kommer det at Maanen endnu maae søge sin Næring paa Jorden og i Havet, med at fange Sælhundede, efterdi det er en Spiise, som hand er vant til, hvilket skeer paa de Tider naar de ikke sees paa Himmelen. Saaledis, sagde hand, har vore Forfædre fortalt os, men nu troer jeg det ikke meere.

Hvo som har opdigtet denne Metamorphosis, har ey observeret, at de havde intet Jern paa de Tider udi Grønland førend voris Nation tilførde dem det, som de og selv tilstaa: Derjom voris Lands-Mænd havde været af Ratte-Slegt, som de ere af Hunde Slegt (efter Grønlændernes Sigelse og Indbildning) da kunde man have tænkt, at de havde taget sig denne Rejse paa i Mørket, for at skaffe denne gode Jomfru Malina en frum Knif.

En anden, der sammesteds, sagde: Vi Mand-Folk ere gode nok, thi vi troer all hvad du har sagt. Men Qvinderne due ikke, de ere uden Fornuft og troe ikke, de kommer og vel heller ikke til Gud. Jeg gav ham herpaa til Gienfvar, at jeg altid har seet større Andagt hos deris Qvind-Folk end hos Mændene: Men hand blev ved det samme, og sagde: Det var ikke deris Alvore. Qvind-Folkene begynte her paa selv at legge denne Beskyldning fra sig og sagde: Hand er gal troe ham ikke.

Paa et andet Sted, fortalte en mig, hvorledis hand allene med Ord havde cureret et Barn, men vidste selv ikke, hvad han havde sagt; thi han kunde ikke regiere sin Tunge.

Der jeg engang bad dem at de ville skille sig med deris Arnoak eller Amuleta, saasom Ting der ikke vare af nogen Nytte eller Krafft, svarede de, at Hollænderne og brugte slikt paa deris Hvalfist Linier; Da jeg nu spurde dem hvorledis de saae ud, sagde de at det var smaae røde Lapper; Men der jeg forklarede dem at saadant blive ikke brugt af Hollænderne i den Hensigt at det kunde skaffe dem nogen Lykke til Fangst, men vare aleene deris Merker hvoraf de kunde kiende hvor mange Favner Liner der var udløbne, loed de sig nøje.

Efter at vi havde handlet begge Fartøjerne fulde af Speck, vendte vi om til Colonien igien, og havde været 25. Miile Norden fore.

October.

Den 22. Om Aftenen kom vi hjem igien til Colonien.

Den 28. Var et forstreffeligt Vehr af Sønden med Vind og Regn.

November.

Den 21. Reyste min Fader paa Embeds-Beigne, til omkring boende Grønlænder.

Den 25. Kom hand igien tilbage fra dem.

December.

Den 8. Føer jeg ligeledis hen til Grønlænderne som boe 2. Mile ind udi Baals-Revier at læse for dem.

Den 11. Kom jeg hjem igien derfra.

Den 13. reyste atter ud til dem, som boe paa den gamle Colonies De.

Den 15. Efter at jeg om Morgenen havde catechiseret for dem og deris Ungdom; Sagde en gammel Mand at hand til Vederlag ville fortælle mig en Historie, hvilken jeg her maae anføre, endstviønt dend er lige saa inventieus og rimelig som de forrige.

Da en Grønlænder engang gif paa Keens-Dyrs Jagt fik hand see en heel Hob Fruentimmer som leegte udi et stort Vand. Men de vare omfakbte til Gies, og havde lagt deres Klæder eller Hamme paa Marcken ved Vandet. Da nu denne Skiotte fik Klæderne at see, løb hand hen og tog dem til sig. De bad hannem meget og længe at hand vilde give dem deris Klæder igien; Han gav dem og sine Klæder igien, saa nær som 2. af de smukkeste, hvis Klæder hand beholdte, dog omsider efter lang og indstendig Beden fik den Gene af dem og sine Klæder tilbage, men den Andens rej hand i Stykker; Hvorfore hun maatte følge med hjem og blive hans Kone. Med hende aflede hand omsider en Søn. Imidlertid de vare tilhammen, samlede Konen tilhobe alle de Vinge Fier hun kunde faae, indtil hun fik en stor Seckfuld. Der Manden spurte hende hvortil hun vilde bruge disse Fiere sagde hun: Din Søn skal have dem til Fiere paa sine Piile; Manden loed sig og nøye med denne Raison og tænkte ikke meere derpaa. Noget Tid der efter, var hand ude paa Scelhunde Fangst, og der hand kom til Land igien, raabte hand op til sit Telt efter Konen at hun skulde come og hielpe ham at slæbe hans Fangst paa Land, men ingen svarede eller kom ned til ham; Hvorfore hand gif op paa Land, og der hand kom ind i sit Telt, fant han ingen. Resolverte derfor at gaee hen at opjoge sin Kone og Søn.

Paa Behen som han gif, kom han til en stor Elv, hvor der stoed en stor gammel Mand og hugde Spaaner af et stokke Træe, tørrede sig imellem Beenene med hver Spaan, og kastede dem saa i Vandet, hvorpaa de blev til Fiske. Dette stoed den anden bag ved et Bierg og saae paa. Til Slutning resolverede han til at gaee til ham, men der den Gamle fik ham at see, spurte han: Hvor kom du fra? Kom du bag paa mig, da skal du leve, men kom du for paa mig, da skal du døe: Thi hand stammede sig ved at den anden skulde

have seet ham blotte sig, da han bestrøg Spaanerne sudore testiculorum, for at gjøre dem til Fiske. Den anden svarede: Jeg kom bag dig og saae dig ikke førend jeg var gandske nær ved dig; Jeg haver gaaet saa længe og søgt efter min Kone og Søn, som ere tagne fra mig, og jeg veed ikke hvor jeg skal finde dem. Den Gamle toeg strax fat paa sin Dye og Træe, og hug en stor Spaan der af, og gjorde med den som den forrige, lagde den saa i Elven, hvor den blev til en Lax. Sagde derpaa til denne Vandrings Mand: Sæt dig paa Ryggen af denne Lax bag vent og luk Dynene til, og om endskiønt du hører nogen Bulder af Folk som taler, saa skal du dog ikke lukke Dynene op førend du mærker at Laxen stanzer. Hand torde ikke sige meget der imod, men satte sig med Frygt paa Laxens Ryg og lukte Dynene til; Hvor paa Laxen foer hen med ham. Under Veis hørte hand megen Suusen og Brusen, og der hand hørte Lyd af Mennisker, begynte han at vilde see op med det ene Dye, hvor over han nær havde faldet af Laxen. Hand lukte derfor strax Dyet til igien, og saae ikke op førend hand kunde grant høre Folk tale, og Laxen stoed stille ved det tørre Land. Der hand nu kom paa Landet, saae hand strax sin Søn gaae at lege iblant de andre smaae Dreng, hvorføre hand gif til ham og elskede ham. Sønnen, som og strax kiendte sin Fader, løb ind i Teltet til Moderen og sagde: Min Fader er der ude. Moderen svarede det troer jeg ikke, det var vel let for ham at komme over Havet til mig? Men Manden gif strax efter ind i Teltet til hende, hvor hand saae en anden Mand sidde hos hende; Konen blev meget rød i Ansigtet, og Manden som sad hos hende, toeg strax sin Kiste og gif ud. Dette om Fiskeris Oprindelse, sagde hand, har vi troet, førend J kom her til Landet. Er det ikke sant at vi ere nogle Taasjer og taabelige Folk? Dog nu foragter vi det. Denne Character kunde jeg ikke negte ham, men sagde dog der hos, at jeg haabede, at de heller troede, hvad jeg havde underviist dem om.

Herpaa begav jeg mig paa hjem Rejsen, men der vi vare midt paa Fiorden begynte Binden at blæse os imod med slem og thk Snee Dref, Strømmen satte os ud af Fiorden, og Fartøyet var dis foruden saa Lef, at det var færdirg at sjunkte, hvorføre en af Folkene stedze maatte øsse, og skeppe Vandet ud, som dog mestedeelen blev til Is, thi det var meget stærk Frost. Omfider kom Aftenen os paa, saa at vi ikke veedste hvor vi vare vendte, kom dog omfider efter lang roen, og arbeiden i Mørkke og Livs-Farlighed, GUD skee Lov! lykkelig til Colonien Kl. 11. om Natten.

Den 21. behaget det GUD, ved Døden at henkalde vor kiere Moder, efter en lang og stor Svagthed. Den Skildsmisse kunde ikke andet end gaae baade os og vor kiere Fader nær til Hierte. Maa og bør dog være fornøyet med GUDs gode og velbehagelige Willie.

Mit sjunklige Arbeide for dette Aar, har ellers været at forfærdige og sammen skrive et lidet Dictionarium Gronlando-Danicum, som jeg skal stræbe efter fremdeles at continuere og formeere; hvis GUD naadelig vil forunde mig Helbred og Livet.

Angaaende Hædningerne, som hœ nærmist omkring Colonien da har man høylig Marfage at være bedrovet over den flette Frugt man jeer hos dem at faa mange Mars Læsning og Underviisning, ja, naar man udtager nogle faae, da bliver de andre de samme de altid have været; thi hverken Sandje de den Glendighed de ere udi ey heller begribe de den Raade og Salighed som dem og alle Mennister i Christo ere beviiste, faa at det synes Arbeidet er forgiævis og at Kræfterne fortæris unytteligen i dette fæle og u-sunde Land; Dog for Gud er ingen Ting u-muelig; Hvorfore mand maae haabe at den alviise Gud dog i sin Tid skal lade Frugten paafølge. Og hermed endis da i Jesu Navn, det gamle Mar.

Anno 1736.

Januarius.

Den 9. Begynte jeg at corrigere og forbedre den Catechismus, tillige med nogle Bønner og Psalmer, som af min Fader for nogle Aar tilforn havde været oversatte, og til Grønlandens Underviisning brugte, paa det at hvis jeg skulde skillis fra de andre 2. Missionarier, de da, som endnu ufuldfomne udi Sproget, kunde betiene sig af dem til Ungdommens Underviisning; Hvorfore den efter Haanden og blev udfkrevet af dem og resolveret.

Februarius.

Den 14. Foer jeg paa Embedes Veigne ud til den gamle Colonies De, der vi kom midt paa Fjorden, begynte det stærkt at blæse af Sonden med Snee-fog. En Kone Baad som var i Følge med os, søgte strax Landet; men vi tænkte at betiene os af Binden, for at komme til for bencævnte De, som vi endda var en Miil fra; Men som Binden tog til, nøddis vi og at holde til Landet. Der fant vi de andre Grønlandere som fulte os, hvilke bleve glade der de faae os; thi de havde tenkt at vi vare tilfatte; Hvorfore en gammel Mand var endda ude for at søge efter os, som og kom der i det samme. Der var en stor Ynk at see paa de stakkels Børn, som var nær ihjelsfrosne: Hvilket og havde skeet, der som vi ikke havde kommet til dem og hjulpet dem at bære deris Kone-Baad op paa Landet; Den hvelvede vi paa Sneen, og luffet den rundt omkring med Snee, foruden et lidet Hull midt paa, for at krybe ud og ind igiennem, for hvilket vi laante dem voris Seigl at henge. Imidlertid maatte vi andre gaae frem og tilbage, for nogenledis at holde os varme, og kunde for Wind og Snee-drev ikke holde Dynene aabne indtil Kloffen 2. om Matten, da Veiret igien begynte at legge sig. Vi forloede da de Wilde, som endda ey torde betroe sig paa Søen med deris Qvinder og Børn, og fortsætte vor Rejse ud til Den som vi tragtede til. Der blev jeg udi 2de Dage og imidlertid catechiserte for de Unge, medens de Gamle vare ude paa Søen.

Der jeg en Aften underviiste dem alle, og talte om GUD og hans Egenskaber, og hvorledes hand var En og dog Træe; Men kunde ey begribes af Mennesken, sagde en af dem: Hand kunde nok begribe det; se. Det var Siælen, Legemet og hans Aande. Jeg svarede ham, paa den Maade bleve alle Mennesker til Guder, saasom de alle havde det; Men hand toeg en Pind og deelte Ilden paa hans Lampe udi 3de Deele, og sagde: GUD var nok som den Ild, der var en neden til men havde 3 Spidsje. Siden stak han en Knif i Gulvet, som gav 3 Skygger fra sig af Ilden, som var deelt i Lampen. Disse 3 Skygger, som mødte sammen til Kniven, meente hand og kunde passe sig paa Gud. Jeg kunde ikke andet end rose hans Invention, for at opmuntre ham og hans Lands-Mænd, efterdi han udviiste her at have nogen Estertanke til hvad hand hørde; Men jeg loed ham derhos viide, at Gud Self havde sagt: At hand ikke kunde ligned ved noget, og hvad mere jeg ved denne Lejlighed kunde sige ham.

Den 17. reiste jeg fra Grønlænderne igien og kom om Aftenen hjem til Colonien.

Den 29. rejste jeg atter ud og foer indtil Grønlænderne udi Baals-Revier.

Martius.

Den 3. kom jeg hjem igien ud af Fiorden.

Den 14. kom en Grønlænder til mig, og bad mig, at jeg med det Første vilde døbe hans Barn og hannem self, og naar hand havde lært noget meere om Gud Jeg lovede ham og at ville gjøre det, saasom jeg hos ham altid havde seet og fundet en særdelis Andagt og Alvorlighed.

Aprilis.

Den 17. kom 5. Kone-Baader til os, 15. Miile norden fra, og forblev hos os nogle Dage. Nogle af dem hørte med stor Agtsomhed paa det som blev læst for dem. En af dem spurde om GUD var tret af at opholde Verden, siden den skulde forgaae.

Den 24. Reyste jeg ud til Kockøerne, som ligger 2. Miile Vesten for Colonien. Der sammesteds vare henimod 30. Tæster, hvilke jeg hver i sær underviiste.

Den 25. Brøde Grønlænderne op og reiste derfra allesammen, foruden 3. Tæster som blev tilbage.

Den 26. Fulste jeg med 2. Kone-Baader fra bemelte Kockøer til Nepiset-Sundet, hvor der tilforne stoede over 40. Tæster. Der sammesteds forblev jeg Natten over og underviiste dem.

Den 27. Efter at jeg paa nye havde læst for dem, begav jeg mig hjem til Colonien igien.

Majus.

Den 6. kom 20. Kone-Baader Sønden fra, hvilke agtede sig Nord til Disco.

Den 14. Bragte en Grønlænder os en Seddel til Herrn Hutterne, fra en

Hollandsk Skipper, som laae 15. Miise Sønden for Colonien og handlede med Grønlænderne. Efterjom mand haabede at faae nogen Underretning hos ham fra Fædernelandet, reyste jeg med Assistenten der Søer til ham.

Den 15. Om Morgenen tiilig, kom vi til Hollænderen, som toeg høflig imod os, og var meget artig og tienistagtig, saa viit af en Søe-farendis Hollænder kunde prætenderis. Fra Fædernelandet vidste hand intet at berette os, uden at Skibet som næst forgangen Høst gif saa silde fra Landet, var lykkelig hjemkommen. Han leverte mig 2de Breve med en liden Fustagie med nogle Proviants Sorter udi, at overlevere til vore Naboer Herrn Hutterne. (Som 1733 med Kong. allernaadigst Tilladelse kom over til Grønland, i Tanke ogjaa at ville underviise Hedningerne). Hvilket Brev en vis Riob-Mand udi Amsterdam havde givet ham med, bemelte i Grønland Herrn Hutter at indhændige, Eftermiddagen toeg vi fra Hollændern igien i Følge med 2de Grønlænder, som havde været hos ham for at handle; Demnem talte jeg under Veis med, og underviiste dem lidet om Gud og hans Gierninger, som de tilforne ikke havde hørt om. Den ene af dem fulde længe med os, for at faa mere at viide, lovede ogjaa at ville sige sin Kone og Børn det han havde hørt.

Den 16. kom vi hjem til Colonien.

Den 31. var vi af Mangel for Proviant foraarjaget at affende Assistenten med 4re Mand Nord-efter til Christians Haab for der at faae nogen Undsætning; thi som Coloniens Folk ufornodentlig vare blevet formeerede, var den tilsendte Proviant ikke tilstræffelig.

Junius.

Den 13de efter at vore Levnets Midler nu vare til Ende, og vi neppe kunde have holdet det længer, hialp GUD os med Fæderne-Lands Skibs lykkelige Ankomst. Med samme Skib fik jeg Ordre fra Mons. Severin, paa Missions Collegii Beigne, at forsøye mig Nord til Disco for der, som Missionair at forblive

Den 21de. Gif vi til Sejgls og begav os paa Reysen Nord efter. Af de Grønlandske Drengs som vare paa Colonien, toeg jeg een med mig, ved Navn Pungiok, haade for at han kunde viidere Dplyses udi sin Christendom, saa og for at kunde være mig behielpelig, hvorudi jeg til Sprogets ydermeere Kundskab, kunde have hans Hielp behov.

Den 28de. Arriverte vi vel og lykkeligen til Christians Haab hvor det Kongl. armerede Skib laae, Commanderet af Capitain Fontenay. Om Aftenen betiente jeg een af Capitainens Folk, som var dødelig Syg, med Sacramentet, jaafom han det inderlig forlangede.

Den 30te. Blev 2de af Coloniens Folk begravne, som næst afvigte Vinter vare ved Døden afgangne, og hafde staaet over Jorden Vinteren over. Eftermiddagen forfatte jeg reisen længere Nord efter med Handels-Skibet; for at giøre mig bekiendt med mine nye Tilhørere.

Julius.

Den 3die Treffede vi udi Sand-Bay som er 4re Miile fra Colonien, det Andet fra Sr. Severin udfikkede Handels Skib.

Om Aftenen kom een Høgemester tillige med nogle andre Bilde om Borde til os. Høgemesteren fortalte mig strax hvor stor een Mand han var, og at han havde 3 Koner; havde skaared en Syg op og taget Indvoldene af ham og rensset dem, siden stoppet dem ind igien og blæst ham Sund og heel. For 3 Dage siden, sagde han, at han i mange Menniskers Paasiun havde skaaret sine pudenda af og ædt dem op; Men i Himmelen havde han endda ikke været; Han forsøgte vel en gang der paa, men faldt ned paa Jorden halv død, og var nær ihjelsfrossen, derjom hans Lands-Mænd ikke strax havde kommet og fundet ham. Saa meget som han vidste at berømme sig selv, saa meget vidste jeg igien at laste ham, og at giøre ham latterlig for de nærværende, hvorfore han blev gandske Bred og drog bort.

Den 4de besøgte jeg Grønlænderne, hvilke tog meget venligen mod mig, og vare meget fornøyet over det de hørde af mig, ja sagde: at de nu ikke meere frygtede for Døden, siden der var saadan Glæde og Herlighed efter dette Liv. De fortalte og hinanden at jeg havde fordervet deres Angekuter. Spurdte mig og, om jeg ikke var bange for slige Folk? da jeg svarede nej, sagde de: og vi har været saa bange for dem, saa vi har troet alt hvad de har sagt; thi den som ikke troer dem, sig de; lever ikke længe.

Den 5te foer jeg atter i Land til Grønlænderne og talte med dem. Der en spurte mig, om Guld slet ikke kunde døe? og jeg svarede ham derpaa, sagde han: da maae han være en Torngarsurksoak o: en stor Dievel. Hvad denne Torngarsuk egentlig er for et Spøgelse, kan man ikke faae ret at viide, thi mange veed slet intet andet om ham uden det blotte Navn. Deris Angekuter eller Viisse har og stridige Meeninger om ham, de ere meget bange for ham. Hans Plaz eller Stæd skal være nederst i Jorden, hvor der er Soelstin, got Vand, dyr og fugle i stor Mængde. Hos ham lærer Angekut deres Høgekunst. At de fleeste holder ham for den største og mægtigste i Verden, er gandske vist! thi naar de har hørt tale om Guld, at han var ævig, almægtig etc. da har de strax sagt: Torngarsurksonerpok o: han er maa skee en stor Torngarsuk. Endskiont nu Grønlænderne ey beviiser samme Torngarsuk nogen Gulds Dyrkelse, saa bliver han dog, uden nogen Modsigelse, deres Guld, thi ligesaa kaaldt som Grønland ere, saa kaaldsindige ere og Indbyggerne.

Den 6te Lettet vi igien Anker og begav os derfra, for at komme længere Nord.

Den 7de Møtte vi 2de Hollandske Skibe. Boris Skipper foer strax om Borde til dem, og loed dem forstaae at Hans Kongl. Majestæet vilde herefter holde Bugten ryddelig for fremmede Handlere, og til den Ende var alt ankommen et Skyt-Skib. Mens de Hollandske Skippere svarede her paa og i sin Genfoldighed, loed sig forlyde at deris Principaler derfore ikke ophørte at sende

Handels-Skibe ud, de havde og Penge, i Fald det skulde komme derpaa an, at udjende Defensions-Skibe.

Den 8de Var jeg i Land med Handels-Baaden, og talte med de Bilde, og underviiste dem lidt om Gud. Om Aftenen satte vi Coursen til Waigat, men maatte vende tilbage efterjom Fis-Biergene havde tilstoppet det omtrent paa 69 og et halv Grad.

Den 11te Toeg jeg atter fra Skibet til de Bilde, hvilke gave flittigt agt paa det jeg fortaalte dem om Gud.

Den 12te Ligeledes besøgte Grønlænderne og underviiste dem.

Den 13de Spurdte Grønlænderne mig, der jeg havde læst for dem, om det var sant, som en Hollænder havde sagt: nemlig, at der skulde komme et stort Skib med store Canoner, som skulde skyde Disco-Gyland midt over med et Skud. Hvis saa steer, sagde de, da blive vi af dets Skrall døde allesammen.

Den 15de Da jeg atter besøgte dem paa Embedes Beigne, fant jeg nogle som vare særdeles devote. En sagde at hans Lande var bleven kortere af det han havde hørt. Imod Aftenen gif vi med Skibet til Ankers i Rode-Bay: Som er 10 Miile fra Colonien.

Den 16de kom nogle Bilde om Borde paa Skibet til mig, og spurde mig naar Himmelen skulde falde ned; De som havde talt med mig den forrige Dag og havde hørt min Underviisning, havde sagt til dem at Verden skulle forgaae. Hvor til jeg svarede: At den Tid var uvis, men Guds Søn, som har sagt det, lyver ikke, men skal komme u-formodentlig at opvekke alle Mennister. Der jeg sagde at slemme og onde Mennister, og de som ikke veed af Gud og Guds Søn at sige, som har frelst dem fra Dievelen, kommer ikke til Himmelen men til Helvede, hvor de ælendigen skal pines og aldrig komme fra det meere. Svarede en det var ikke saa, men at det var bedre at være i Helvede end i Himmelen, hvor de Dødis Sjæle have ingen Roe, men maae vanke fra et Sted til et andet; Drikke slibrig Vand med Ormer udi etc. Jeg maatte da spørge ham, hvo af dem der da har været paa begge disse Stæder, og kunde bringe dem slike Beretninger? Boris Angekuter, svarede de igien, kommer til begge Stæder, og en Torngarsuk som heeder Okartok o: Stortalende; Thi naar han taler med Hege-Mæsterne da ryster det heele Huus. Han boer udi Indløbet til denne Havn, sagde de: Vil du fare med os, da skal vi viise dig Indgangen til Helvedes Port. Efterjom det var i Nærværelsen tog jeg med dem der hen. Da vi kom til en steil Klippe som gif ned til Søen, pegede de paa et stort dybt Hull ved Søe-Kanten, som gif ind i Bierget. Der, sagde de, gaee vore Angekuter ind.

Den 17de Foer jeg 2 Miile Søer efter til Maklykout, hvor der stoed en heel Hob Tæster, der samme steds vare de meget agt paa givende. De sagde, at naar Fisjen lagdis over Bugten, da vilde de komme og hente mig med deris Slæder, at jeg kunde fortælle dem det igien hvad de nu havde hørt, thi de glemte det ellers. De fortaalte mig og, at der nylig var creeret en Hege-Mæster, ved Navn Tettama. Den samme havde faaet Skierrenis eller de Blinde Klippers

Junua o: Herre eller Gjer til sit Oracel, som de kalde Torngak. Og naar Tettama ovede sit Hæxerie, da kastede dette Spøgelse Steene ind paa Gulvet med Tang paa. NB. Enhver Angekok har sin Torngak v. Spiritus familiaris, og denne melder sig an hos ham naar han 10 gange har heyet eller mumlet i Mørket. Endeel har deris egne afdøde Forældre, andre af voris Nation, om hvilke de sige at de styder naar de kommer til Gangen hvor Angekokken er inde og Hæxer. Nogle har igien Biergenis, og Bandenis Innue til Torngak.

Den 18de Mæste jeg en Miil Norden fore hvor Skibet laae. Der fortalte en Grønlander mig, der jeg spurte ham, hvad Tanter han havde om Torngarsuk og hvorledes han saae ud? Næmlig: at han bar en Hov paa Hovedet, dog vidste han ikke hvorfor Fanden bar saadan en. En Hov er et Instrument hvor med Grønlanderne fange den smaae Fisk som kaldis Lodder, og er sammenbundet af smaae Støkker Træe, overtreffet med et Net eller Garn, og har en Form og Skikkelse af en Pavelig Hue. Den er i Grønland ingen værdigere at bære end Fanden; Thi han regierer ligesaa slemt i Disco som Paven i Rom.

Den 19de Kom en Grønlander til mig langt Sønden fra, og klagede sig, at en af hans Lands-Mænd havde taget hans Kone fra ham, da han dog selv havde en tilforne. Jeg spurdte ham, hvorfor han ikke tog sin Kone i Forsvar at den anden ikke skulde taget hende? Han svarede: Jeg torde ikke tale ham imod, thi han truede mig med sin Bue og Piiil at ville styde i mig, endskjønt der bider intet Jern paa mig, thi jeg er en stor Angekok. Der han havde jagt dette, tog jeg til en Kaarde som laae i Cahytten og jagde til ham: Da skal jeg strax forsøge om den kan ikke bide paa dig. Men Angekok som tænkte at det var mit Alvore, begyndte at skribe: Nej, Nej! Jeg er ingen Angekok, det var ikkun mit Giefferie og taler som de Løgnagtige Angekokker plejer at tale, gjør mig intet Dnt, du plejer jo altid at være stikkelig, jeg kiender dig nok, din Tale er allene Sandhed, men Angekuternis er Løgn.

Den 20de var jeg 3 Miile Norden for Skibet, der vare de Bilde meget glade over min Tilkomst, og takkede mig for jeg var kommen der til Disco-Bugt til dem. Nu kunde de komme til Himmelen; De havde tilforne ikke vidst, at der stoed dem saadant Dnde fore efter Døden. De ønskede alle, at Guds Søn snart vilde komme, paa det de kunde komme til den herlige Sted.

Den 22de Besøgte os en stor Deel Qvinder og Børn, dennem forestillede jeg den store Banvittighed og den Glendighed de havde at vente efter dette Liv, hvis de ikke omvendte sig til Gud etc. De takkede mig for min Underviisning og at jeg vilde advare dem om sligt.

Den 23de Var jeg atter ubi Maklykout. Der jeg nu gif hen til et Telt, som stoed for sig selv, sad der en frugtommelig Qvinde i Gangen og var meget bange efter som hun var allene. Jeg mærkede nok at hun ikke vilde have mig i Teltet hos sig; Hvorfore jeg bad hende sætte sig paa Marken hos mig, saa skulde jeg fortælle hende noget som hun ikke havde hørt tilforne, derhos sigende

hvem jeg var. Da hun horte det, kom hun strax og fatte sig hos mig. Hun begyndte først at klage sig, at hendis Lands-Mænd havde spaaet hende, at hun skulde døe i Barjel-Seng, tillige med Barnet. Jeg bad hende at hun ikke vilde troe hvad de havde sagt; thi det var noget som de ikke vidste, men Gud allene, hannem skulde kun paafalde, saa hialp han baade hende og hendis Foster. Dette lovede hun og at vilde giøre, efter at jeg da havde underviist hende gif jeg fra hende igien.

Paa et andet Stæd kom jeg ind til en Dysentericus, der næsten et heelt Aar havde holdt ved Sengen. Han beklagede sig at han havde fatt alt hvad han havde paa Høxe-Mæstere, men ifkun bleven værre der efter. For 3 Dager siden havde han givet en Høxe-Mæster en stor Messing Redel, en Skjorte, et Støkke Enhjørnings Horn og 1 Knif, for han skulde stabe en nye Siæl i ham, hvilken Høxe-Mæsteren sagde, at han fattedes. Den Maade han brugte til at staffe hannem nye Siæl, var denne: Han tog en Skoe-Solle og rystet over hans Hovet, trykket den siden derpaa, klappet ham paa hans Lænder, og blæste paa hans Hovet tre gange. Han bad mig inderlig at han maatte følge med til Skibet, for at faae nogen Raad derfor. Og endskiønt jeg intet havde, hvor med jeg kunde hielpe ham, loed jeg ham dog følge med efter hans instændig Begiering; Hølst efterjom Skipperen endnu agtede at ligge nogle Dage udi samme Havn.

Den 24de kom vi om Borde, ved Skibet vare 2de Kone-Baader fulde af Folk. Nogle af dem syntis at det var meget underligt at Patienten vilde søge Raad hos os for sin Sygdom. Andre igien sagde: Han gjorde vel, thi kunde vi ikke hielpe ham, saa kunde han ikke heller blive hialpen.

Den 26de Fulgte jeg atter Handels-Baaden Nord efter 2. til 3 Miile. De Sørgende som der vare, glædde sig meget ved min Ankomst. Ingen af deris Lands-Mænd, sagde de, kunde troste dem, men min Tale allene havde fatt deris Sind i Hvøelighed igien. Nogle af dem bleve vel bedrøvede, da de hørte at ingen kom til Himmelen, uden de som kiendte Gud og hans Søn, og troede paa ham, og levede efter hans Villie, jaasom slikt var ubekiendt for deris Venner, som allerreede var døde, dog glædde de sig for deris egen Skyld, efterjom de nu havde faaet Leylighed at høre om Gud. Der laae og en Syg som bad om Hielp. Han havde Dagen tilforn annodet en Angekok derom, men Angekokken undskyldte sig og sagde: At hans Torngak havde forbudt ham at øve sin Kunst saa længe jeg var i Bugten.

Den 27de Vendte vi igien tilbage til Skibet. 3 Dag reyste den foromrørte Dysentericus fra os igien gandske karst og restituerit af sin Sygdom, til alles Forundring. De Medicamenter som havde curerit ham, var, Brændeviin, Muscat og Skibs-Grød. Han var nu bleven saa stor en Hædere af Høxe-Mæsterne, at han sagde: Han skulde giøre Wiijer om dem, og hvor han treffede dem, da skulle han fixere dem det meste hand kunde. Han takkede mig baade for at jeg havde frelst hans Lif, saa og underviist ham om Gud.

Den 28de Besøgte jeg de Bilde som boede i samme Havn hvor Skibet

laae. Da jeg nu skulde gaae fra dem igien, bad en af Baads-Folkene en liden Pige at hun vilde bæere et lidet Stokke Spek i Baaden, men hun undskyldte sig og sagde, at hun ikke maatte giøre slikt. Der jeg spurdte, hvorfor ikke? Svarede hun: Soelen har i Dag kast sit Skarn paa mig, derfor gaaer jeg endnu med Hue paa; Thi Fruentimmeret gaae ikke med deres Hatter paa saa længe det er got Veir, uden naar de sørger. Skarnet, sagde hun, var hvidt. Jeg sagde, at det var kommen fra Fuglene, som havde flyet over hende; Men hun svarede, at der var ingen Fugle, thi hun saae efter det strax. Derfor burde hun intet tage i sine Hænder den gandske Dag. De som slikt vederfaris, kommer sielden derfra med Livet.

Om Aftenen kom der Bud til mig fra den Kone, som jeg den 23. taled med udi Maklykout, og loed mig viide at hun var forløst, og Gud, som hun i sin Børne-Nød, efter min Underviisning, kaldet paa og havde hiulpet hende, skulde hun aldrig glemme, og mig som havde lært hende det, vilde hun meget elske.

Den 29de Gik vi med Skibet ud fra Rode-Bay.

Den 30de Ankrede vi udi Sand-Bay.

Augustus.

Den 1ste Da jeg var i Land hos de Vilde, og de hørte mig tale om Verdens Undergang, spurdte de: om der ikke var en Støtte under Himmelen? thi mellem Got-Haab og Christians-Haab havde de for nogle Aar siden hørt den knage. Deris Angekuter har berettet dem at den var næsten forraadnet og hang næppe sammen, og naar Himmelen faldt ned, da sloeg den alle Mennesker ihjel.

Den 3de Besøgte jeg dem atter og fortalte dem: hvorledes Gud havde straffet den første Verden med Syndflodens Bølge. Samme store Floed, som de kalder dend, sagde de, var og bekiendt iblant dem, og havde hørt slikt fortælle af deris Forfædre, til et Vidnesbyrd herpaa, var endnu at see mange Stiekl over 3 à 4 Miile oppe i Landet. Det er mærkeligt, at det onde Mennesken liider i Verden, og at de omfider skal døe, det giver de en Dvinde Skyld for, som skal have sagt: Tokorsarlutik okko pilit Sillarsoak tettulissoæt o: Lad disse døe efter Haanden, de saae ellers ikke Rum i den store Verden; thi af Begyndelsen skulle Mennesken stedse have levet.

Den 5te Løttet vi igien Anker og begav os Søer efter.

Den 6te Ankret vi paa Christians Haabs Havn.

Den 12te Efter Hjemkomsten, holdt jeg den første Prædiken for Coloniens og Skibets Folk.

Den 13de Gik Skibet igien fra Colonien for at fortsætte Rejsen til Fædrene-Landet.

Den 16de Kom og det andet af Sigr. Severins Handels-Skibe Norden fra.

Den 18de Kom der Bud til mig fra Grønlanderne at jeg vilde komme til dem for at trøste en Mand, hvis Søn for 3 Dager siden var bleven borte paa Søen.

Den 19de Efter Prædiken foer jeg med Riibmanden og Skipperen til samme bedrøvede Mand, som med sit Tælt stoed 1 Miil fra Colonien. Der jeg nu kom ind til ham, begyndte han strax at hyle og græde, og klagede sig ynkeligen for sin eeniste Søn, sigende derhos: at dersom jeg havde været der, da hans Søn blev ført til Landet, havde han maa skee kommet til Live igien. Jeg svarede ham: At den ulykkelige Hændelse gjorde mig meget Ont, endskjønt jeg hverken kiendte ham eller hans Søn, men allermest bedrøvet det mig at han var død førend han havde lært at kiende Gud all Verdens Skabere og hans Søn, alle Menniskers Frelser; Efterføm ingen kom til det lystige og herlige Sted i Himmelen uden de som havde denne Kundskab; Min Søn, sagde hand, var et fromt og skikkeligt Barn, blev aldrig vreed, gjorde og alt hvad jeg bad ham, derfor kommer han vel til det gode Sted, du taler om. Jeg vilde heller ikke bedrøve ham mere, men sagde, at Gud elsker skikkelige Børn meget; Bad ham der hos, at han nu vilde sørge for sin egen Person, at han, naar han engang skulde døe, kunde komme til Gud, hvor mand aldrig skal døe mere.

Den 22de Begierte 2de Qvindfolk at jeg vilde sige dem noget om den som havde skabt alle Ting. Efter at jeg havde endt min Tale og Underviisning, toge de deris Arnurset eller Amuleta af Halsen og kastede paa Gulvet, spurdte og derhos, om Gud vel kunde fordrage at de brugte Perler om Halsen og Hænderne og i Ørnene. Hvis ikke, da vilde de og kaste dem bort. De beklagede sig at de ikke kom til at boe i Nærværelsen hos os tilstundende Vinter, hvor de kunde lære det som hørte til deris Salighed.

Den 28de Fortalte en Grønlænder mig, at det stormende Veir og Regn, som i nogle Dage havde været, det havde Maanen giort, som var vreed paa en Kone som havde forseet sig imod nogle af de Ting som de vare forbudne. Den som af Maanen var udsendt at gjøre dette slemme Veir, skulde endeel Qvinder have seet en Miil herfra. Han var meget stor med en krum Næse og blev strax optagen i Luften igien.

En anden kom til mig og klagede sig, at han gif frugtømmelig med en Scælhund; Han kunde føle Hovedet af ham i Livet paa sig. Dette havde en Angekok indbildt ham, der han sagde ham, at han havde Ont i sin Mave. Jeg gav ham et Glas Brændeviin, som skulde fordrive dette Scælhundske Foster, og dermed gif han sin Bey igien.

Den 29de Efter at det andet Handels Skib havde ligget her paa Havnen og giort sig færdig til Hiemrejsen, gif det til Seigls herfra. Med samme Skib tog jeg ud til Hvalfiske Gylændene, saasom Jagten fulgte med, thi Riibmanden paa Colonien agtede sig og til samme Der for at handle med de Bilde.

Den 30de Skiltes vi fra Skibet 1. Miil fra ommælte Gylænder, som ligger 12 Miile Vesten fra Colonien i Gabet paa Disco-Bugt.

Vinteren beghnder allerede at indstille sig, saa Landet over alt nu er bedækt med Sne.

September.

Den 1ste Saa snart vi kom mod Nerne møtte os en Angekok. Dog talte han ey selv derom, førend nogle af hans Lands-Mænd siden jagde mig det. Da jeg nu spurte ham derom tilstod han det strax; Men der jeg begyndte at examinere ham, sagde han, at han ikke duede. Vel havde han engang forsøgt paa at ville fare til Himmels, men den halve Part kom alleene til Himmelen, og den anden halve Part blev liggende paa Jorden. Ved den Part som kom til Himmelen forstoed han Sicelen, og ved den anden Legemet.

Eftermiddagen gik jeg i Land med de Bilde, og besaae Hollændernis Begravelser, hvor de her aarligen til Hvalfangsten ankommende Hollandste Skibe plejer at begrave deris Døde. De som her boe, bruger i Mangel af andet de døde Hollænder til Grund-Vold under deris Huuse.

Den 2den Foer jeg med en Kone-Baad til nogle andre som boede 1 Miil længere Nord, paa Bejen fulte os ogsaa nogle andre Grønænder i deris smaae Baader, iblant hvilke den førnævnte Angekok og var en. Hannem beloe og fixerede de andre og sagde: Pauia (Saa kalde de mig. Hvilket skal være Paul) har fordervet dig, du duer ikke mere. Imod Aften kom Jagtens Soulle og hentede mig.

Den 3die Om Morgenen tiilig besøgte endeel Mænd og Qvinder mig fra den anden De. De samme bade mig at jeg vilde fortælle dem det som jeg havde fortalt deris Lands-Mænd i Gaar. De havde vel jagt dem noget deraf, men vare nu komne for at faae bedre Underretning. Eftermiddagen gjorde jeg dem en Contra Visite, paa det de og kunde faae nogen Guds Ord at høre, som vare hjemme ved deris Telter.

Den 4de Foer vi derafra, og seiglede hen til Hunde-Eilændene, der stoed ifkun 3. Telter. Da vi komme der til Landet vare Mand-Folkene endnu ude paa Søen. Saa snart de vare hjemkomne bade Qvinderne mig at jeg vilde repetere det for deris Mænd, som jeg havde fortalt dem, hvilket jeg og strax gjorde. Der jeg havde endt min Tale, toge de deris Amuleta af Halsen og kastede dem fra sig. De vare og curieuse for at viide, hvad Mad de skulle spise i Himmelen, om det skulle være saadant Brød som vi spise? Paa hvilket alt der jeg havde givet dem Beskeed og Underretning, forloed jeg dem.

Den 5te Toeg vi over til Syd-Ost Bugten, hvor de for nogle Dage tilforne havde fundet en død Hvalfisk gandske heel og ubedervet, men førend vi kom der til dem, havde de baade deelt og fortæret dend, dog fik Rivmanden nogle Barden der af.

Den 6te Fulgte jeg med Tollen Søer efter til en De, hvor der stoed en deel Telter. Paa dette Stæd begynte de først at bygge og reparere deris Vinter-Huuse. Her fik jeg og at bestille med en Hæx-Mæster, hvilken jeg u-afvidende at han var den der sad mig nærmist, da jeg læste for dem, stielte ud for en Løgner og Bedragerer. Han selv tiede stille der til, men da de andre sagde: Det er ham som sidder ved din Side, nægtede han at han var saadan Mand. De andre sagde: Ja vist er han en stor Angekok og kand fare til

Simmels, til Maanen og til Torngarsuk naar han vil. Jeg bad ham derfor at han vilde gjøre et Luft-Spring saa vi alle saae derpaa, da skulle han være og blive en Angekok. Kom til mig, svarede han, i Vinter, naar Solen er borte, da skal jeg gjøre det, nu er det for lyst. Hans Lands-Mænd vilde og gierne haft ham dertil mens jeg var der, om de havde noget hemmelig Had til ham, veed jeg ikke, thi de vare ligesom udsatte at raillere ham, der de havde faaet denne Anledning.

Den 7de Vendte vi tilbage til Colonien igien. Under Veies møtte en Grønlander os, som beklagede at hans Broder var dødelig siug, han havde tenkt, sagde han, i Dag at ville søgt Raad hos en Angekok, som boede en Miil derfra, men efterjom jeg nu var i Nærværelsen, bad han mig at jeg vilde komme til ham, hvilket jeg og gjorde, tagende lidt Brendeviin med, at styrke ham med.

Her vilde en Mand ikke sælge sit Spæet, efterjom hans Barn var ihgt; Men der de andre sagde, at det ikke kom bort med Skibene dette Aar, men blev liggende paa Colonien, solte han det omsider. Grønlanderne indbilde sig, at naar de selge Spek til Hollænderne og de gaaer derefter til Søes og bliver foruroeliget af Havet, da bliver deris Børn og urolige.

En kaadmundet Orabat sagde: der jeg malede Helvede heedt af for dem; Der faar vi Heede nok for den Kuld vi lide her. Der kom en frem med et Spørgsmaal, om der blev slemt Veir naar de Døde vare ilde begravne?

Den 8de Imod Aftenen kom nogle Wilde ud til os fra Grønne-Ejlandene og berettet at 3 Kone-Baader slæbde en død Hvalfisk til Lands. Vi vendte derfor strax igien til Derne, men der vi havde beseet Fjsten, at der var intet paa ham, som kunde profitere, gif vi strax derfra igien og kom til Colonien Kloken 2 om Matten.

Den 12te Toer Riobmanden atter ud paa Handling Nordester.

Den 13de Besøgte jeg de Wilde som nyeligen vare komne til deris Winter-Boeliger, 1 Miil Sonden for os, paa et Sted, som af de Wilde kaldes Nouk. De gave slittig Agt paa min Underviisning, og tilstøed self at deres Fædre havde indbildt dem megen Narrerie, som de nu ikke mere sette nogen Troe til. Enhver rev sit Amuletum af Halsen og foræerte mig, at give tilkiende hvor lidet de nu agtede sligt.

Da jeg kom til Colonien igien, vare der 3 Mænd fra Grønne-Ejlandene og biede efter mig. De sagde, at de havde Skrivelse til mig fra en af deres Lands-Mænd. En af dem gif her paa strax til sin Baad og hentede en Stok, der lignede mere en Pnygl end et Brev, paa samme var teignet med Soed og Thran 2de Stræger, her paa peegede de og sagde: Vi have hørt, at du er en viis Mand, kand du forstaae dette skal du end da være viisere? Jeg gav ham til giensvar: At som han ey havde lært at skrive eller læse, blev og det som han havde teignet af ingen Betydning, hvilket syntes dem underligt. Da jeg nu forlangede, at viide hvad han meente dermed, svarede de, at han vilde kiøbe et par blaae Buxer, dette raabte han til dem, der de toeg fra Landet,

at de skulde sige mig, hvis jeg ikke af hans Skrift eller Stræge, som lignede et V, kunde forstaae, hvad han forlangede; dog han forstaaer det nok, sagde han, leverer ham det ifkun.

Den 24. gik den atter Nord til Fise-Fjorden.

October.

Den 14. imod Aftenen besøgte os en Rone-Baad fra Maklykaut. Han som var Chef paa Baaden var meget begierlig, at høre om Guld, og det med største Eftertænkksomhed, den jeg aldrig tilforn har mærket saa stor hos nogen Grønlænder; Thi det er lige saa rart at finde en eftertænkkelig Grønlænder, som en Gudfrygtig Holmens Matros. Af de Første har jeg seet gandske faae, men af de Sidste slet ingen.

Den 22de blev Jagten ført til Fise-Fjorden og opsatt paa en De, som Grønlænderne kalde Akpet. For at tale med dem som der boede, foer jeg med. Medens vi vare paa Den, kom 2 Grønlænder til os fra et andet Sted. En af dem fortalte mig, at næst forgangen Aar havde hand hørt at Dievelen var slagen ihjel 20 Miile Sønden fore.

Den 25de. Efter at Jagten var satt paa Land, begav vi os paa Hiem-rejssen igien, men havde nær satt til; thi da vi begyndte at seigle, gik Roret i Stykker, Masten over Borde og trekkede Baandet tillige med Seigl Toften ud af Baaden, hvor efter Vandet begynte at løbe sterkt ind af Hullene; og havde vi visjelig sunket, dersom den gode Gud ikke havde føyet det saa, at det klarede op med den tykke Snee-Kave, som havde taget Landet bort af Dyuens syn for os, saa vi ikke vidste hvor vi vare vente og saa ikke andet end Døden for Dyuene. Men da vi vare i allerstørste Nød, hjalp Gud os til en liden De; Der trekket vi Baaden paa Land, stoppede Hullerne til det beste vi kunde, og kom saa omsider, Gud skee Gode! lykkelig til Colonien gandske silde om Aftenen.

November.

Den 2den Gik jeg over Lands til Nouk og forblev der om Natten. En Heye-Mæsters Søn fra Grønne-Eilandene som var kommen der paa Besøg, fortalte de andre at hans Fader havde for nogle Dage siden været i Himme-len. Undervejs havde hand passerit voris Land, hvor han saae alle Kablunæt (saa kalde de os) at ruste sig til Striid for at ødelegge alle Grønlænderne. Hvor lidt de andre fæstede Troe der til, var nok at see af deris Miner. Har jeg ikke udrettet mere hos Grønlænderne, haaber jeg dog at have skildt Angekuterne med den Credit de tilforn har haft hos de andre enfoldige Grønlænder. Nogle loed vel som de bleve forskrekkede over denne Tidende, men de fleste holdt dog med mig, sigende: Angekut havde for tit gjort dem bange med saadan Odeleggelse, men hvert For-Aar er det bleven til Løgn. Jeg bad den Fremmede sige til sin Fader, at jeg vilde besøge ham, naar Fisen lagde sig over Bugten, for at gjøre ham med al hans Konst til en Løgnere.

Om Aftenen efter at jeg havde holt op at underviise dem af Guds Ord, spurte de: Hvorfor Solen gik fra dem om Vinteren Søer efter? Jeg svarede

ham her paa: At den Almægtige Skabere havde giort alle Ting vijseligen; Der vare mange Lande og alle disse maatte have Nytte af Solen; Thi naar han var her fra deris Djesium og her var Vinter, var der Sommer i de Sydderligere Lande, og naar her var Sommer var der Vinter. Ligeledes, naar der var Dag paa et Sted i Berden, var der Natt paa et andet. Midt paa Berden var igien Dag og Natt lige lange og aldrig Vinter, men stege en stor Heede, jaasom Solen var altid over de Lande; Der sammesteds boede Folk som vare forte og brugte ingen Klæder. Jeg sagde dem, at baade det store Hav og alle Lande er tilhammen rundt og bliver opholdt af Skaberen i Luften. Det maae være Næver, jagde en af dem, som kand holde alt dette. Vi have hørt, blev han ved, af Angekut, at der er saa varmt i eders Land, at naar mand stikker en Hvalfist-Barde op igiennem Taget af Huuset, da svies den af Solen, det er vel og Løgn. Af mit Svar baade paa dette og forrige bleve de gandske fornøede. De Gamle sagde: Du er ung, men du har giort os Gamle viise og sagt os saa meget som vi ikke har vidst tilforn.

Den 3die Forloed jeg dem og gif hiem, de bade mig meget at jeg vilde besøge dem ofter.

Den 4de Besøgte os nogle Qvind-Folk og blev Natten over hos os. Der jeg iblant andet ogsaa forestillede dem den Elendighed som stoed dem for efter Døden, sagde En: Da det er best jeg tager en Tromme og Danxer, efterjom min Glæde har Ende naar jeg er død. Men en anden iblant dem ved Navn Arnarsak, en voksen Pige, begiærede at maatte blive saa længe hos os indtil hun havde lært saa meget at hun kunde komme til GUD; Regter mig det ikke, sagde hun, jeg døer ellers af Sorg, mig synes at jeg er ferdig at quæles. Hendis alvorlige og gudelige Forlangende kunde jeg ikke med Billighed afslaae, hvorføre hun og blev tilbage paa Colonien der de andre gif hiem.

Den 7de Forlangede og en ung Person af mig at jeg vilde lære ham om Gud, paa det han ikke skulde komme til den flemme Djevel, og fastes i den store Ild.

Den 14de Besøgte os 2de Grønscænder fra Fise-Fiorden. De fortalte at en Angefok havde nyliken Hexet i deris Huus. Hans Torngak sagde dem sin heele Skiebne, at han tilforn havde boet ved Syd-Bay; Der blev han vreed og gif over Fise-Biergene op i Landet, hvor han skød 3. Bjørne. Der han dette sagde, blev han bange for en Hollandst-Duffe, som laae paa Sengen, og foer strax udaf Gangen. Hexe-Mæsteren bad Folkene i Huuset at de skulde skynde sig og gaae ud; thi kom Torngarsuk ind, som ikke var langt borte, saa dræbte han dem allesammen, hvorpaa de løb alle ud, men der de fornam ingen Torngarsuk, gif de ind igien og sagde ham det, hvorfor han blev meget skamfuld.

Den 19de Gif jeg hen og besøgte vore Naboer paa Nouk. Om Aftenen fortalte jeg dem Israels Børns Befrielse af Ægypten og Pharoes Forhærdelse. Der de hørde den 7de Plage om den svære Hagel som faldt paa dem, jagde de: Det er nok det hvorom voris Lands-Mænd fortælle, at i gamle Dage

snæede der Steene som sloge baade Folk og Bæster ihjel. Det er merkeligt, at baade denne Historie saa vel som den ommelte store Vand-Flod synes at ligne noget, hvad som Skriften os herom fortæller.

En gammel Mand paa dette Sted, tilbød sig at ville fortælle mig noget om Landets Bestaaffenhed langt Nord, hvor han havde været i nogle Aar. Hvor han da berettet, at Landet der Nord bestoed næsten af Der, og strekket sig N. W. hen. Der boe ikke mange Folk, ihvor vel der var Levnets-Midler nok, Ederfugle i stor Mængde, hvide Bjørne, som ere der om Vinteren, og af Hundene blive omkring sette og forfuldte. Ligeledes er der mangfoldige Enhjørninger, Hvid-Fiske og Sælhundede, men fordi der er saa langsomt og betrøveligt om Vinteren, formedelst der er slet ingen dag, har de ikke synderlig Lust at blive der. De som boe der have stor Mangel paa Jern og Træ, hvilket de tilforhandler sig for Enhjørnings Horn af de andre Grønlandere som komme did Sønden fra. Han berettet og at der stoed udi et stort Bierg en Kablunak, til samme maade alle Forbiefarende kaste et støkke Hvalfisk-Been; undertiden seer de ham sidde undertiden at staae. Hvilket uden tvil er en stor Grønlandsk Løgn. Men effter hans og hans Huus-Folkes Sigelse skal der og være en Felde omtrent 4 à 5 Men lang, som de meente af vores Nations Folk at være bygd til at fange Bjørne udi; Men der jeg sagde: At det kunde ikke være troelig, at den samme Felde var bygd af Bore-Folk, saasom vi finder ikke i Historierne, at de Nordste skal have boet saa langt under Nord paa den Vestre Side af Grønland, svarede han: Det er ingenlunde af vores Lands-Folkes arbejde, thi den er meget kunstig giort af hugne Steene og vel til sammen føjed; du veed jo selv, sagde han, at vi ikke arbeide i Steene, der til med, havde de ikke heller haft noget Jern paa de Tider etc.

Den 20 Om Morgenen førend jeg reyste fra dem, fortalte de mig atter igien en gal Historie, angaaende Aarsagen, hvorfor Sæl-Hundene undertiiden gaaer fra Landet, og sagde: At det er en Ting som de kalde Arnet angiet 3: Fruen-Timmeres Taushed 3: Dølgen; det samme er bævende, og kan ikke ses af andre end Angekut, hvilke med stor strig høy-lys Dag løber efter det baade inden og uden Huuset for at fange det; og naar de har faaet fat der paa, da kommer Sælhundene igien. De veedste ellers ikke hvad det skulle være; men af Navnet og dets Beskrivelse kand man næsten slutte, hvad den første Aar som har opdigtet dette har meent dermed.

Den 27 havde vi en Deel Bilde hos os, hvilket ellers skeer dagligen, disse Begierte at de maatte see Maanen med min Tubo, der de nu havde seet den, forundrede de sig høyligen at Maanen havde saadan Skikkelse. Nu kan vi see, at det er Løgn, sagde de, at det er en Mand som staar midt i Maanen, og at det andet er hans Huus. Men der jeg sagde, at Maanen var et stort Land og havde sit Skin af Solen, bleve de omsider saa starpseende, at de kunde see Bølgerne slaae paa Landet. Der vi nu kom ind igien, talte de om, hvor taabelige deres Lands-Mænd ere, som sige at Maanen kommer ned paa Jorden, og i Havet henter sin Føde, og horer med deres Øinder; Derfor

tør ingen ligge og sove paa Ryggen, uden hun først spytter paa Fingeren og strygger over sin Mave. Dette var et herligt Paaskud for Eskioger, hvis det vilde troes i voris Land; thi saa havde de ikke Behov at give Søe-farende Folk Skylden og legge dem ud for Barne-Fader, men kun skyldte paa Maanen, at han var den som havde Boldtaget dem.

December.

Den 9de Efter Prædiken blev den Grøn lænder Dreng, som jeg havde taget med mig fra Gót-Haab, døbt og kaldet Hans.

Den forømrørte Grønlandsk Pige Arnarsak har og allerede temmelig avanceret udi Guds Kundskab; Er og hos hende stor Begierlighed at lære Guds Ord og viide hans Villie. Hun er meget bekymret for, at Gud ey skulde tage hende til Raade, saasom hun til denne Tid havde levet hen i Banvittighed. Jeg vilde ønske, at alle hendis Lands-Mænd vare saa sindede, saa var jeg forsikkert paa, at hvad de bekiendte med Munden, var ikke Hyklarie men Hjertens Oprigtighed. Hun forundrer sig meget der over, at de Christne, som veed saa meget got om Gud og lever dog saa ilde; Det var bedre, siger hun, at mine Lands-Mænd vidste det, da vilde jeg være meget glad. Jeg har med største Fornøjelse hørt hende tale med de andre om det lidet hun selv har lært, hvilket ikke har udrettet mindre end min Læsning. Kunde mand være saa lykkelig at vinde nogle af de Gamle til at blive oprigtige Christne, var det visselig at haabe at de andre skulde letteligere lade sig persvadere til Christendommen af dennem end af os.

Den 14de Silde ud paa Aftenen kom nogle fiørende over Fisen fra Landet ud af en Fiord, som strekker sig op til Sis-Bierget og gaaer ud igiennem Sis-Fiorden. Hver af dem havde 6, 7, à 8 Hunde for sin Slæde. Efterat jeg havde underviist dem om Guds Ord, bade de mig at jeg vilde lære dem hvorledis de skulde bede til Gud, spurde og, om Gud kunde vel høre dem naar de talte sagte.

Den 15de havde jeg atter et andet Besøg. Der en Pige iblant dem om Aftenen stoed og stirrede paa Maanen, sagde en anden til hende: See ikke paa ham. Da jeg spurde hende: Hvorfore? Sagde hun: Alt hand ikke skal besvangre hende; Voris Folk forbyder os at vi ikke maae see længe paa ham.

Den 25de Juule-Dag. Efter voris Daniske Guds-Tieniste var forrettet, holdte jeg og en Tale med Hedningene, som vare nærværende, om denne store Fæst, paa hvilken Verdens Frelser var fød. De takkede mig for min Underviisning og sagde: Du gjorde vel, at du kom her til os, ellers havde vi bleven i voris Banfundighed.

Den 29de Da jeg havde holdet Aften-Bøn med mine 2de Grøn lænder, Hans og Arnarsak, sagde 2de andre, som da vare nærværende, Gud! vi kunde det som I nu kand! Jeg bad dem derfor at de skulde komme til mig naar de vilde, jeg skulde altid findis villig at underviise dem. Arnarsak svarede dem og: Jeg er glad af det jeg allerede har lærdt, og det kommer mig for, ligesom en

havde reddet mig fra at falde ned af en høy steil Klippe, hvor jeg stoed paa Fald; Det Første jeg begynte var det mig vel svart, og jeg tænkte aldrig at kunde lært noget, eller at Gud vilde agte mig; Men nu er mine Indvulle ligesom fatte til rette igien, og jeg, og jeg er løftet i Beyret; Og han her sidder, pegende paa mig, løfter mig visseligen til Himmelen.

Den 31de Spurte en af vore Naboer mig, naar Solen skulle komme frem? Jeg svarede: At efter 13 Dage, denne indbereignet, skulle hun komme over Bandet, og dersom det blev klart Veir paa den 10de Dag, da skulde de see hendis Skin paa Biergenis Toppe Jeg skal tælle efter, sagde han, og see om du kand viide det saa vist.

Vi leve nu næsten ligesom udi et continuerlig Mørk, thi fra den 30. November indtil den 12. Januarii ses ikke Solen paa denne Høyde, som er 68. Grader 14. Min. Dog gjør dette Mørk intet til Sagen, kunde ikkun det svare Banvittigheds Mørk, hvorudi disse arme Hedninge ligge begravne, engang bortvige, og Christus Retferdigheds Soel igien oprinde for dem, da havde man opnaaed det, som mand nu med et bekymret Sind gierne ønskede.

Anno 1737.

Januarius.

Den 1ste Under Prædiken besøgte de os, som boe paa Nouk, de samme holde sig stedse til os, eftersom der nu var stor Hunger iblant dem. Om Aftenen der jeg havde læst for dem, sagde de, at de havde hørt paa Klokker-Suct 11. Miile Norden for os, hvorledes nyligen en der sammesteds var bleven til en stor Angekok. Han havde faaet det Hval-Ros-Hovet, som de Dødis Sjæle spiller Bold med i Nord-Lyjet, til sin Torngak eller Spiritus Familiaris. Naar hans Hæxerie var til Ende, kunde de see Hullene i Gulvet efter dets Tænder. Og der denne hans Torngak kom ind til ham, begyndte et Falke-Hovet, som hang over Døren til et Amuletum, til at skrige, og en liden Duffe af Træ, talte Hollandsk til ham. Med første Leylighed, sagde han, vilde han fare til Himmels.

Den 7de Begyndte jeg i Herrens Navn, at translaterere Genesin, ihvorvel jeg forud seer, vil møde mig stor Hinder i dette Verk, saa vel formedelst Mangel i det Grønlandste Sprog paa mange bequemme Ord og Expressioner, som ogsaa den daglig Overløb af Grønscænderne, som komme baade Norden, Sonden, Østen og Westen fra til mig.

Den 9de Skinnede Solen paa det øverste af Biergene en half Time.

Den 11te Gik jeg til Nouk, hvor de annammede mig venligen, og talede meget til min Berømmelse om den Accuratesse med Solen. De fortalte mig om en Angekok som nu var død. Den samme sagde de, havde for nogle Aar tilforne været parterit Leed fra Leed af Torngarsuk uden for Huuset; og der hans Broder fant Støfferne paa Marken, bar han dem ind og lagde

dem tilfammen, hvert Lem til sin Sted. Da han nu havde ligget nogen Stund begynte han igien at blive heel og levende som tilforne.

Den 12te Forloed jeg dem og gif hjem igien.

Den 15de Besøgte os 3 fra Nouk, hvor de forrige Natt havde holdt Assamblee; thi nogle Grønlænder 7 à 8 Miile Sønden fra vare komne der til dem for at Siunge med dem, hvilke de kaldte Sokolliput. I samme Sange gjør hver sit Beste at Laste hinanden, og den som har de meste Wiiser han har vundet. De fortalte mig at Contraparterne havde igiennemheglet dem for min Skyld, at de som nu ikke længere vare unge men gamle Mænd havde af min forstreffelig Tale ladet sig gjøre bange til at faste fra sig deris Arnurset eller Amuleta, dog de skottede ikke meget om, hvad de sang, saasom de alligevel troede hvad jeg havde sagt.

Den 19de kom 2de Grønlænder kiørendes til os fra det inderste af Fise-Fiorden, kaldet Tessiursak. En af dem fortalte mig denne sælsomme Historie. Allernederst i Jorden boer en stor slem Kone, (Uden Tvil Dievelens Olde-Moder), udi et meget stort Huus, som man ikke kand styde over med en Bue-Piil. Den samme Qvinde, raader for alle Havets Creature; thi de ere alle hendes Huus-Folk, saasom Hvalfiske, Enhjørninger, Sælhundede etc. Det Kar som staar under hendis Lampe, hvorudi Thrauen som løber over Lampen dryber udi, svømmer fuldt af Søe-Fugle, Skilt-Bagten for hendis Dør, ere heele Flokker af Sælhundede, som staae reyst over Ende og bider omkring sig til den som vil ind. Ingen kand komme derind uden Angekut og de maae have deris Torngak med sig. Naar de gjør denne Rejse, maae de først passere alle Dødis Siæle, hvilke seer ud ligesom de Levende i Verden og lide meget vel. Naar de ere komne dem forbie, kommer de til et bredt langt Svelg ned i Jorden, dette Svelg skal de over, men er intet at gaae paa uden et stort Hiul, som er ligesom Fis, og drives alle Tider hasteligen omkring. Herpaa maae Geisten leede Angekoken eller Heye-Mæsteren. Siden kommer de til en stor Redel, hvorudi kaager levendis Sælhundede, omsider til Fandens Olde-Moders Residentz. Der tager Geisten sin Angekok ved Haanden, og leeder ham igiennem den stærke Sælhundede-Bagt. Indgangen er breed, men Veyen er saa smal som en Snøer, og paa begge Sider intet at holde sig ved, men en højselig stor Afgrund og svelgende dyb neden under. Herinden føre sidder denne Helvedis Gud-Inde gandske forstørret, har mange Ophævelser, sveeder af lutter Brede, og river Haaret af sig, over saadanne Geisters Besøg. Hun tager her paa strax til en Vand-Fugle Binge, hvilken hun tænder Ild udi, og holder for deris Næse, hvor efter de bliver gandske afmægtige og ere hendis Fanger. Men Heye-Mæsteren som tilforne informeret af sin Torngak eller Geist, tager hende strax ved Haaret, og drages med hende saa længe indtil hun bliver gandske afmægtig, og der udi er hans Geist hannem behjælpelig. Om hendis Ansigt henge aglerrutut (dend rette Bemærkelse er noget naturligt, og derfor udeladit, ellers betyder det de Klæder en Qvinde har paa som aborterer, der ikke meere bør brugis, at ikke en Banlykke skal indfalde i deris Næring.) Det

saame rifve de af hende, saasom det er Narfage at Havets-Dyr forlade deris Land og gaar hjem til Dievel-Finden. Ligesaa fort som de piller hende, saa hastig Fare og Hvalfiske Sælhunde etc. plaskendis ned igiennem Vandet og søger til de sædvanlige Plæzer igien, hvor Grønlænderne fange dem. Naar alt dette er forrettet, saa begiver Hæx-Mæsteren sig med sin Torngat paa Hiemrejsen igien, hvor hand da finder den forrige og farlige Vey gandske god og alting jevnt for sig.

Den 20de spurde en Grønlænder mig i Anledning af det jeg fortalte ham Skabelsens Historie, om ikke Stierne vare af deris Lands-Mænd og vare optagne og blevne til Stierne? og om de Stierne som saae røde ud, ikke aade Lever, og de andre som var bleege, aade Myrer? Grønlænderne meene, at alt hvad de see, haver sin Oprindelse af deris Lands-Mænd og Forfædre, nemlig: Baade Soel, Maane, Stierne, Dyr, Fugle og Fiske, ja og voris Nations-Folk jelf. Deris latterlig Relation om det Sidste, hvorom min Fader og tilforne har meldet, vil jeg atter anføre, efter som jeg siden har hørt den med meere Omstændighed:

Lidt Norden for Staten-Huf eller Landets Sydderfte Odde, sigte de, fødte en Kvinde paa engang Kablunæt og Hunde-Hvalper, hvor over Forældrene skammede sig, og sløttede fra deris Lands-Mænd for ikke at være i deris Nær-værelse. Der nu denne urimelig Afkom blev stor, var deris Fader meget incommoderet af dem, og kunde omsider ikke liide dem; Drog derfor fra dem til et andet Sted. Disse Hundste Børn lagde omsider raad op at cede ham, naar han kom til dem igien, som og skeede kort Tid derefter; Thi der han engang foer hen at besøge dem, havende med sig en Støkke Sælhunde-Kiød at forcere dem. En Kablunak gif strax ud til ham, hannem gav han det Støkke Sælhunde-Kiød. Men saa snart han kom paa Land, tog Hundene fatt paa ham, og aad ham op, og derefter det Støkke Sælhunde-Kiød som han havde taget med sig. Imedens de boede paa dette Sted, kom en af de andre Grønlænder roendis, og under Vejs skiød efter noget med sin Fugle Piil, dette stoed en af Kablunæt paa et Næs og saae paa; Men som ham siuntes at den andens Piil ikke havde nogen Fart ey heller treffede det han skiød efter, sagde denne Kablunak som laae ved Stranden af Spot til ham: Skyd mig, jeg vil være en Alffe, see om du kand treffe mig. Den anden foer derpaa strax til ham og skiød ham ihjel. Af dette Mord blev steke Krig imellem Kablunæt og Innuit (saa kalde de sig jelf) omsider fik de sidste Overhaand og ødelagde de andre allesammen. Dette Sidste, nemlig Krigen imellem Kablunæt og Innuit, kommer overens med det som vi af gamle Historier have om de Norste Christnes Odeleggelse af Skrellingerne, som saa kaldtis i de Tider.

Den 22de oversatte jeg denne Passions-Psalme: Jesu dine dybe Bunder etc. i det Grønlandiske.

For uden denne; haver jeg siden jeg anden Gang kom hid til Landet igien, oversatt efter følgende:

- 1) O! Gud skee Lov til Evighed etc.

- 2) Min Guld jeg prise vil med Glid etc.
- 3) Den lyse Dag forgangen er etc.
- 4) I Døden Jesus Blundet, i Grafven lagdes han etc.
- 5) Kristus stoed op af Døde etc.
- 6) Dig bede vi Børnene dine etc.
- 7) O! du Trefoldig Genighed etc.
- 8) O! Jesu for din Pine etc.
- 9) Nu bede vi den Hellig Mand etc.
- 10) Guld Fader udi Himmerig etc.

Den 23 blev mig fortalt, at en Mand noget Sonden fore, var af sine egne Huus-Folk skudt ihjel paa Søen, allene for en blot Misstankte de havde til ham, at han med sit Hæxerie skulde have villet dræbe dem.

Den 24 gjorde vores Huusholderste, som næst forgangen Aar kom hid til Landet, Barsel. Dette har jeg anført, ikke fordi det er saa Nytt at faae en Høere-Unge, men for de Ceremonier som bleve brugte derved af nogle af de Grønlandste Qvinder som da vare nærværende, hvilke saa snart de kom ind, sloge de deres Haar ud over Axlene, og begierte en Nat-Potte, den holdte de over hendes Hovet, hvilket skulde hjælpe hende til at blive snart forløst.

Den 27 blev Barnet døbt.

Den 30 kom en Grønlander 3de Miile Sonden fra, og hentet mig med sin Slæde, hvilken jeg og strax fulgte hjem.

Den 31 om Natten brød Iisen op, hvor vi igaar førte over.

Februarius.

Den 1. førte jeg til et andet Huus, 1 Miil derfra.

Den 2. kom 6 Slæder længere Sonden fra, de samme havde med sig i følge en Angekok, hvilken tilforne havde indbildt min Vertes Datter at hun havde ingen Skygge, men han vilde forstaffe hende den igien for Betalning. Hendes Fader som jeg tilforne havde informeret om sliig Bedragerie, spurdte mig som den anden hørte paa, om det var sandt han sagde: Jeg viiste hannem derfor strax, at Pigen havde Skygge; Men det var ikke saadan Skygge han meente, men en Part af Menniskens inderste, sc. Sielen. Naar de miste den da blive de visne og døde. Han var nu derfor kommen at indblæsse hende en Siel. Men hans Forsætt blev denne gang til intet, og han som tilforne af en Deel var holdt for en Juster af denne Profession, blev nu af de nærværende gandske beleed.

Den 4 førte min Bert mig 1 Miil hjem efter over Iisen, Resten maatte jeg gaae over Land, efterdi Iisen for stormende Veir og Opflag ikke har igien fundet lagt sig.

Den 5 begierte 3de Piger som vare komne til mig fra Iise-Fjorden, at jeg vilde lære dem noget om verdens store Herre!

Den 6. forlangede ligeledes en Kone fra Tessiursak, at viide hvorledes det skulde forholde sig med Mennisken efter Døden.

Den 13. kom fra Fise-Fiorden 3de Slæder efter mig men som jeg, tilige med Matroserne næstkommende Søndag, havde satte os for at holde Herrens Nadvere, maatte jeg sette Reysen op til en anden Gang.

Den 18 kom de atter derfra for at hente mig.

Den 19 fulgte jeg med dem til deres Huuse. Hvor de toge meget venligt mod mig, og vare meget begierlige efter at høre Guds Ord.

Den 21de Toeg jeg over Fisen til den anden Siide. Fisen var saa tynd paa en deel Stæder vi kiørte over, formedelst den stærke Strøm som der altid løb ud af Fiorden, at da jeg vilde løbe ved Slæden for at holde mig varm, mod den brendende Kulde som stod udaf Fise-Biergene, da faldt jeg til Knæerne igiennem. Der jeg nu kom til Huusene, stode alle uden fore at tage imod mig. En vilde heller have mig ind til sig end den anden; Og som her paa dette Sted vare over 20 Huuse, kunde jeg ikke overkomme at besøge dem alle paa en Dag; Toeg derfor mit Herberge hos den Angekok som kiørte mig over. Huuset blev strax gandske fuldt af Mennister, og uden for Vinduerne stode en stor Mængde, kiigede ind og raabte til mig, at jeg vilde komme til dem, hvilket jeg og gjorde, og besøgte en efter anden indtil Klokken 12. om Natten; Da jeg med stort Følge forsøjede mig til mit antagne Logement. Der jeg nu vilde legge mig ned til Hvile, kom Angekokken som var min Vert, frem med et stort nyt Keen-Skind og lagde under mig, sigende: Dette har jeg faaet for min Tunge Skyld, som har gjort en Mand helbred, jeg har hiulpen mange saaledes med min Tale. Da jeg straffede hannem for sit Bedragerie, jagde hand: Jeg er ikke af de store Løgnere, som sige de fare til Himmelen og ned under Jorden, men jeg curerer ifkun Folk med Ord. Jeg svarede ham igien: At hvis han brugte Midler dertil, saa var det got, men blotte Ord var ikke saa kraftige; Guld allene, om hvilken jeg havde underviist dem, kand gjøre det med Ord, og ikke noget Menniste. De ere dog, svarede han igien, endeel Mennister, som haver saa hvasse Ord, at de kan faa Folk til at lade af at være syge. Efter at jeg havde givet ham Giensvar derpaa, vidste hand intet videre at sige der imod, men gav min Forestilling Bisald. Efterjom hand kunde faae sine Ord saa vel betalte, er det ikke at tvile paa, hand jo oftere øver sin Konst.

Den 22de Gik jeg omkring til de andre, endeel vare meget begierlige at høre om Guld, ja selv bade mig at jeg vilde tale om ham. En anden spurde, om Maanen ikke var Guds Son? En anden om Sneen ikke var de Dødis Blod? Men der jeg vilde viide, hvorføre hand havde slige Tanker derom? Svarede hand: den bliver rødagtig naar vi tager den i Munden, derfor maa vi ikke æde den første Snee som falder paa Jorden. Efter at jeg havde talt med ham om Sneen, spurde jeg hvad Meening de havde om Regnen? dertil svarede hand: Angekuterne sige, at der er et stort Vand i Himmelen med een Dæmning for, hvilken Vandet undertiiden løber over, og regner ned paa Jorden; Men derjom Dæmningen bryder ud, da falder den heele Himmel ned. Omkring Vandet staaer mangfoldige Tæster, der udi hve de Dødes Siæle, hvilke sammestedes have Næring nok, baade af Keensdyr, Fugle og Fiske. Jeg gav ham herpaa til Giensvar, at

dette var altsammen Løgn; thi Glds Søn har langt anderledes sagt voris Forfædre om Himmeriges Herlighed. Er der da ingen Dyr i Himmelen, hvad skal vi da æde? jagde han og er der intet Vand, hvad skal vi da drikke? Endskjønt jeg gav ham her paa vedbørlig Gienjvar, saa siintes hand dog ikke iunderlig derom, siden der var intet Sælhundede Kiød, eller andet, at fylde Maven med.

Den 23de Foer jeg over Fiorden tilbage igien, ved Landet var Fissen gandske sønderbrudt, saa vi maatte springe fra et Støcke paa et andet for at komme paa Land.

Den 24de Jorend jeg begav mig til Colonien, bad mig een Mand, som sørgede for sin Søn, at jeg vilde tale noget meere med ham paa det hand kunde blive noget glad igien over den Sorg han havde for sin Søns Død. Der jeg nu sagde: at det var vor Trøst, vi som vidste af Gld, at vi skal see vore Benner igien i Himmelen; svarede hand: Jeg kand ikke glæde mig derved; thi maafsee jeg og min Søn, som jeg haver mist, kommer ikke til et Stæd.

Den 25de Kom en Mand til mig fra Syd-Ost Bugten, for at lade sig trøste, efterdi hans Søn var nyeligen død. Hand havde hørt af dem jeg talde med næst forgangen Høst, i Hunde Ejslandene, at min Tale var saa trøstelig. Der jeg havde talt med ham, foer hand meget glad bort igen.

Den 26de Betient en af Matroserne som var heftid syg med Sacramentet. De andre Coloniens Folk vare næsten alle af Skiorbug haardt angrebne, og Tænderne i Munden paa dem sad saa løse at mand kunde tage dem ud med Fingrene.

Den 28de Havde jeg Besøg af nogle Grønlænder, hvor iblant var en Angekok, hvilken havde hjemme 15 Meile Sønden fore. Angekokken fortalte mig, at hand havde været nederst i Jorden, der var ingen Død og der stoed meget vel til. Jeg bad ham derfor fare ned i Jorden i vort Huus, men hand undskyldte sig og sagde at hos os var for stor Støven og Bulder af vore Haandverks-Folk, der maatte være stille, hvor hand skulde gjøre det. Jeg sagde igien til ham, at det nok skulde blive stille, naar hand ifkun vilde lave sig til. Men han var strax færdis med en anden Undskyldning og sagde: at som han nogle Dage tilforn havde været et Stæd paa Besøg, havde de forheyet den Bænk han skulde sidde paa, hvorføre hans Torngak var viget fra ham. Til Slutning spurde jeg ham af hvem hand havde lært slikt? Det har din gamle Fader lært mig, sagde hand, de første Vintre efter at I vare komne her til Landet at boe og jeg opholdte mig der Søer hos eder; Siden har jeg eftertænkt det og er bleven en Angekok. Jeg svarede ham herpaa igien: at min Fader aldrig havde lært ham det, at de Dødis Siæle holdte til i Jorden, eller at noget Menneske kunde fare ned i den haarde Jord; Men det Sted hvor mand ikke meere skal døe men stedse leve i Glæde og Herlighed, er hos Gld i Himmelen; hvilket hand ikke havde forstaaet af min Fader, som den Tiid ikke kunde tale forstaaelig med ham; dette vilde jeg omstændeligere forklare ham, dersom hand vilde forblive Natten over hos os; Men Angekok, som maa see frygtede at hand skulde miste noget af sin Credit hos de andre, over denne Tale, hastede med sit Følge til vore Naboer paa Nouk.

Martius.

Den 5te Gif jeg og hen til næst ovenmeldte Stæd. Der jeg havde siddet en liden Stund hos dem, fik jeg stærk Hoved Pine og Juusen for mine Ørne: Men en gammel Qvinde, der hun det horte, kom hun og gav mig et lidet Støkke Fisk, hvilket, hun bad mig, holde til Dret, sigende: at det var en hungrig Sjæl som begierte Mad, derfor skulde jeg sige disse Ord: Aipatiksatit tamersa inniminengilet, illarluta aipaket. Dette, hvor af jeg ikke forstod den halve part, efter som det var blandet med Høxe-Mesterens Sprog, bad jeg hende at hun vilde forklare mig, hvilket hun og saaledis udlagde: Dette skal du have til Mad, det er ikke at undsee sig for, gjør Selskab med os og spis.

Bed denne Anledning maa jeg melde lidt om Sproget selv, hvilket er det samme blant Angekut, som Kirendum hos de lærde Malabarer. Om samme har vi ej i saa mange Aar vi har opholdt os her i Landet, været beviist, førend jeg kom hid til Disco, hvor Fanden har sit Grønlandske Academie, der er meget Rig paa Angekuter. De fleeste Ord af dette Sprog, har slet ingen Overensstemmelse med det Almindelige, ere enten gandske contrair af Bemærkelse eller metaphorisk ex. gr. Nukakpiak en liden Dreng eller ung Karl, heeder paa dette Sprog, et Fruentimmer. Nivarsiarak en liden Ung Pige, her, en Mands Person. Tarub tunga som vender mod Mørket o: Norden. Kaumatib tunga som vender mod Lyset o: Sonden. Tarsoak det store Mørk o: Muld. Margersoak den store Haardhed o: Steen. Akitsok det Bløde o: Vandet. Ingirksoit store Spitze o: Bierge. Negovia hans Nølere o: Fader. Poga hans Høje o: Sæf, o: Moder. Saadanne Tale-Maader blive alleene brugte ved deris Høxerier, og naar Angekok bliver af andre spurdt til Raads om noget.

Efter at jeg havde talt lidt med dem, kørde en mig hjem igen, Underveis bad denne samme mig, at jeg mod For-aaret, naar hand ikke havde nodig, saa meget som paa denne Tid, at være om sin Føde, jeg da vilde lære hannem noget meget om den u-siunlige Gud.

Den 7de Der nogle Qvinde, kom til mig fra Tise-Fiorden, og jeg om Aftenen forklarede Decalogum for dem, og jeg talte om det 7de Bud, sagde en af dem: hør, jeg har noget at sige dig: I Sommer var jeg om Borde med nogle andre paa et Skib, der stael jeg en Krum-Kniv eller Ullomik; Men førend jeg gif af Skibet, blev jeg gandske svimlende i mit Hoved, hvorfore jeg gif hen og lagde den paa sit Stæd igien. Nu veed jeg, sagde hun, hvorfor jeg fik saa Ont i mit Hoved. GUD, som ikke vil at mand skal sticse, har nok gjort det.

Den 8de Døde den svage Mand, som den 28de Febr. blev betient med Herrens Radværelse.

Den 10de Efter at den forommeldte Pige Arngarsak havde lært de nødvendige Stykker som et Menneske til Christendommens Begyndelse burde at vide og des foruden har en inderlig Forlængsel efter at blive forligt med GUD, blev hun i Dag i den Hellig Tre-Eenheds Navn, deelagtig gjort i den hellige Daab, hvor ved hun loed see en synderlig Devotion. Efter denne Gu-

delige Forretning var til Ende, talte jeg viidere med hende og forestillede hende hvor glad hun nu maatte være, siden hun nu var bleven et Guds-barn: Ja, svarede Hun mig igien, jeg var i Dag glad og bedrovet, derfor kunde jeg ikke for Graad udsige det jeg havde lært af dig; Nu maatte dog den slemme Dievel miste mig.

Den 17de blev den Kvinde publice absolverit, for Horerie, om hvilke er meldt den 24. Januarij.

Silde ud paa Aftenen kom en efter mig fra Grønne-Eylænderne.

Den 18de Kiorte jeg med ham hjem; der vi kom midt ud paa Fiorden, talte vi med Mændene fra Nouk, som stoed og stak Sæl-Hunde paa Fisen. En af dem kaldte mig til Siide og sagde: Jeg har noget at sige dig, har du Bevehr med dig? Der jeg svarede ney, sagde hand, da er det ilde, thi jeg hørte i Gaard, at 4re Angekut har overlagt at fixere dig, og jeg er bange at de skal flaae dig ihjel; følg heller med mig tilbage igien, de har hørt at du foragter og dadler dem saameget, og derfor ere de vrede paa dig. Der jeg efter Skyldighed havde takket ham for sin Kiærlighed og Troeskab imod mig, satte jeg mig ned paa min Slæde igien, og tog den forresatte Vey, uden at lade mig mærke, hvad den anden talde med mig, endskiønt hand (som kiorte mig) spurde mig tidt derom. Der vi kom mod Verne fik jeg see to Grøn-lænder, som stoed og stulste sig bag ved et Fiskebjerg. Dette, som dog var deres Giefferie, confirmerte næsten hvad den anden havde sagt til mig; Men der jeg kom til Huuset, hvor min Kudsst hørte hjemme, toge alle Kiærlinger imod mig og vidste ikke hvad Tjeneste de vilde gjøre mig. Manden som kiorte mig, spurde mig om Gud ikke tillod, at hand maatte kaste sin Kone fra sig? da jeg svarede ham, at Gud ikke vil at nogen skal skillis uden for Horerie, sagde hand, ja, saa er hun alt bortkast, det er en Hore; Men det var ikke just derfor at jeg tænkte at stille mig ved hende, men fordi hun er gammel og stidsærdig. Og som jeg vidste at der var en hob letfærdige Folk i dette Huus, talte jeg i Synderlighed om det 6te Bud's Synd, og at Gud havde truet med at straffe dem med Helvedis Ild. Hertil svarede de: Gud er vel meget god, men dette har hand giordt alt for meget af, at hand vil kaste Mennesker i Dievelens store Ild, allene for sligt. En gammel Kiærling spurde og om GUD lever endnu.

Den 19. Kom Bud til mig fra de 2de Huuse, hvor de 4re Angekut boede, som havde truet mig, at jeg og vilde komme til dem. Efter at jeg havde forrettet mit Embede i dette Huus, fuldte jeg først nogle andre som hendtede mig tiilig om Morgenen hen til et andet Stæd, hvor jeg opholdt mig en Times Tid, og underviiste dem lidt om GUD. Her kom en gammel Kone og klagede sig, at hendes Børn foragtede hende, nu hun var bleven gammel; de tænker ikke, sagde hun, paa den Møye jeg har haft for dem der de vare jmaa. Men som de samme ey vare tilstæde, fik jeg ikke tale dem til derfor. Herpaa fuldte jeg strax med Budet til mine Contraparter, hvilke der jeg kom, vare ligesaa høflige som de andre. En af dem, nemlig den som i Høst havde giort

den gesvinte Rejse til voris Land, om hvilken tilforne er meldet, blev allene i Huset, da de andre vare gaaet ud at tage imod mig. Saa snart jeg kom ind til ham, viisede hand mig et Sted at sidde ned paa, hvor paa han havde lagt et nyt Keen-Skind (hvilket er den allerstørste Ure en Grønlandder beviiser en Fremmed.) Siger her paa, med et rystende Mæle: Jeg gif ikke ud at møde dig, thi jeg var bange at du skulde slaae mig. Jeg svarede ham, at jeg aldrig havde slaaet nogen, agter ey heller at gjøre det, og hvem som har forebragt ham slikt, har løyet; Men det har jeg sagt, baade til hans Søn og andre, at han og alle andre Angekut vare store Løgnere og Bedragerere, og de som troede dem, store Taaber. Jeg var ikke saa snart kommen ind, førend næsten alle Dornis Mand-Folk fulgte efter for at høre, hvorledes det vilde løbe af med denne store Mand. De bade hannem alle at hand skulde Hæxe, paa det jeg kunde faae gode Tanker om ham, men han vilde ingenlunde beqvemme sig der til, og sagde: Han var ingen Angekok, havde ey heller seet voris Land, men et Uds lod sig tilsiune for ham nest forgangen Høst, det havde talt om Odeleggelse, dog forstøed hand det ikke ret, thi det taledes uforstaaeligt. I Himmelen havde han aldrig gjort andet, end at han havde faaet Gulvet til at ryste under sig, naar hand Hævede. Dette bad jeg ham atter tillige med de andre, at han vilde gjøre og lade os see paa. Men Angekok som havde hørt at jeg agtet at gjøre ham til Skamme og aabenbare hans Bedragerie, vovede sig ikke til at øve nogen af sine Kunstner, men bad mig, at jeg vilde tale om noget andet; Han havde spurdt, at jeg vidste om alle Tings Begyndelse og den som havde gjort det; Fortel mig, sagde han noget om den samme. Dette gjorde jeg strax imens de andre vare nærværende, og med det samme fik og den gode Herre hvad han skulde have. Hand spurde mig derefter, om jeg ikke havde været ved Nordens Ende, og seet det Bierg, som Himmelen drives omkring paa? Hand havde ikke været der selv, sagde hand, men han havde ikkun hørt af andre, at Himmelen hvilede paa et høyt spidigt Bierg, hvor om den drejede sig med alle Stierne, Soel og Maane. Da jeg havde svaret ham herpaa, sagde hand: Vi veed intet deraf, vore Forældre har sagt saa for os: Vi kommer ikke uden for vort eget Land, derfor veed vi ingen Ting; Men I farer den heele store Søe over og kommer til saa mange Steder, derfor ere I saa kloge.

Den 20de Kiorte jeg hjem med en Slæde fra Nouk.

Den 26de Forlangede en Mand at maatte see ind i Himmelen med min Tubus, om ikke hans Søn var der.

Den 30de Lærte jeg endeel Ord af Angekuternis Kirendum og indførte dem udi mit Dictionario. Angekok som underrettede mig i Sproget, syntes meget vel derom at jeg vilde lære det, sagde og: Naar du nu hører en Angekok Hæxe og Mumle, saa kand du og forstaae det, du bør og viide det, thi du er jels en stor Angekok.

Denne Maaned endtis for os meget bedrøvelig, efterdi der ikke var en frist Mand paa Colonien, uden jeg allene, som til denne Tid, Gud skee Urel har været ved god Sundhed. 2de af Matroserne var vel oven Sengen, dog

havde den ene nyligen tilforne været temmelig svag, den anden var gandske udslaget over sit heele Legeme med store Skjørbug-Pletter. For Resten laae Kiøbmanden tillige med alle de andre elendigen til Sengs, og det af Dysenterie og andre farlige og stinkende Sygdomme, saa det saae elendigen ud for os, allerhelst siden vi havde hverken Læge eller Lægedom.

Aprilis.

Den 2den Efterjom Kiøbmanden var dødelig syg, blev hand med det hellige Nadverens Sacramente betient.

Af samme Sygdom, som Coloniens Folk laae af, ere og Indbyggerne self meget plagede. De fleste maae sette Livet til, andre kand igien drages der med over heele Aar. Om denne Slags Sygdom haver jeg intet hørt sige, før end jeg kom hid til Disco-Bugt. Saa dette Sted maae useilbar være meget usund, helst naar Vinteren er streng. Og at denne har været den mildeste troer jeg ikke; thi naar jeg har drukkit The, da inden den halve Kop har været afdrukkit, har den anden halve været fast froszen paa Bordet, enddog der har været temmelig varme i Raffel-Dvnen, ja Spiritus cornu Cervi, som stoed Matten over i Vinduet, var om Morgenen hundfroszen. Om det har været Apothekerens Urlighed, der er bleven forfroszen, eller det var at tilskrive den stærke Kulde, veed jeg ikke. Dog efter Grønlændernis Sigelse, har Vinteren ikke været saa streng i lang Tid.

Den 4de da jeg havde underviist nogle Wilde, som vare komne fra Zise-Fjorden om Gud og deris ælendige og ufværdige Tilstand, efterdi de ikke kiendte Gud, da kommer en ung Person, efter at de andre var gangne ud fra mig, til mig igien og siger: Jeg er ikke længere et Menneske, du har ængstet mig, jeg er saa bange for den forfærdelig Gud, kunde jeg fatte det som du har underviist mig om, blev han maae ssee nok mild imod mig igien. Der jeg havde svaret ham derpaa, sagde han til Hans og Arnarsak: Jeg har aldrig været saa bange siden jeg begyndte at blive et Menneske, var jeg i Nærværelsen hos ham, jeg skulde aldrig komme fra ham.

Den 5te Besøgte mig en Grønlænder, som spurde, om jeg vel vidste at Stierne vare nærmere Jorden under Nord, end under Syd? Iblant dem, sagde han, at Zona Orionis var saa nær, at naar de gik ud om Aftenen, maatte de altid have en Bidsk udi Haanden, at jage den fra sig med.

Af denne Anledning maae jeg her melde noget videre om de Stierne som Grønlænderne have Navn paa, og deris Mæning om de samme, for at viise hvor store Astronomer de ere. De tre Stierne udi Orions Belte, kalde de Siektut 3: adspribde. Og disse 3, sige de, have været Grønlændere, hvilke, da de engang vare farne ud paa Sælhund-Fangst, og bleve forvildede, og kunde ikke finde Landet igien, bleve de ved Got-Haab optagne til Himmelen. Ursa Major kaldis ved Got-Haab, Tukto 3: et Keens-Dyr, men i Disco Bugt Asselluit (saa kaldis det Kaars-Træe som de skyder deris Linie paa, naar de skal fange Sælhundene) Taurus, kaldis Kelukturset 3: nogle Hunde,

som synes at giøve paa en Biørn, som de har mellem sig, efter den samme regner de Tiden om Natten. Iversuk α : 2, som staaer og siunger paa hinanden, paa Grønlandst Maneer, disse 2 ere in Tauro. Aldebaran kalde de Nennerroak α : Et Uds, der lyser for dem, som siunger og dancker. Canis Major Nelleraglek, som er en Grønlanders Nomen proprium. Denne har en Keens Dyr's Bels paa Gemini, Auriga & Capella, heede, Killaub Kuttuk α : Himlens Brøst-Beene. Naar en Planet passerer en Fix-Stierne siger de: enten ere de paa Besøg eller og er det en Ægte og en Tægte-Dvinde som Trekker hinanden efter Haaret. Stellæ currentes siger de kaster deris Skarn fra sig; men cadentes farer ned paa Besøg til de Dødes Siæle som ere under Jorden. Stierneerne ere almindelige efter deris Meening ikke større end et Sælfskind. Dette er Grønlandersnis heele Astronomie.

Den 5te Berettet os en Grønlander at have seet 2de Skibe uden for Hunde-Gylændene. Iisen ligger endnu den heele Bugt over.

Den 16de Kiørte jeg til Sagt-Holmen, hvor der komme nogle Grønlander til mig Norden fra, eftersom de havde hørt, at jeg var der. En af dem forta'te mig en anden Marsage til Menniskens Dødelighed, end som tilforne er meldt, nemlig: En Slange og en Luus kappedis, hvem der skulde først komme til Mennisken. Derjom Slangen kom først, da skulle de leve; Men kom Luusen først da skulde de døe. Herpaa blev da strax giort Forsøg, og Slangen, som ventelig, kom hastig forud; men uforudseendis veltede ned af et Bierg, saa at Luusen dog kom først; Derfor maatte og Menniskene døe. Er det saa, spurde hand mig? Menniskene α : Grønlanderne lyver vel og dette efter Sædvane.

Den 18de. Etersom Iisen var svag, og jeg paa Henrysen havde faldet 2de Gange igiennem med Slæden, torde jeg ikke tage allene tilbage igien, men fik en Dreng med mig. Denne fortalte mig under Veis, hvor fra hans Lands-Mænd sige, at den Fisk, Hay paa Norst Haakierling har sin Oprindelse, nemlig: En Dvinde havde engang toed sit Haar i Urin; men der kom en stærk Bind og toeg det Klæde bort som hun toede sig med, hvilket blev omstift til en Hay; Derfor lugter dens Fisk endnu ligesom Urin.

Den 21de Paaste-Dag. Havde vi atter en stor deel Grønlander hos os Norden fra. En af dem spurde mig, i Anledning af det jeg talede for dem om Slangen i Paradiis, om ikke vore første Forældre har haft Slanger, i Stæden for de nu have Luus? Hertil svarede en gammel Kierling: de lyver; havde deris Forfædre haft Slanger, saa havde og deris Efterkommere haft dem. Menniskene ere store Løgnere. Dig troer vi, sagde hun, at Gud af Begyndelsen gjorde 2de Mennister, det er troeligt, og at vi alle ere deris Børn og Efterkommere; thi vi have jo ens Anfigter og ens Hænder og Fødder.

Den 26de Fik vi Tidender, at omtrent 15 à 16 Miile Sønden fore, havde en Hvalfisk-Fanger forliift sit Skib imellem Iisen nær ved Landet; Men Folkene hafde strax taget deris Tilflugt til et andet Skib som gif uden fore, og efterloed dette skønne Bytte til Grønlanderne.

Den 29de Tog jeg til Sagt-Holmen igien, baade i Henseende til mit

Embede at forrette, som ogsaa for at faae handlet noget af Grønlænderne, førend fremmede Skibe ankom og tog det bort. Thi som Kiøbmanden laae syg, og der var ingen anden paa Colonien som kunde udrette slikt, var jeg foraarjaget at paatage mig det; Thi 16 Mars Erfaring har lært, at naar Negotien taber, er der ikkun slet Haab for Missionen.

Den 30de Begyndte den Epidemiske Sygdom sterkt at angribe mig, saa jeg var ilde deran; Thi til Colonien hverken kunde eller torde jeg vove mig, og at blive paa Stedet var ogsaa farligt, saasom jeg i den stærke Kulde maatte ligge paa Jagten. Grønlænderne vare vel omhyggelige nok for mig, og tilbød mig at ligge i deris Huuse; Men saasom den Svaghed fører stor Incommodité med sig, for dem som man skal være hos os, vilde jeg heller liide hvad jeg kunde, og befale mig Guds naadige Billie og Velbehag.

Majus.

Den 2den Havde jeg Besøg af nogle Vilde fra denne Siide af Zise-Fjorden. De samme berettede mig, at for nogle Dage siden havde en Mand ved Maklykout kastet sit eget Barn levende ned af en steil Klippe, for ikke at see det sulke ihjel, efter som Moderen ey kunde give det die. En horrible Gierning, som Grønlænderne selv i høieste Maader lastet.

Svagheden tiltoeg mere og mere hos mig. Det vilde Grønlænderne tillægge Tømmermandens og Matrosjernis Huggen og Banken paa Jagten; Thi naar nogen er syg iblant dem, maae der ikke forrettes noget i det Huus eller Telt, hvor den Syge ligger, saasom de sige, at Lufften fortørnes derover og døder dem.

Den 7de og 8de Begyndte jeg, Guld skee Lov! igien temmelig at forbedres. Men foruden denne Svaghed er mine Dyr saaa ømme, at jeg neppe kand læse i en Bog i en halv Time. Hvo som tænker at komme til Disco, maae have gode sterke Dyr og præservativer for de samme; Thi mand kand neppe her see en Grønlænder som jo er suur-Dyret, hvilket forarsages af den megen Jis som ligger her baade Vinter og Sommer, og stikker i Dyrnene naar Solen stikker der paa.

Den 10de Efterdi jeg nu var kommen til min forrige Sundhed igien, fuldte jeg en Grønlænder, som hente mig med sin Slæde Nord efter til Zise-Fjorden.

Den 11te Kiørte jeg over Zisen tilbage igien med samme Grønlænder. Paa Vejen saae vi 10 Skibe midt udi Zisen imellem en smal Nabning.

Den 13de Nabnede Vandet sig fra Zise-Fjorden til Den, vi vare paa. Mod Aftenen kom 3. Kone-Baader Norden fra med deres heele Pagage og satte sig med deres Telter paa Den hos os. En Dvinde, som for nogen Tid klagede sig at hun ingen Børn kunde faae, saae jeg nu bære et Barn paa Ryggen, og der jeg spurte hende, hvor hun havde faaet det saa hastigt? Svarede hun: Det har jeg kiøbt af en Hore for 5 Synaaler; hvilket var et temmelig got kiøb; Men som det var af en Hore, kunde det nok passere; thi det kommer slikt ikke saa nøye an paa et Barn.

Den 14de Jøer jeg med Joullen til Zise-Fiorden, hvor jeg fik de tierkomne Tidender, at vore Skibe vare komne til Bugten; thi en Grønlænder som Dagen tilforne havde baaret sin Baad over Zisen, havde talt med en af Skipperne, fra hvilken hand og bragte en liden Seddel til mig.

Den 17de Efter at jeg havde faaet et temmelig Mandskab af de Vilde til at arbeide Zisen af Havnen, blev Jagten sat paa Vandet, og samme Aften laddet med Spæel som jeg tilforne havde indhandlet.

Den 18de Begav jeg mig til Zise-Fiorden med Jagten, saasom ved Den endnu ingen sikker Havn var for den.

Den 19de Jøer jeg med Joullen imellem Zis-Biergene over til Maklykout, men Zisen laae endnu over den heele Bugt, foruden nogle smalle Abninger, hvor Skibene vare indkomne, og ey kunde komme ud igien, saasom den laae klemt tilfammen. Grønlænderne spurde steke om jeg ikke kunde skaffe Vind at Zisen kunde bryde op. Og naar jeg svarede dem: at ingen raader for Beyret, uden Gud, sagde de: at nogle af deres Angekoker kand dog giøre det; og da jeg begierde at de maatte komme frem og giøre det nu det giøres saa høylig fornøden, da de saae Hollænderne, som de beraabte sig paa, give saa got Kiøb, indklemte af Zisen, sagde de: De beste Angekoker ere døde, og de levende duer ikke; derfor tør de ikke heller komme til dig. Dog du er bedre at handle med; thi du kand siige os meget som vi ikke have hørt tilforne; men de andre som kommer hid, have ikke andet Sprog end Speel, Speel, Ballen fuld etc. Om Gud har vi aldrig hørt dem tale noget.

Den 21de Kom jeg med stor Besværlighed over til den anden Side igien, hvor Jagten laae.

Den 22de Kom Kiøbmanden fra Colonien og løfte mig af, saasom hand nu var restitueret af sin Sygdom, hvorpaa jeg tog til Colonien igien.

Den 23de Efterdi en af Matroserne, som havde været ihj, fra Februarii Maanets Begyndelse, forlangede mig til sig, blev hand den 15. hujus berettet.

Klagede en Grønlænder sig for mig, at en Hæx havde dræbt hans Søn i Vinter; Hand vidste intet andet end han var død af sig selv; men en Angekok havde talt med den Dødes Siæl, hvilken sagde: At en Hæx havde dræbt ham. Samme Angekok havde og sagt, at Luften var vreed, fordi de Døde vare saa ilde begravne. Endnu tegner det sig ikke til Vaar og Sommer.

Junius.

Den 5te Bar jeg hos nogle Vilde paa Jacobs-Holm, som sagde: at uden for Maklikout, havde været 2de Hollandske Handlere, der havde forstrecktet dem med det store Skyt-Skib, nemlig Fregaten, som laae til Ankers i Hvalfisk Eylandene, hvor det allereede til en Begyndelse skulle have ødelagt de Mennister, som fantes i 5 Telter, staaende der sammesteds, og agtet sig nu videre for at dræbe de øvrige som vare i Bugten. De sagde sig, og ikke heller selv at gaae ind i ommelte Maklikout, eller nogen anden Sted af Frygt for samme Skib, thi deres Skib vare ifkun tynde, og derfor lettelig kunde

igiennemskydes af de store Gevær, nemlig Canonerne. Over denne Beretning, vare nogle af dem meget bange, men andre igien holdt det ifkun for Løgn og Trudsel. Imod Aftenen vente jeg tilbage igien til Colonien.

Den 9de Gik jeg atter over Zisen til Jacobs-Holm, for at komme ind til Galiothen, som faaes en Miil der fra. Da jeg kom paa Den, foresant jeg Skipperen der med sin Baad, efter at hand med Skibet havde været besatt af Zis udi 6 Uger. Jeg fulgte strax om Borde med ham for at see ham hiulpen i en Havn til Zisen brød op, at mand kunde komme til Colonien.

Den 10de Kom vi med Skibet at ligge bag ved forermelte Holm, efter at vi med megen Møye havde arbeidet os igiennem Zisen.

Den 13de Gik vi derfra igien for at komme til Colonien, saa som Zisen imidlertid var brødt op og gaaen ud af Havnen, saa vitt at Skibet havde Rum at ligge der.

Den 14de Loed Fregaten sig og see inden for Jacobs-Holmen noget efter at vi vare indkomne, hvorpaa jeg tog ud til ham, og blev der om Borde, indtil Havnen var bleven ryddelig for Zis. Imidlertid blev Coursen satt til Klokker-Huf, for at erfare om der skulde findes nogle fremmede Handlere.

Den 15de Treffede vi paa et Skibs-Brag, til Decket opbrændt. Imod Aftenen faae vi et Skib komme ud fra Landet, og som vi sluttede at det var vores Pink, da blev signaliseret med Flag paa Toppen og et Canon-Skud; hvor paa og blev svaret; men kom hin anden ikke nærmere end en Miil, efterdi Pinken gif ind ad Landet til Maklykout.

Den 16. talede jeg med en Grønlænder og udspurte af ham, om de havde seet andre Handlere end vores, han svarede: At de havde ifkun seet 2de, og de samme havde de bedet komme ind til Maklikout; men de undskyldte sig, at de torde ikke for Fregatten. Da nu den paa Fregaten commanderende Chef, Capitain Woderup havde faaet Undretning at ingen fremmede Handlere havde indfundet sig paa de forbudne Stæder af den Norder Siide af Zise-Fjorden, vendte hand tilbage Synder efter. Som nu Vinden var god, og det for ommelte fundne Skibs-Brag kunde være en stor Hielp til Brende, loed Capitainen tage det paa Slæbe-Tou efter sig den heele Natt, ind til Vinden blev saa contrair at man maatte forlade det uden for Zise-Fjorden.

Den 17. efter at jeg havde faaet Kundskab ved Grønlænderne, at Havnen var saa meget aaben at Fregatten kunde ligge der, satte vi der hen og aufret lidt inden for Gabet. Zisen laae endnu mestendeel Havnen over; ligeledes heele Syd-Vst-Bugten.

Den 18. blev en af Fregattens Matrojer betient med Sacramentet. Efter Middagen kom Jagten fra Handels Tongten Norden fra.

Den 19. søgte Galiothen og Jagten Nord efter for at faae Braget til Colonien.

Den 20. kom Jagten tilbage igien, efter at Braget var fast giort udi en Bugt ved Jacobs-Holmen.

Den 24. St. Hans Dag, kom Officererne fra Fregatten og førte i Slæde paa Ijsen, som end da laae sterkt paa Vandet. Ellers begynder det nu at teigne sig lidet til Sommeren.

Den 27. gif Fregaten ud paa Bugten igien for at krydse, og siden derfra, at begive sig directe til Fædernelandet.

Julius.

Den 2. fulgte jeg med Galiothen til Sand-Bay, hvor jeg forblev 2de Dage. En Grønlænder der samme steds spurte mig, om det forholdt sig saa i Sandhed, som en Angekkok havde jagt for dem, nemlig: At en af Guds Tienere var kommen ned af Himmelen til vores Land, for at lade dem Viide, at Himmelen skulde snart falde ned.

Den 21. blev for omvorte Matros begravet tillige med 2de af Colonien's Folk, som døde i Foraaret.

Den 30 retournerte og Galiothen.

Augustus.

Den 6. forføjede Pinken sig her fra Landet.

Den 26. reyste jeg til Ise-Fjorden, med den nye ankomne Riibmand Niels Rask.

Den 28. der jeg med nogle af de Wilde gif hen til en gammel ruineret Grav hvor der iblant de Dødes Been laae et Hunde Hovet, spurde mig en liden Dreng, som var i Følge med, om jeg vidste hvorfor det Hunde-Hovet laae der? Og som jeg svarede nej, sagde han: Naar smaa Børn dør hos os, da ligger endeel et Hunde-Hovet hos dem, for at det skal støve og viise dem Veyen til Siælens-Land naar de blive levende; efter som Børn ere self uforstandige og taabelige.

Den 31. kom vi igien hjem til Colonien.

September.

Den 10. tog Riibmanden til hin Siide af Ise-Fjorden, og kom Den 17. tilbage. Han berettet at Ijsen allerreede frøes saa tyk paa en Matt at de neppe kunde roe igiennem det.

Den 27de Beklaget en gammel Kierling sig for mig, at hun var bestyldt for en Hæx, der med sit Roglerie dræbte Folk, og at hendes Lands-Mænd efter deres Skik ville steene hende; og det efter en Angekoks Ord, som havde talt Løgn om hende. Jeg spurte hende derfor, hvad Anledning hand havde der til. Hun svarede: Naar Angekut mumle i Mørke, da fand de allene see, og siger: at alle Hæx-Kierlinger ere sorte fra Albuen og ud til Fingrene og har Horn paa. Og saaledes siger hand og, at jeg er; Men det er Løgn. Du veed nok om det er saa.

Den 29de Fremførte en denne Qvæstion, om jeg ikke vidste Naad imod den som forbyder! Angekut indbilder dem, at der er en i Luften, som allene lader sig see af dem, hannem kalde de Innerterrirsok o: en Forbydere. Den samme skulde nu ved en Angekok, have ladet dem, som sædvanligst plejede

at hve paa Nouk, forbyde, at de ikke maatte hve der tilstundende Vinter, paa det de ikke skulde døe. Der de nu havde hørt mit Svar derpaa, sagde de: at de vilde gjøre tvært imod det Angekoken havde sagt dem; thi de troede mig meere end ham.

October.

Den 1ste Tog jeg med Kiøbmanden til S. O. Bugten.

Den 3die Talte jeg med en Qvinde, som var meget berømt for hendes Hæxerie. Der jeg nu begierte at see noget af hendes Konstet, da svarede hun intet der til; Men de andre sagde, at hun tilforne havde været en stor Angekok eller Prophet-Inde; Men siden hun var bleven gift, havde hendes Torngak forladt hende, de vilde og have hendes Tale var convenable med min, i det hun sagde: at allernederst i Jorden skulde være lyst, men øverst mørkt, hvilket hun havde forfaret førend hun blev gift.

Den 6te Vente vi fra S. O. Bugten til Grønne Eyscænderne, hvor vi maatte ligge for sterk og contrarie Vind indtil den 12te da vi begav os hjem igien. De Bilde, som der opholte sig, spurdte mig, da de fornåm at vores medbragte Fetalie var til Ende, hvorføre jeg ikke bad til Gud om god Vind? havde jeg jo self sagt: At naar mand bad Gud om noget, da bønhørte hand os. Paa denne Objection maatte jeg give dem Bæstet og viise dem, at legemlige Ting, maatte vi allene bede af Gud med Vilkor; om det var hans Villie. Der til med, var vores Nød end da ikke saa stor, at vi skulde forlange Hielp af Gud paa en Miraculeux og extraordinair Maade.

Den 13de Ankom til Colonien nogle Bilde, langt Sønden fra, de jamme fortaalte, eller vilde indbilde mig: At fra Staten-Huf havde fuldt dem en Angekok til Nepisene (en Sted 40 à 50 Miile Sønden for denne Loge). Han kunde stikke Armene sine til Arlene igiennem den haarde Jord ved lys Dag. Hand havde nu samlet sammen alle de Kemmer eller Vinier, hand kunde faae, dermed vilde hand senke sig ned til den store Qvinde, som boer nederst i Jorden under Havet. Den samme Qvinde, sagde de, er Datter af den Mand, som skal have buzeret Disco-Eyland fra Got-Haab; thi der hendes Fader vilde have givet hende bort til en Mand, og hun ikke vilde beqvemme sig dertil, kaste hand hende i Søen, men der hun endda holte sig fast ved Vaaden, hug han hendes Fingre af, hvorpaa hun sank til det Sted, hvor hun nu er, og blev til en stor Fingreløs Dievel. De Beviisligheder, som Grønscænderne fremfører, til at gotgiøre, at det Eyland Disco, er ført Sønden fra her op, ere de mange Rins-Dyr der findes og den mængde Angelica der vøxer, og ellers ikke paa nogen andensteds her i Bugten, er at finde.

Den 15de Blev mig atter fortaalt om 2de Angekut, som for nogle Aar siden, skal have mødt hinanden i Helvede 3: nedre i Jorden. Den eene af dem boede i Disco-Bugt; Men den anden for Nepisene. Mæret der efter skal disse 2de med nogle andre være komne til Hunde Eyscændene, hvor de stoed længe og faae paa hver andre, og der de fiendte hin anden, begyndte de, i de andres paahør at tale om de mærkværdige Ting, som de havde seet i de Dødis Land.

Den 21de Fulgte jeg atter med Jagten til Maklykout. Der jeg iblant andet talte med nogle om Verdens Undergang, sagde en: Ney, Himmelen staar nu fast nok; thi en Angekok ved Klockerhuf, har for faae Dage siden sat Støtten til rette, som stoed paa Fald. Paa dette Stæd, kom en Kone med sit Barn paa Ryggen, og bad mig, at jeg vilde sætte mit Hatt paa Barnets Hoved, det gjorde jeg uden viidere Eftertanke, hvad hun meente dermed; men Dagen der efter, da jeg atter besøgte dem, kom samme Kone, og talkede mig, fordi hendes Barn var bleven helbred ved min Hatt, sigende: at jeg var meget bedre end de andre Angekut.

Den 25de Trængde Driv-Fis os ud af Havnen mit paa Natten, saa vi siden maatte ligge paa en aaben Reed. Denne Nye-Fis, hvilken kom drivendes udaf Fise-Fjorden, var allerede en halv Men tyk.

Den 27de Seiglede vi derfra om Morgenen tiilig med en god Vind; Men der vi vare komne hjem paa en halv Miil nær, blev det gandske stille, og strax derpaa fulgte Matten, med stærk Vind og Snees-Aaver, saa vi ikke kunde see hinanden udi Fartøjet, langt mindre see og søge Landet; hvorfore vi maatte holde ud paa Haved den heele Natt, med et overlasteret Fartøi, og et forsagt og sygt Mandskab. Søen og Bølgerne voxte jo mere og mere, saa vi neppe kunde holdes over Vandet. Da vi nu med stor Angest og Fare for at komme Landet nær, havde drevet den gandske Natt tilbage, brød Dagen omsider meget glædelig frem for os, og strax derpaa fulte stille, men fik siden en god Vind, som førte os hjem paa en halv Miil nær. Men om endskjønt Vinden for saa vit var søyelig, Var den dog saa stærk og gjorde saa stor en Søe, saa vi nær siunkne maatte lade staae til en anden havn, hvor jeg forloed Jagten, og gif hjem i Sneer til Kæernerne, en heel Miils Vej.

Den 29de Var Frostten allerede saa stærk, at Thee-Vand froes paa Bordet imens man drack det; endskjønt der var Ild og Varme nok i Ovnen.

Den 31de Imod Aftenen besøgte os nogle Grønlænder fra Maklykout, hvilke fortaalte; at den Dag vi seiglede derfra, falt et stort Fjelsbjerg ned, og sloeg en Mand ihjel i sin Baad. Dette samme, sagde de, var Marsjagen, at Haved i disse Dage havde været saa u-roeligt; thi det var vreed fordi det skulle have den Døde udi sig. De sagde ydermeer, at de ikke havde seet saa store Bølger her i Bugten tilforne.

November.

Den 7de Efterjom Kulden tiltoeg, saa Jagten havde næsten været bleven indfrosfen, fulte vi, saa mange Folk vi vare paa Colonien til Jagt-Holmen, for at fette den paa Land. I forstningen, havde vi temmelig got Vejr, men formedelst Lufftens U-stadighed paa denne Marsjens Tiid, begyndte det strax at trekke op, og blev Sneer med Storm-Vind og Hull-Søe. Da vi var Den nærmed paa en Miil, revnet den ene af 3 Foller, som vi havde paa Slæbe-Tou efter os. De andre 2de maatte vi forlade mit paa Fjorden. Med den gamle og sønderrevne Folle vi havde tilbage, toeg jeg om Aftenen fra Jagten

(som kom at ligge i Sandbay) med 2de Matroser og 2de Grønlænder, en Mand og en Kone; thi der var lidt rum for os alle paa Jagten, og derfor søgte at komme til næstboende Grønlænder for at blive lidt opvarmede og vederqvægede i denne skarpe Kulde; Men imedens vi vare undervejs, forandret Vinden sig; og som vi ey længer kunde holde ud paa Søen, eftersom Jollen blev fyldt med en Søv efter den anden, maatte vi lade staae lige til Landet, skjønt Søen brød allevegne derpaa; Hvor vi da af en stor Søv blev opkast og Jollen spildt i mange Stykker. Grønlænderen som fulgte os, med sin Kajak, blev ligeledes kast paa Land. Da vi nu, Gud skee Gode! vare alle biergede og vilde forsøge os til nærmeste Grønlænderes Huuse, forlangede med os følgende Grønlænder, at jeg vilde bære hans Kone paa Ryggen, efterdi hun af Angest og Kulde var nesten forkommen; men som jeg neppe kunde bære mig selv, var jeg vel undskyldt. Han forsøgte derfor selv at vilde bære hende, men maatte strax for dyb Sne lade det blive, og trekke hende ved Armen. Herfra maatte vi da gandske frosne og vaade trefle i Mørket over halv anden Mil, udi dyb Sne, førend vi kunde naae et Huus. Folkene der sammeledes, der de hørde, hvad Fare vi havde været udi, vare særdeles omhyggelige for os, tørrede vore Klæder, og gave os af deres egen imidlertid at iføre os.

Den 8de Lævede vi en Kone-Baad, som førte os til Jagten igien, og efter at vi med stor Besværighed havde faaet sat den paa Land, foer vi

Den 9de med samme Fartøye til Colonien, men maatte atter udstaae en Pust med tyk Sneefog og Blæst, kom dog, Gud skee Lov! lykkelig hjem.

Her endtes da, for dette Aar, vores Sø-Rejse, Kulden begynder saa stærk at tiltage, saa naar vi har spist varm Mad, har vi kundet strabe Sjænen af Tallerkene. Danst Brendeviin og Viin frøjer nesten til heel Jis.

Den 24de Forlangt en Mand fra Nouk, at jeg vilde trøste ham; thi hans Datter ved Fise-Fjorden, var død i Barsel-Seng. Mand vidste nok, sagde hand, at mand skulde komme til sine Fædre igien, naar man døde; men det var dog saa tungt, at man ikke skulde see dem mere som man elskede. En anden, som var i Følge med ham, talte om en nye Angekok, som sagde sig endnu ikke at tør komme længere paa hans Rejse til den nederste Sted i Jorden, end til den Steen, hvor over de Døde gliide paa deres Bag; thi Steenen var spidtz og meget høy og gandske blodig, og ingen anden Vej til at komme til den grumme Qvinde i Jorden, end at lade sig gliide over denne Steen. Neden for den kunde han see et deyligt Land, men ikke komme dertil.

December.

Den 4de Blev mig fortaalt, at naar Grønlænderne ere tørstige og kommer til et Vand, hvor af de tilforne ikke havde druffet, og de have en Gammel i Følge med sig, da drikker hand først, sigende: Torngarsuerralarlara o: lad mig først stille det med sin Torngarsuk; Thi som den Gamle holdes for at være den Sterkteste, til at imodtage Torngarsuk o: det Dnde som er i Vandet, hvor af de meene, at de Unge kunde døe, da maa hand drikke først.

Den 12te Fortalte en Mand fra Disco-Gyland, at paa den Vestre Siide af Den, havde i Sommers været 3de Skibe, hvis Herrer 3: Skippere, vare meget brede, fordi de ikke maatte handle i Bugten. Paa et andet Sted havde de siden været i Land og røbet deres Telter, kastet Folket ud, og taget hvad dem lystet. De havde og truet at de tilkommende Sommer, vilde komme med 3de store armerede Skibe, for at ødelægge vores Konges i Grund og ruinere Colonien. Fra Vaigat havde hand og hørt, at de Skibe som fører der igiennem, vare tit oppe undervejs paa høje Bierge, og saae med deres Rifferter ud efter Fregatten, for hvilken de frygtede sig meget.

Den 16de Da nogle Grønlænder besøgte mig, hørte jeg af en Qvinde, at det er brugeligt hos endeel Giffte, at toe deres Legemer effter at de have haft deres Menstrua paa det deres Mænd ikke skulle dø. Ligeleeden naar de har rørt ved en Død; Hvilket har nogen Overensstemmelse med Lev 15. og Num. 19. Der ere og andre Ting, hvorudi Grønlænderne synes at accordere med Jøderne i det gammel Testament, nemlig: at steene Trold-Qvinder, og nogle Dage at begræde deres Jomfruedom, at tegne sig paa Huiden, og rundficere deres Høvet-Haar, som Herren forbyder Israels Børn Lev. 19 er og en Skik hos disse Hedninge. Det sidste allene hos Mændene; men det Første hos Fruentømeret, hvilke besyer deres Legemer med en svertet Traad, som de trekker ud igiennem Huiden, og det fornemmelig baade over og under Dynene, saa og paa Hagen i mange Strege. Arme, Hænder og Beenene blive og saaledes udstafferede, hvis Ansigt ey saaledes er bordered, deres Hoved, sige de, bliver til en Thran-Bøtte, som skal sættes under Lamperne, naar de kommer til Himmelen.

Her gives mig og Anledning at tale om den Meeening endeel har om Legemernes Opstandelse efter Døden, nemlig: at samme steer 5 Dage efter at de have været døde; i hvilken Tid intet maae forrettes i det Huus eller Telt, hvor de Døde har været, ikke heller af Naboerne (Fangsten undtagen) paa det de ogsaa ikke skulle dø. Alle Mennesker, sige de, kommer til Himmelen, foruden Qvinder, som døe i Barsel-Seng eller efter deres Barne-Fødsel. Disligeste de som drukner paa Havet og Hvalfiske-Fangere, hvilke farer ned til det skønne Land nedre i Jorden, saasom det er bedre Sted efter Angekut deres Beretning; og dersfore skal verre som en Belønning for det Døde, de have udstaaet her i Verden.

Den 24de Da en fik en Prisma for Dynene, og Tingen hand saae paa, præsenterede sig forvendt, sagde hand: dette er ligesom naar Angekut de hejer, da seis heele Huuset for dem at vendes forkeert.

Denne Maaned endtes med megen sterk Frost. Frank-Brende-Viin Bundfryjer. Oltønderne liggende en Men fra Raffel-Dvnen fryjer Sistapper under, og ere inden til saa tykke af Sis, saa man med et glødende Jern maa stikke Hull der igiennem, naar man vil have Ol der ud af. Frank saabel som Cerejer Viin som staar ved Siden af Dvnen, Bundfryjer hver Natt; Da det dog brender fra Morgenen indtil Midnatt. Den heele Bugt ligger og med Sis bedekket.

Med dette Aar ender jeg og Skabellens Boges Translation.

Anno 1738.

Januarius.

Den 7de Kiorte jeg til Fise-Fiorden, hvor jeg da udi Gabet af samme Fiord, fant en stor Mengde Bilde forsamlede, hvilke holde sig lystige med mere end 100 Hvidfiske, som jelf havde giort en Nabning hvor Fisen var svagest. Disse Fiske ere omtrent 7, 8 à 9 Men lange, og have en hver 3 à 4 Tønder Speck paa sig. Der de nu havde læstet deres Slæder med Kiød og Speck, foer en hver hjem til sit. De trettede meget med hinanden, hvem der skulle have mig hjem med sig; thi en hver vilde gierne have den Vre. Af alle de Mennsker, som jeg saae ved dette Gilde, var ikke en, uden at der vare Stykker frosne af Næsen Kinder og Hage paa ham. De sagde at Frosten var nu bleven slet gal, de havde aldrig veedst af saadan Kulde tilforne, saa lenge de havde levet. Hvilket jeg, i min Tid, og kand testere; thi Fise og Riim-Frost strekker sig ned i Skorfteenen til Dvns-Hullet; og kand om Dagen hverken af den Ild i Ovnen eller paa Fyrstedet optøes, og oven over Skorfteenen er en Hvelving af Riim-Frost, med smaa Huller paa, hvor Røgen trenger sig igiennem. Inden i Stuen hos mig ere Vegge og Dørre af Frost ligejom kalfede, og det mand neppe skulle troe, at tvende Underdyne tit fastfryser omkring i Sengen ved Træet; ligeledes Linkæderne i min Drag-Kiste. Af ens Aande om Natten bliver Overdyngen og Hovet-Puden gandske stive af Riim-Frost nesten en Tomme tyk. Kiød-Tønderne maa mand hugge i Støkker, naar Kiødet skal udtages og uddeeles, og siden i Snevand optøes; og naar mand setter det over Ilden at kaages, er det yderste af Kiødet kaagt førend det inderste med Magt vil lade sig adstille; hvilket, den som det ikke havde seet skulde holde for u-troligt at være.

Den 8de Om Morgenen tiilig for Dag blev jeg hendt med en Slæde til nogle Syge og Bedrøvede, som vilde tale med mig. De Sørgende trøstede jeg det beste jeg kunde, som og bleve fornøjede; men de Syge vilde og være helbrede. Naar jeg lovede at tilstikke dem Medicamenter, meente de, at mine bare Ord kunde giøre det bedre. Da jeg undskyldte mig med min Afmægtighed, og sagde: at Guld allene kunde hielpe uden Middel; Saasom hans Søn, der han synligen omgiffes med Mennisken, med bare Ord og Haands Paaleggelse helbrede alle Syge og Skrøbelige, da spurte de om Guds Søn ikke vilde komme til deres Land, de havde og mange Syge. Jeg svarede dem: at Guds Søn kom vel siunligen igjen, som de og tilforne havde hørt af mig; Dog ikke for at blive paa Jorden; men for at ødelægge Himmel og Jord. Og da skulle de som have været Syge og Glendige, hvis de have været Troende, og elsket Gud og hans Søn af Hiertet, ikke mere finde til nogen Smerte etc. De svarede herpaa: Gid! hand da snart vilde komme! Men hvorfor kand du ikke helbrede ligejom Guds Søn?

En gammel Hore, hvis Barn var død for nogle Dage siden, spurte mig

om hun maatte Fiske paa Iisen; thi hun var bange for Vandets Torngarsuk; at hun jelf og skulle komme til at døe derover.

Den 9de Bente jeg tilbage igien til Colonien.

Den 16de Besøgte os en fra Hvalfist-Eylændene. Han sagde: at han af sine Lands-Mænd havde hørt om Gud, og at Verden skulle forgaae; kunde derfor ikke af Forstreffelse, sove i mange Nætter. Her om underviiste jeg hannem viidere; Hvorfor han taffet og blev glad. Ved Anledning af Solens indfaldende Formørkelse, sagde hand: Jeg haver hørt af mine Med-Mennsker (Grønlænderne kalder sig allene Mennsker) at dersom Solen blev gandske formørket, da skulde de Døde udgaae af deres Graver levende. Hand fortalte og, at naar der skeer Formørkelse i Solen, da tør ikke Dvinderne gaae ud, ikke heller Mændene naar det skeer i Maanen; efterjom begge hader sit Kiøn. Efter samme Grønlænderes Sigelse, ligger Iisen over heele Havet, saa langt mand kand see. Hvid-Biørnen har og ladet sig tilsiune uden for Eylændene, og Spor af dem fra Vesten mit ind paa Bugten; Hvorfor det nok er troeligt at Isen ligger over til America.

Den 28de Tog Matroserne hver sin Bey til de Wilde, saasom de ey lenger kand bierge sig for Kulde paa Colonien.

Februarius.

Den 3die Giorde jeg Begyndelse med at oversætte 2den Mosebog.

Den 6te kiorte jeg med Kiøbmanden over Land indtil Enden af Iise-Fiorden, som er ungefær 6 Meile her fra. Stædet gav vi Navn af Island; thi det Navn passer sig best der paa. Fiorden holder de Wilde fore, at haver været tilforn et Sund igiennem til den østre Side, men nu af Iis tilstoppet. Den stærke Strøm som altid lober ud og ikke ind igien, skal være et Beviis derpaa. Der skal og være funden Støkker af Hvalfiste, sampt Lenker, som er kommen ud med Strømmen, der gaar under Iisen, som ligger over som en Gevelt, men falder ned Støkke-viis, ovenfra, som store Iisbierge, med saadan Bragen og Allarm, saa Jorden ryfter der ved; thi der findes Iis-Bierge, som ere over 100 Allen høj over Vandet, og dobbelt saa store under. De Folk som boede der oppe ved Iise-Fiorden, fortalte og vilde indbilde mig, at der gif en Torngarsuk uden for deres Huus, saa tit der kom Fremmede, som ikke havde været der tilforn, og derfor vel ogsaa vilde indfinde sig denne Aften. Jeg loed dem igien forstaae, at jeg ikke troede dem; Dog hvis hand kom, saa vilde jeg gaae ud til ham. Men der vi længe havde ventet ud paa Matten, og Tiden var forbi, sagde de: Hånd er uden Tvil, bange for Vøsser. En iblant dem spurte mig, om ikke den samme var Gud, som jeg nylig talte om?

Den 9de Reiste jeg tilbage igien. Frostn var endnu saa streng, at en Bægel Fransk-Brøndeviin, forvaret udi et par Alden Strømper, udi et liden Skrin, var saa frossen, at vi ikke kunde faae en Draabe der af, der vi om Aftenen silde kom til Huus, enddog den stedse var i Bevegelse af det vi maatte fiøre baade over ujefn Iis og Klipper. Jeg kand ikke heller forbigaae her at

melde om Grønlandernes Omhyggelighed for os, der de ved en som var i Følge med os, fik at vide, at vi vare forventende; i det de sendte en ud for at søge efter os, saasom det var gandske mørkt.

Den 17de Tog jeg atter til Fise-Fiorden. Der jeg var kiort Jagt-Holmen forbie, kom en Angekok til mig og tilbød mig sine Hunde og Slæde, saasom mine egne vare trætte; Hand vilde igien tage min Slæde og Hunde, og fiøre bag efter; hvilket jeg og gjorde.

Den 18de Gik jeg Huus fra Huus for at tale med dem. Udi et af Huusene sad en bedrovet Kone med blaaeslagne Dnye. Jeg kunde strax mærke, at hendes Mand havde gjort det; thi det er en Møede i Grønland at Mændene slaaer deres Koner, naar de ere ulydige. Dog spurte jeg hende, hvorfor hun var saa Sorrigfuld? og hvor fra hun havde de blaae Dnye? Hun svarede self intet der til; Men en anden Kone som sad hende næst, sagde, at Manden havde slaget hende, fordi hun ikke var fornøyd med, at hand havde taget sig en Med-Hustrue. Der hendes Mand kom ind, og jeg talte ham til derfor, svarede hand intet, men en anden sagde: Min Kone hun har et got Gemyt, hun bliver aldrig vreed for at jeg elsker andre Qvinder; hun beder mig titt at jeg skal tage mig en Kone til. Der jeg iblant andet sagde: at Fruentimmeret i vores Land, ikke heller vilde lide at deres Mænd toge sig Med-Hustruer eller ville elske andre; thi saa bleve de nok vist kiort paa Døren med en Brygl, svarede den samme: Da maa Fruentimmeret i eders Land være uforstandige, siden de vil have deres Mænd allene, og giøre sig selv til Herrer over dem. De Qvinder som ere Skindshye hos os, taler vi ilde om, de ere foragtelige og slemme. Efter at jeg havde besvaret denne Snak og lastet deres Viis, og Qvinderne begyndte at reyse Drene der ved, sagde hand: Du forderver vore Qvinder med din Tale. Der jeg nu gik derfra igien, kom hans Kone efter mig, og vilde forære mig et Støkke hvid-Fisestind. Jeg havde og denne Gang satt mig fore at ville rejst ober til Maklykout; men som jeg fik at høre, at Fisen var svag af Strømmen, begav jeg mig

Den 19de til Colonien igien.

Den 21de Kom en og søgte Raad hos mig for Bylder. Han havde været hos en Angekok, hand gav ham det Raad, at hand skulde faste i 10 Dage, saa fik hand aldrig Bylder meere; men det Raad syntes hand ikke om. Der jeg svarede, at Angekokken havde sagt sandt, sagde hand: Du siger jo, at alle Angekokker ere Løgnere. Jeg svarede igien: Dette var dog ikke Løgn; thi inden Faste-Dagene vare til Ende, saa var hand nok død, og saa havde hand ingen Hinder mere af Bylder. Han loe her til og sagde: hvad ere dog Angekuterne trædske! helbred du mig.

Den 25de Fortalte en fra S. O. Bugt, at en Stierne var bleven jænnet af en Angekok i Bonkebay. Han som fortalte dette, har og self tilforn været en Angekok, hvorføre, da hand fik et Medicament til hans syge Barn, som hand havde hjemme, og jeg bad hannem at hand skulde bede til Gud, at det maatte blive karst igien; gjorde hand strax en Bøn paa Høye-Mæsterens

Sprog, og spurte, om hand saaledes kunde bede; thi hand meente at Gud forstoed ikke det almindelige Sprog. Siden skulde hand som en af de Lærdeste, fortælle mig, hvordan det stoed til her Oven til, efter Angekut deres Meening. Maanen, jagde hand, boer udi et lidet Huus med et Vindue paa, har 2de Lamper, som brænder for hans Seng, hans Børne-Løv, som er gient siden hand var et Barn, henger i Vinduet, tillige med hans Slæde; hvor til hand har 4 store Hunde med sorte Hoveder. Benken i Huuset er beklæd med unge hvid Børne-Skind, hvor paa de Dødes Siæle hviler, naar de farer til Himmels. Solen har i Enden af Huuset et lidet Kammer for sig selv. Der jeg talte om de Dødes Opstandelse, jagde hand, at have hørt: At naar alle Mennesker var døde, da skulde en stor Floed overfylle Jorden, og rense de Dødes Blod, og naar Bierge Jord og Steene var adskilte og splittede, og alting afvasket, da skulle en Vind blæse paa det altsammen, saa det skulle faa en deylig Skikkelse. De høje Klipper og Bierge skulle blive til et Skjønt slet Land med mange Keens-Diur. Sælhundenes Been skulle og alle faae Liv igien. Hand der oppe skal der efter blæse paa de døde Mennesker, paa Mændene 2 gange, og paa Qvinderne engang; Saa skal de og blive levende. Men hand der oppe som hand tælede om vidste hand ikke at give mig videre Underretning om, end at han havde kun hørt saa af andre.

Viidere fortalte hand, at en Angekok næste forgangen Høst, havde fatt et Stofke til en Piges Siæl, som hun havde mist. Hand havde taget Siælen af en Søe-Fugl, som kaldes Teiste; men en anden Angekok drev den ud igien, og gav hende en anden Siæl. Angekuterne fand indbilde hvem de vil, at de have ingen Tarrak o: et Stykke af Siælen, de staaer strax til troend og faar en Forcering, at de skal reparere Siælen med nye Tarrak. Alle levende Dyr, sig de have Siæle; men de smaa Fugle, de beste. Om de har giort sig den Tanke af deres listige Sang, veed jeg ikke; thi de selv viide ikke at give nogen Raison derfor.

Den 28de Denne Maaned ender, som den begyndte, med Stormvinde som dog ellers her er usædvanligt; derover er Zisen brækket næsten i den heele Bugt.

Martius.

Den 3die Skiffede en Mand fra Zise-Fjorden Bud til mig, at jeg vilde komme der og tale med ham; thi han var meget bedrøvet. En Angekok havde bedraget ham og forbudet, at hand ikke maatte bruge den Lægedom, jeg havde tilsendt hans syge Søn; hvorudi hand og adlydte ham; men nu var hans Søn død. Der jeg bebreidede ham deres Lettroenhed og at de loede sig bedrage af de store Løgnere, svarede Budet, at den døde Drengs Fader havde jagt; at hand nu havde erfaret at de vare Løgnere.

Den 7de Fortalte en mig Marsagen at Menneskene døde, paa en anden Maade, end som tilforne er anført, nemlig: 2de af de første Mennesker troettede med hinanden. Den ene jagde: Kausartlune unnutlartlune, Innuit tokorsarlutik o: Lad blive Dag og blive Natt, og Mennesken at døe. Den anden

sagde: Unnuinnartlune, Kausunane, Innuitt tokyssinnartik o: Lad allene blive Natt, uden at blive Dag, og Menniskene at leve. Efter lang Disput blev det dog omsider efter den Førstes Ord. Den Førstiel der er paa idzige Grønlænderes og for anførte Ord, bestaar allene i Flectionen.

Den 12te Kom nogle fiørende fra Vester-Gylænderne, som ligger uden for Bugten, og beklagede sig for den store Hunger, som var iblant dem; Hvortil var Marsage, Fisen, som ligger saa langt ud paa Havet, saa mand af de høieste Klipper ikke kand see aabet Vand.

Den 14de Det ustadige slemme Veirlig, som paa nogen Tid har faldet, giver nogle, som i Dag kom fra Fise-Fiorden, fore, at et Fruentimmer er skyld udi, efterdi hun skal have en Angiak, som Angekok siger; thi saa tit hun haver været i Assemblée, har der altid vaaren ont Veir. Angiak er et utidig Føester, som fødes i Loundom, og bliver til en flyvende Ting, der foraarsager ont Veir, Mangel paa Sælhundede og andet mere.

Den 20de Giorde jeg en Visite 7 Miile ud ad S. O. Bugten. Hvor om Aftenen jeg fik mit Logement, fortaalte en Qvinde, som var kommen Norden fra Landes ende, som de sagde: i Anledning at hun hørte mig tale om Syndfloden, og til Beviis derpaa at fremføre de mange Skiel og andet af Havet, (som findes høyt oppe i Landet i mængde) at der var funden hvorfra hun var kommen, Been af Hvalfiske paa et høyt Bierg, hvoraf de nok kunde slutte at min Tale var troværdig.

Fra Hunde-Gilændene, som ere 12 Miil fra Colonien, vare og nogle paa Besøg til dette Stæd, hvilke jeg om Aftenen endelig maatte love at følge til deres Huuse.

Den 21de havde jeg 14 Slæder ifølge til ovenmeldte Gylænder. Derfra forsøgte jeg viidere at ville reist til Hvalfiske-Gylændene, som ligge to Miile Norden fore; men maatte vende mit paa Fiorden for en Sprekke i Fisen. Der er ellers adskillige Stæder hist og her Aabninger paa Fisen, saa og nær Verne, hvor Hvalfiske Genhjørninger og Sælhundede i stor mængde lader sig see.

Den 23de Bente jeg tilbage, havende 2de Mænd med, som førte for an, hver med sin Slæde, og det undertiden paa saa tynd Fis, at Hundene tit traadde igiennem. Dette, som jeg syntes, var meget voveligt, feerte de sig ikke om; men bad mig kun fiøre dristig efter. Underveis maatte vi over en stor De; saa som Fisen, hvor over vi førte forrige Dag, om Matten var bleven aaben. Paa Den, vi kom til, boede 6 Familier. En iblant dem, der hand fornam at jeg var hungrig, kom hand frem med 2de Hollandske Hvede Idebakker, som vare hjemte fra nest forgangen Aar, og gav mig.

Den 23de Om Morgenen, førend jeg begav mig paa hjemreisen, spurdte en Qvinde, hvad Marsagen monne være, at Dreng-hørn blive i Fødselen til Pige-Børn? Jeg svarede hende igien, at jeg meente, hvad Skikkelse et Barn fik i Moders Liv, enten det skulle blive Dreng eller Pige, saadant blev det og u-forandret fød. Ney, sagde hun, jeg fødte dette Barn i Sommer, og var en Dreng det første hand kom ud; men han revnede og blev til en Pige, uden

tvil er Luften bleven vred, for noget jeg maa have forseet mig udi. I hvor meget jeg end søgte at igendrive hende, stod hun dog paa sit, og sagde: Det var en Dreng, men revnet.

Den 28de Blev ved Fise-Fjorden fød et Monstrum hvilket havde Dynene paa Siden af Næsen, Munden var som et Spidz Hunde-Snud, havde ingen Dren. Og i Stæden for Hænder og Fødder, havde det ifkun Laller og store tykke Laar. Over Panden var det begroet med Rins-Diurs Haar. Paa Siden af det, var det at see til, som et Stykke hvid-Fiske Skind. Et andet Barn, sagde de, var fød der i Nærværelsen, og havde lugtet af Orme. Marjagen til flige Vanskabninger foregibe Angekut, at være, at Moderen har ladet sig bruge af de Døde.

Den 29de Der en Kvinde, fik see et par Fiske-Bløer hos mig, begierte hun, at jeg vilde give hende dem, thi hun vilde der med bortdrive en Trold, som hun ikke kunde see; men efter Angekuternes Sigelse, skulde det være stabt som et Rins-Dyr og en Hund, og det samme hindret at hun ikke kunde faae Børn. Hun havde vel betalt en Angekok for at hand skulde drive det bort; men det har ikke hiulpet.

Fra Hunde-Gylandene havde vi og Besøg, de berettet at Fisen endda ligger over heele Havet, saa vit de kand see. Disligeste fortalte de, at 2de Dage efter at jeg var rejst fra dem, kom en stor hvid Bjørn til deres Huus, rev deres Proviant-Hytter ned, og aad op alt hvad hand fant; Men der hand blev omringet af Hundene, dræbte de ham med deres Lenker. Paa Disco-Gyland er i denne Vinter, en stor Deel hvid Bjørne felder. N.B. Disse komme over Fisen fra den Americaniske Siide.

Aprilis.

Den 1ste. Iblant mange Grønlænder som besøgte os, sagde en, sig ikke at have hørt tale om Gud, førend nest afvigte Høst af en anden Grønlænder, som havde ingen Lykke til Sælhundede Fangst, denne, da hand engang var ude paa Søen, skal, efter hans Beretning have seet en Kajak o: en liden Grønl. Baad; men ret som hand saae hand, forsvantes hand strax; fra den Tid fik hand Sælhundede nok. Hand troede nok, at det var Gud som loed sig der see. Al Grønlændernes Snak gaar ud paa Sælhundede; thi de spørge ikke saa meget om Raad at blive salige, som om Middel at faae Sælhundede. Og naar der bliver talt om det ævige Livs Herlighed, følger strax dette Spørjemaal paa: Er der og brav Sælhundede.

Den 8de At Frosten, som i nogen Tid, har været taalelig, paa nye igien tiltager, siger Grønlænderne, at en ihjelfrosen er Skyld udi; thi Kulden som fik Smag paa at dræbe ham, har Lyft at continuere med andre.

Den 9de Blev sagt, at fra Hvalfisk-Gylandene var udsent et Hegerie, som skulde dræbe baade os og dem som boe paa Nouk; Men som det ikke har kunnet hiide paa nogen af os, har det vendt sig til deres Hunde, som styrter dagligen. Denne Raison give de, men den rette er, at de sulter ihjel, som jeg sagde dem. Hvilket de ikke heller kunde imodfige.

Den 10de Kom 2 fra Nouk igien, og spurte om det var nær til at Himmelen skulde falde ned, siden Solen og Maanen havde for faae Dage paa engang været formørkede, som vare de Tegu, jeg havde jagt, der skulde gaa for den yderste Dag.

Den 14de Skiftede den for ommelte Ihjelsfrosne Mands Broder Bud til mig, om jeg ikke kunde gjøre hans Broder levende igien; thi hand havde en livagtig Colour i Ansigtet, der hand blev begravet.

Den 15de Det stormende Veir, som i Gaar og Dag har været, gav en Kierling for, at en Pidske, som den ihjelsfrosnes Legeme har vært ved, der det blev tagen ud igiennem Vinduet, var Aarsag til hendes Mands Død; thi som hand var en hurtig og flink Mand, holte hun for, at Sælhundene af sig selv ey kunde omkomme ham, uden en Angekok havde udsendt dem. Manden fant de Dagen efter, at hand var bleven borte, oven paa Zisen, baade med sin Aare og Piile ved Siden. Hans Baad blev funden to Dage derefter, med en Sælhund vedhengende, som har kantret ham; hvor hand af Kulde er bleven betagen, saa hand ikke har kundet gaae længere.

Den 30de Sendte en anden Kone Bud efter mig, at jeg vilde komme og tale med hende; thi hun havde nylig mist sin Søn. Saa snart jeg kom ind til hende, begynte hun strax at hyle og græde; og da jeg havde stillet hende noget til Freds, sagde hun: Gid! hand dog maatte være kommen ned ad! Jeg svarede hende igien: Hun maatte heller ønske, at hand var kommen op ad, der hos forklarende hende, hvad Forskiel der var paa at være her Oven til, og være Neden til. Hun svarede Angekut fortæller os, at det er saa got at være under Jorden. Der var og en Mand i samme Huus, hand havde skaaret sig 3 à 4 Snidt i Panden, for at faae gode Dyen; hvilket hand sagde, havde hiulpet. De fortalte og imellem hin anden, at en gammel Mand i Maklykout, havde sat en Stang paa sin Moders Grav, og et støkke Træ paa Enden med en Bind udi, hvor paa det skulde løbe omkring. Det gjorde hand for at skaffe Østen Bind, som og var ham lydig. Der de andre hørte dette fortælle, sagde de til mig: Nu kommer du til kort, denne Mand hand gaar dig over. Hand gjøre Bind, men du ikke.

Majus.

Den 1ste Tog jeg paa Hiemveien op til Jagt-Holmen, hvor Coloniens Tømmer-Mænd med 2de Matroser arbeidede. Hos dem stoede nogle Wilde og betragtet Gang-Spillet, forundrende sig over at 4. à 5. Mand, med dette stykke Træ kunde treffe saa stor et Fartøi, som Jagten var, af og paa Land, hvilket ellers ikke kunde stee ved mange; Tenkte derfor at der maatte være en synderlig Kraft ved det; Hvorfor de begierte lidet der af, som de vilde bære om deres Arme, og binde om Halsen af deres Hunde, at de kunde blive sterke.

Hvor der i Gaar var aaben Vand, har det i Nat frosset saa sterkt Zis paa, at jeg, i Følge med 3 andre Stæder, førte der over.

Den 3die Spurte vi fra Grønne-Eylændene, at 3de Skibe har ladet sig see uden for Zisen, som hindret dem endnu at komme længere.

Den 5te kiorte Kiøbmanden til Sagt Holmen for at handle.

Den 7de Besøgte jeg paa Embedes Vegne vore Naboer, som vare alle fløttede til Jacobs-Holm.

Den 14de Var jeg tvert over fra Nouk-Fiorden, som er 2. Meile her fra. Der fortalte en Kone, at hun nest forgangen Sommer havde seet Bløed og Laxebeen ved en stor Esf, hvor Maanen havde holt Gieste-Bud.

Den 21de Imod Aftenen fik jeg Brev fra Coloniens Kiøbmand, at 3. fremmede Handlere vare indkomne i Maklykout.

Den 25de Seiglede de to Søer efter til Grønne-Eylandene.

Den 27de 3die Pinge-Dag, fik jeg de behagelige Tidender, at et af vore egne Skibe var ankret i Maklykout.

Junius.

Den 1ste Kom Skibet her paa Havnen.

Den 4de Blev seet Skibe strax uden for Jacobs-Holm; men da mand merkede at det ikke var af vore egne, forsøjede Kiøbmanden Førslev sig, med en Chalupe med bevæbnet Mandskab, did hen, hvor de fant en Chalupe med 5 Mand, som stoed i fuld Handling; hvor paa de bleve grebne og førte til Skibet, som strax blev Buget udaf Havnen for at bemæstre sig det; Men som der ey kunde avanceres formedelst Stille og Modstrøm, bleve 2de Chaluper udskiftede i fuld Gevehr, som efter en Times Tid erobrede det uden viidere Modstand, og bragte det ind paa Havnen, med et stort Følge af Kone-Baader og andre smaa Baader; saasom de tænkte, at der skulde stee et offentlig Slag, da der blev Victoriceret med nogle Canon Skud.

En af Grønlænderne spottede de Opbragte, der han saae dem self at hielpe til at faae Stofferne til Borde, og sagde: I Gaar en Herre med Kaarden i Haanden at true Spek ud, men i Dag en Slave og lave Skiøtt til sig self. Om Skipperen sagde de: Der er den store Hvalfist-Røvere. Andere igien syntes ikke vel derom; men kalte det et Tiuverie. Nogle tænkte at det heele Skib med sin indhavende Lading skulde strax byttes iblant Nærstående, og derfor forlangede sin Deel.

Den 6te Lavede nogle Grønlænder sig til, og hvedjede deres Bue-Piiler, efterjom de tenkte at de og skulde udplyndres; Hvilket en iblant dem gav mig tilkiende, at jeg derfor kunde tage mig vare. Jeg svarede ham: at der aldrig var tænkt paa at gjøre dem Dnt; men var gandske imod, vor store Herres, nemlig RONGES Billie; at dem blev forurettet eller skadet af vore, da blev det visjelig straffet naar de kom hjem. Dette var og Marjage hvorfor fremmede Handlere bleve forbudne, at handle paa disse Grænter, efterdi mand har fornemmet at de undertiden har gjort dem Bold og Overlast. Dette, sagde hand, skal jeg sige til mine Landsmænd; thi mange af dem ere meget bange, andre igjen ere gandske vrede, og have sagt; at de ligesaa got vilde miste Livet, som hvad de ejede; thi naar dette var dem frataget, saa maatte de dog døe.

Den 9de talte jeg med den Qvinde, som i Vinter havde fød det ommelte Monstrum. En Angekok havde indbildt hende: at det var skeed, fordi et Rinsdyr, og en Hvid-Fisk, som hendes forrige Mand havde stude, var ilde forbaret.

Den 14de Indkom Galiothen paa Havnen, som er det andet fra Kiøbenhavn udsendte Skib.

Den 17de var jeg med Coloniens Kiøbmand 2. Meile herfra i Fiorden Nouk. Der nogle af Matroserne, stoed der sammesteds og kastede med Steene, kom en af de Bilde og bad mig, at jeg vilde forbyde dem det; thi hans Fader var død i Vinter, og derfor maatte der ikke gøres nogen Allarm paa samme De; thi det gif ud over hans Børn, som kom til at miste Livet derfor. Hvem som skulde fortørnes derover vidste hand ikke, uden det skulle være Luftens Herre, som kaldes Erloersortok o: En som tager Indvolde ud, og føder sig af de Dødes Indvolle, som farer til Himmelen (Denne og Luftens bruges undertiden i Fleng). Hand seer ud som en Hollænder med store Buxer, og har en Skaal i Haanden med en Ullo eller Krum-Kniv udi, som stedse løber omkring, hans Mundheld (som ingen Bemerkelse har) er dette: por por peja.

Den 20de Spurte en, hvorfor Solen i denne Sommer var saa liden, og hvi den ene Side var rød? jeg svarede igien: at Solen var ikke anderledes nu, end som den pleyed at være. Men Aarsagen at den syntes mindre om Sommeren end om Vinteren, er denne: at den er Fjorden nærmere om Vinteren end om Sommeren; hvilket hand sagde, at ville observere tilkommende Aar.

Den 24de Kom og Pinken paa Havnen. En Grønlænder, samme Dag, begierte af mig, at jeg vilde styde ham en Fugl som kaldes Strunt-Jager; hvilket hand vilde hiemme, efter en gammel Mands Raad; Saa skulde hans Kone, som var ufrugtommelig, faae Børn.

Den 29de Gik Galiothen herfra, Synder efter til Got-Haab, og Pinken paa Handling udi S. O. Bugten; og siden viidere. I denne Maanet har jeg og bragt 2den Mose Bog til Ende. I Oversettelsen har jeg adskillige Steder i Mangel af Grønl. maatt brugt Danske Ord, som med Tiden kand blive naturaliserede og nok forstaaes.

Julius.

Den 1ste Med Skibet, som i Forgaars gif her fra, fulde min Grønl. Dreng Hans Pungiok, til Fædrenelandet, i Tanke, om Gud vil, at repariere med en Hob nyt til sine Landsmænd, som tilførne have aumodet hannem om at gjøre denne Rejse.

Den 10de Havde en casseret Angekok fat paa en Kone, hvis Mand var udi min Stue, eftersom hand nok kiendte Angekok hvad han havde i Sinde, sprang hand strax ud efter, for at luure paa ham. Lidet derefter kom hand ind igien leende og sagde. De staar og holder af hver andre, lad dem kun raade sig self. Der jeg spurte ham om hand ikke var jaloux, svarede hand, Ney. Grønlænderne regner det ikke saa nøye om deres Koner gaaer extra;

thi faaer de ikke Børn med deres egne Mænd, lader de en Angekok forrette det, og betaler ham endda der til, paa det at Børnene kand blive des hurtigere og bedre. Her foruden har Angekut den Frihed, at ligge hos hvilken Mands Kone de ville, naar de hejer i Mørke. Hvo som negter dem det, indbilder de, leve ikke længe. Da foromrørte forliebte Personer kom ind siger jeg: Her lugter en slem Angekok og Hore-Lugt. Angekokken for at revancere sig, svarede igien: Og her lugter saa Medicinsk.

Den 12te En fremmed Grønscænder, da hand hørte mig tale om Verdens Skabelse, jagde hand sig at have hørt: at Himmelen i fordum Tid hvilede paa Biergenes Toppel men siden at være opdraget til den Højde fra Jorden, som den nu er. Dette skeede, jagde hand, der den store Floed voxte over den heele Jord; Hvilket hand, saavel som de andre hans Lands-Mænd sluttede af de smaa Skiel og andet af Havet, som Dynge-viis findes langt oppe i Landet.

Den 25de Seiglet det opbragte Skib herfra tillige med Sigr. Severins eget.

Den 27de Gav nogle Vilde for, at Laxen var styet fra den Elv, som de boede ved, og det fordi en Qvinde, hvis Barn nyligen var død, toede sine Hænder i Vandet. De havde og seet en Maage at dukke udi Elven, som ikke kom op igien; Hvorover de gjorde sig adskillige Omina. Nogle meente at hand var faren ned til den store Qvinde, som boer under Jorden.

Den 31de. Et Fruentimmer fortaalte som noget forunderligt: Hvorledes Guld havde hørt hendes Bøn, der hun for faae Dage siden, tillige med andre var besteed udi Havs-Nød. Hun troede nu vist, jagde hun, at hand, ikke havde Uviidenhed o: vidste Alting; Siden de bleve frelst da de raabte paa ham.

Augustus.

Den 8de Rejste jeg med Kiøbmanden til Maklykout, hvor et Spek-Huus skulle oprettes. Medens vi opholte os her, kom en med Hollandsk Novum Testament: som hand havde staalet fra en Skipper. Der jeg straffede ham derfor, forestillende, at de gjorde det som var Lastværdig iblant dem jelf, da havde hand ingen anden Undskyldning at forebringe end denne: Vi sticæler fra Handlende, efterdi de ey forstaa os. Naar de handler med Hollcænderne, sticæler de mere end de kjøber: Ja mange kommer om Borde allene for at sticæle, ey havende Ringeste med sig at forhandle; og naar de kommer hjem rose de sig der af, at de har saaledes stilt den store Taasse, som de kalder Hollcænderne, ved hans skionne Sager. En anden Marsag, hvorfor de sticæle fra os, sige de, er: at de ere fattige og vi riige, og at vores Guds er dem saa behageligt, saa deres Hænder vil endelig tage fatt derpaa.

Nogle som vare komne fra Disco-Eyland, fortaalte at de havde seet der et stort Trold eller Spøgelse ved en Steen, dens halve part var som en Hund, men den anden halve som et Menneske. Da det rejste sig op og vilde gaae, blev de bange og toge Flugten til deris Baade. De troede, at det var et Wildfarende Menneske, som saaledes var blevet forandret. Der jeg ikke vilde troe dem, opregnede de fem Vidner som havde seet det.

Med en Angekok havde jeg og en Samtale, i Anledning at hand vilde følge et Rinddyr-Skind til Rindmanden; men holt det for dyre. Derfor siger jeg til ham: hvi kand du være saa paaholden paa slige Ting, som ikke har kostet dig meere end at blæse paa en og mumle over ham. Hand svarede: Det er ikke saa let en Sag, at fare ned igiennem Jorden. Jeg begierte derpaa af ham, at hand vilde gjøre sligt under aaben Himmel, saa vi alle saae der paa; men som alle Angekut ere Hadere af Lyset, naar sligt Uderie og Mørkhedens Gierninger skal forrettes, undstulte hand sig og med samme. Der jeg viidere bad, at hand vilde gjøre det i sit Telt hvilket kunde luffes til, saa det blev gandske mørkt, saa vilde jeg holde ved hans Haand, indtil hand kom saa langt ned i Jorden, at jeg ikke kunde naae ham lengere; See, da kom Sandheden frem, at hand ikke duede. De omkring staaende loe der til og sagde: Vi meente du duede, og var en meget kunstig Mand.

Den 14de Ved Middag kom vi hjem igien.

Den 19de Efter som et af Sigr. Severins Skibe satte Coursen til Hvalfist-Gylænderne, for videre at fortjette Rejsen til Fæderlandet, gif jeg om Borde med; thi Rindmanden med Coloniens Handels Fartøi agtede sig og til samme Grensjer, og derfra til Disco-Gylænd.

Den 20de Som vi havde Grønne-Gylændene paa Siden, nesten en Miil fra Landet, tørnede Skibet saa høyt paa en Klippe, at det var nær ved at kantro; Mens som Lykken var, at Vandet endda havde halvanden Time at voxe udi, kastede mand imidlertid en hob Steen, af Baglasten over Borde, for at lætte Skibet; Hvor det da arbeidede saa hart paa Grunden, saa Roeret gif fra og Speilet stilted ad, indtil det omsider af Vinden og Søen kom løs. Men vi vare ikke saa snart komne der af, førend vi støtte an paa nye igien; men Gud fsee Lov! uden viidere Skade hastig blev befriet. Siden maatte Skibet styres med Seiglene allene, til saa længe vi med stor Besværighed fik Roeret for igien. Saaledes hialp den gode Gud os af denne Fare, da mand dog ingen Forhaabning meer havde om Skibets Frelse og Conservation.

Den 21de Skilted vi ved Hvalfiste Gylændene, og begav os til Disco, som ligger 2 og en halv Miil Norden for. Paa Fjorden møtte os en Angekok, som roesede sig af, at have giort got Vejr. Hand havde og den Godhed for os, at paa det vi ikke skulde døe, da maatte vi, saa snart vi traade i Land paa forermelte De Disco, kysse Jorden. Hand glemte ikke heller at roese Indbyggerne, sine Lands-Mænd, som moedige Folk, der torde see Kablunæt under Dynene, og at Handlerne tit har maatte viget derfra.

Den 23de gif vi med de Wilde op til Fields for at see os om, hvor vi da saae Landet over alt betagt med Is, ligesom et Hav. Udi Isen var store Sprekker, hvor igiennem løb store Elve som i en Afgrund. Saaledes er Landet ovenpaa, fra Staten-Huf af bedeffet, og saa langt Nord, som mand kand spørge, hvor det endes i bare Is. Den voxer og tager til saa stærk, efter Grønlandernes Sigelse, at Floder og Sletter paa 3 à 4 Miile store inden 3 Mars Tid, ere gandske indtagne og overhullede. Den ene af vort Følgeskab,

der tillige med mig stiltes fra de andre, sagde, at hand i forrige Vinter havde skudt en Mand ihjel paa Jisen, fordi hand, efter en Angekoks sigelse havde forheret hans Broder. Der jeg spurde; hvorledes hand kunde være saa let troende paa en løgnagtig Angekoks Ord, at dræbe et u-skyldig Menneske. Svarede han: Hand vidste nok at de løy iblant; men denne Angekok havde beviist det dermed, at hans afdøde Broder præsenterede sig for ham, da han ved mumlen i Mørket udforskede hans Død. Videre spurte jeg; om hand ingen Medynk havde over denne Mand, som havde baade Kone og Børn? Jeg ynkede ham vel siden, sagde hand, efterdi hand med Piilen siddende udi sig, maatte gaae en lang Vej hjem og døde 2 Dage der efter; men jeg holder op at være Medlidende, naar jeg tænker paa min Broder. Hans Kone og Børn har jeg tilbudet, at ville tage til mig, men de vilde ikke. Saaledes skeer intet Drab her i Landet, at jo en Angekok er Marfag dertil, ved sine Rabenbareiser; hvor efter bliver holdt Execution. Paa Bejen, da vi vare komne over en Elv, fortaalte han, at samme havde for nogle Dage siden borttaget 3 Mennesker, saasom den blev fortørnet over en af Dvinderne rørte Vandet med sine Skoe, som en anden, der nu var død, havde sjet.

Deres gamle Fabel om Disco-Eylands forflyttelse fra Got-Haab, kom hand frem med. Det hull, hvor udi Touet var bundet, som Den blev buxeret efter, var en Miil fra os ved Stranden. Den, sagde hand, havde bleven ført lige til det faste Land ved Klokkerhuk, der som en Dvinde, som havde Sorrig, imod Forbud, ikke havde seet ud af sit Telt; Thi der loed en heende viide, at en Torugarsuk kom slæbendes med et stort Land, fuld af Rins-Dyr og Dvane: Angelica, og bad hende ikke at blive inde; hvorføre saasnart hun kigede ud, standhede Den og var nær gaaen tilbage. Der hand nu havde hørt min Meening her om, syntes hand og selv at det var en urimelig og utroelig Historie.

Den 26de Seiglede vi igien derfra til Hvalfiske Eylænderne; hvorfra vi igien

Den 27. Foer over til Hunde-Eylænderne. Ved Middags Tid fik vi at see Pinken ind paa Bugten igien, som efter Grønlændernes Relation, der havde talt med dem, var af Stormvind dreven tilbage.

Den 28de maatte vi for contrair Vind blive liggende i ommeldte Der, og imidlertid besøgte de Vilde, som der stoede med deres Telter. En Mand som havde et ygt Barn, begierte af mig at jeg vilde bede til GUD for det, saasom hans Sprog var uforstaaeligt for vor HErrre efter hans Tanker. Da jeg talte om Menneskens korte og u-visse Leve-Tid, og hvorledes vi dagligen nærmede os meere og meere til Døden, svarede en: Det er med Mennesken, ligesom med en opblæst Blære, der lidt efter lidt taber den Vind som er udi den, indtil saa længe der paa Slutningen er ingen meere. Ellers stoed det en deel ikke vel an at der behøvedes saadan Besværighed for at faa Himmerig. Svorpaa jeg igien forrestillede dem den U-mage og det Onde, de maatte udstaae for Klæde og Føde udi deres korte Leve-Tid; men derimod deres Skjodesløshed at sørge for deres Siæle, som efter Døden kunde uden ende leve i Her-

lighed og Glæde Hvilket de maatte tilstaae var Sanden. Men herpaa fulte en Bug-Sorg, om hvad Mad de skulde have i det andet Liv? at de Salige der ikke behøvede nogen naturlig Spiise; men skulle mættes af Guds Ansigtets herlige Bestuelse, kunde de ikke begribe, førend de bleve overbeviste med Exempel af deres egne Leege og Vystigheder, hvorudi de ofte sidde saa hentagne, at de tænker hverken paa Mad eller Drikke.

Den 30 Jore vi over til Bonke-Gylænderne. Der sammesteds, vilde nogle endelig have at jeg skulde være en Angekok, og derfor forlangede at jeg skulle giøre et Varn helbred, som laae for Døden; Thi hans Fader, sagde en gammel Kierling, er jo en Angekkok, saa er vel Sønnen ligesaa.

September.

Den 1ste Imod Aftenen kom vi til Grønne-Gylænderne, og

Den 2den til Colonien igien.

Den 5te Tog jeg mig fore at overfette 3die Mose Bog.

Den 8de Talte jeg med en gammel Mand, som i denne Sommer var kommen Sønden fra Staten-Huf. Hand sagde, at hand havde hørt om den Mægtige, der med blotte Ord havde frembragt den store Verden; Hvorom hand nu forlangede viider Underretning. Hand spurte og blant andet, om det var umueligt for os at forandre Veiret; thi hand havde hørt mange berømmelige Ting om vores Nation. Da jeg sagde, at slikt tilhørte Skaberen allene. Siger hand: Det maa saa være, hand har stabt Lufsten, saa maa den og adlyde ham; thi hand er dens Herre.

Den 9de Blant nogle som besøgte os, fortalte en, at en Angekok havde spaaet hannem død inden Vinteren kom; Men endnu lever jeg, sagde hand, skjønt Vinteren er begyndt, hvad maa der ikke Lyves meget i andre Ting, da de tør indbilde dem at de skal døe inden en vis Tid, som de forefiger, hvilket skeer, alt for deres Interesse, og at de kan fortiene noget med at indblæse dem nye Siæle, eller bøde paa den Gamle med et nyt Stykke. Hvilket Angekuternes Tredstthed jeg forestillede dem, som de og vel kunde begribe.

October.

Den 4de Der en hørte, hvorledes Moses Ansigt skinnede af det hand talte med Gud, siger hand; Havde hand været der lenger, da havde hand vel blevet en Gud. Hand gjorde sig og den Slutning, at de maatte blive meget herlige, som efter Døden skulle boe hos Gud og bestue hannem stedse.

Den 27de Besøgte os 3. Mænd fra Fise-Fjorden. Den ene sagde, at hand havde mist sin Siæl. Og da jeg begierede at viide, hvorledes det skeede, sagde hand: at han havde skudt med en Bøsse til en Harre, og efter Skudet græd det i Lufften; Hvorfore baade hand og toe andre som vare med ham bleve forstreckede, ey viidende hvad det var, førend en Angekok, som i Nar er kommen fra Staten-Huf, kunde sige ham: at det var hans Siæl, som forloed ham. Slige Siæle, siger jeg til ham, kand du miste hver Dag, og endda være i Behold; thi en hver Kugle, som er Hul udi, hviiner gjerne naar hun farer

igennem Luften. Hand loe der til og sagde: Var det ikke andet? Jeg begierte og ikke heller nogen Siæl af Angekokken, førend jeg først fik hørt din Meening. Den anden af hans Følge, paa hans Haand vare 2de Seener affsaarne, hvilket hans egen Dotter, omtrent 4 Aar gammel havde giort, fordi hand ikke vilde at hun skulde følge sin Moder til Naboerne. Men som hand for slikt aldeles ikke reffede hende, forekastede jeg ham hans u-tidig Kierlighed til sit Barn. Hvortil hand svarede: Vi elsker vores Børn, efterdi vi ere self Marsage til at de ere Mennister. Unde Gemytter ere for at slaae. Jeg svarede ham her paa, at der som hand tugtede sin Datter imens hun var ung, saa kunde hun slippe, i fremtiden at blive blaa slagen og haardragen af hendes Mand for Brede og Uhyghed; thi Efterladenhed at straffe, foraarsager kun at Børnen bliver verre. Det er ingen Under, sagde han, spotteviis, at Kablunæt (o: os) ere saa fromme. Jeg svarede ham igien: Omendskjønt Forældre hos os reffe deres Børn, saa findes der dog mange onde Mennister, som den vrimlende Mængde af adskillige Nationer, ere Marsage til; Hvor den ene forderber den anden. Havde nu Børn hos os deres egen Frihed, som hos dem, da bleve de endnu flemmere. Og saadan, har uden Tvil, og været deres Opdragelse, som de iblant os, har seet adskillige Udyder at øve. Det er derfor saa meget meere berømmeligt, at endskjønt Grønlandens Ungdom have ingen Optugtelse, de dog ved Aldres Tiltagelse ikke begaaer grove Skalkheder, og det allene af naturlig Drifft, uden at gjøre sig nogen slags Betænkning der over.

November.

Den 7de Saasom Handels-Tougterne nu vare til Ende, blev Jagten ført hen til sin sædvanlige Stæd, for at sættes paa Land. Imedens vi vare hos de Vilde, som boede en Miil der Norden fore, blev der talkt om en, som for saa Dage siden var bleven bortt i sin Kajak, saa hverken hand eller hans Baad endnu var bleven funden. Angekut ville have, at hand var indtagen af Ingnersoit o: de store Ild-Trolde; thi saa kalde de Strandens eller Havets Folk og Indboere. Disse, sigte de, har tilforne boet paa Jorden, førend den store Floed overvorte Verden, og da Jorden kantrode omkring, kom det ned som tilforne vendte op ad. Alt før omrørte Mand var borttagen af disse, beviiste den nye kommen Angekok med den Ild, som altid stoed ham for Dyne naar hand herede. Jeg spurte dennem viidere, efter at jeg først havde givet dem Svar paa dette, hvorføre de da meente at Jorden blev peubleret siden Antediluviani bleve til Ingnersoit? En iblant dem svarede: En Mand (hvor fra hand kom vidste hand ikke) gif efter den store Floed, for sig self uden Mage. Denne da hand boelede med en Tue paa Jorden, ophævedes den samme og blev frugtommelig, og omfider fødte et Pige Barn. Den samme tog hand siden til Ægte og avlede Børn med, hvilke giftede sig indbyrdes med hver andre, efterdi der var ikke andre Folk i Verden. Stam-Faderen, sagde de viidere, skal i steden for Haar have Træer til Skæg.

Der jeg efter Begier havde underviist en fremmed Grønlander om alle

Tings Begyndelse, og iblant andet spurte: Hvilke han meente, skulde efter Døden komme der, hvor hand nu hørte var saa herligt? Svarede hand: De som have gode Siæle, kommer, maa skee, derhen, og de som have onde Siæle til det onde Sted. Men om hand var af dem som havde de gode Siæle, eller hvorudi Siælens Ypperlighed bestoed var ham ubekjendt. Udi Himmelen, sagde hand, hvor hen, hand for her, havde ingen Begierlighed at komme, er fort Vand, og gamle Kierlinger ere der meget plagede af Ravne, som henge sig i deres Haar, saa de have nok at bestille med at holde deres Hoved ryddelige fra dem. Da dette var besvaret, forlangede jeg at vide, hvor af de sluttede, at Menniskene havde Siæle? Her til vidste hand intet andet at svare, end at Angekut sige, at de kommer i Mørket, og staar uden for Huusene, og sees ikke uden af de Skarpsæende Angekuter jelf, hvilke beskrive Siælene saaledes: De ere blege og gustne, naar de vil føle paa dem, da have de hverken Riid, Been eller Seener; men ere gandske bløde, ligesom de næsten vare intet. Men Aarsagen hvorføre de see saa ilde ud, foregive de, er Himmelsens sterke Dmgang og Beveegelse, som udmatter dem at de ikke kand blive feede. Derfor ønsker Grønlænderne deres døde Benner, heller at komme ned end op ad.

Den 10. Tiilig om Morgenen, rejste jeg derfra igien og kom til Colonien om Aftenen.

December.

Den 3die. En gammel Qvinde, der hun hørte tale om Torden, fortalte, at der hun nest forgangen Aar engang hivaanede et Heye-Spil ved Staten-Huf, kom en af de 2 Qvinder, som agerer Torden, ned af Himmelen og begiærede et hvidt Sælskind til kiøbs, efterksom det, som de tilforn havde brugt, var alt opslid; Men Folket i Huuset, som frygtede at handle med hende, svarede samptligen at de intet havde. Derpaa forloed hun dennem. De holde for at der er 2de Kierlinger som holde et stift Skind imellem dem, hvormed de Tordner, og naar Skindet slaer sig ud, da lyner det. Samme Skind skal de have staalet i for-dum Dage; og der de bleve overskieldt derfor, bleve de vrede og forloede Torden.

Den 24de Havde vi Besøg Norden fra over Jise-Fiorden. Der jeg samme Tid, iblant andet jeg talte med dem om, roesede dem, for deres indbyrdes Enighed og Samdrægtighed, at endskjønt de ikke vidste af Gud og hans Villie, sloeges og skieltes de dog ikke, som de, disverre! Saa og hørte af de hidsende Christne; svarede en af dem: Maastee, naar vi fik den Kundskab, bleve vi og u-menniskelige. Grønlænderne har fattet saa slet Idee om voris Nation, at de troe ikke, at der kand findes skikkelige Folk, uden de har været nogle Aar i Grønland og lært Mores. Til slikt har de Fremmede som farer herpaa mest givet Aarsage med letferdige Geberder, med Hujen og Skrigen, som affindige Mennisker. Og efterdi Grønlænderne ikke veed af Bander og Ceder, som er det Første liiderlige Søefolk lærer af fremmede Sprog; Saa lader de sig nøye med anden letferdig Tale, hvormed de hilser de Vilde, saa snart de kommer om Skibs-Borde til dem.

Den 31de Til denne Tid har vi ingen synderlig Kulde haft, men offtit stormende Veirlig, der har voldet, at Tisen som undertiden har lagt sig over Bugten, er paa nye opbrekket. Og hermed endes da, Gud stee Lov! det gamle Aar.

Anno 1739.

Januarius.

Den 1ste Rejste sig imod Aftenen en heftig Storm af S. O. som begynte ligesom med en Torden-Vind i Luften, og varede indtil Klokken 2 om Natten. Imedens den continuerede, sade vi alle udi Livs-Fare, at Huuset skulle kastes os over Hovedet; thi Beggene bøvede sig, og Gulvet rystede under vore Fødder. Omfider begyntes og Taget at brekke og Skaarstenen at falde ned. Kiøbmanden som vilde tilluftet Lofte-Dørren, der af Binden var opslagen, blev saaledes kast ned paa Gulvet, at hand blev optagen Død og baaren ned. Efter at hand kom sig lidet igien, fant mand at hand var ilde saaret i Ansigtet og Hovedet. Imidlertid Stormen varede, sad Grønlænderne stedse og bad. En Pige som nyeligen har begyndt at lære noget, læste op alt hvad hun kunde og reputedede det igien naar det var til ende. Der nu Veiret sagtedes, kunde vi neppe komme ud af Dørren, for Planker, Bieker, Bredder og Sparrer, som laae splidt ad paa Marken. Brygger-Huuset var gandske borttagen, det halve Tag af Baanhuuset og et Støkke af den ene Skorsteen ned til Taget. Det Beste for os var, at vor Proviant og Levneh-Midler, som vi tænkte alt-sammen var fløyen til Søes, fantes dog i Behold.

Den 2den Samled vi sammen stykker og stumper af Taget og det ruinerede Bryggerhuus og begyndte at reparere paa vores Baan-Huus, hvor jeg selv maatte gjøre Tømmermands Tieneste, saasom Tømmermanden, for hans onde og ugudelige Væsen forgangen Aar af Kiøbmanden blev hjemstiftet, efter min egen Begiæring, at hand ikke skulde gjøre de andre verre end de vare. Vore faae Folk vi havde, blev en iyg efter en anden, saa at jeg undertiden ikke havde flere Handtlangere end Kiøbmandens Assistens og Bødkeren, dog fik vi det saa vidt færdig inden 10 Dage, at jeg kunde flytte ind i min Stue igien. Naar Grønlænderne kom og saae mig paa Taget, spurte de: om det var for en Præst at bygge Huus, og tække Tag; thi slikt Arbejde er hos dem, ikke Mands, men Qvinde Arbejde.

Den 19de Hørtes at en gammel Kone var ihjelslagen i Maklykout, efter en Angekoks Angivelse, at hun var en Trolde-Qvinde. De som fortalte os dette holt hende uskyldig, saasom hun var meget Blod-rig, da hun blev stukken med Knive under Ribbenene; thi efter deres Mæening skal rette Hæyer være uden Blood og have tomme og leedige Indvolle. Siden hun var dræbt blev hun slæbet op paa et høyt Bierg og partered Leed fra Leed, paa det, hun ikke skulde blive levende igien. Den Angekok som var Aarsag til onmelte

Rones Masacree, og jelf var den Første, som lagde Haand paa hende, har i disse Dage faaet en Contra-Part som vil siunge imod ham. Begge har labet sig paa Wiiser, at slaae hverandre af Marken med. Men Angekok undslog sig for at møde, der hand fik at wiide, at hans Modstanderes Wiiser gif løs paa at forkleine hans Heye-Kunst, og hand jelf ikke havde andet at bringe frem, end at hand havde ligget hos den andens Med-Hustrue, da hand nest forgangen Mar laae jng.

En anden Angekok har for nogen Tid giort en Tour til Himmelen for at skaffe Mengde af Sælhundede til Landet, efterjom mange af dem liider stor Hunger. Men andre siger om ham: at de fik nogle Sælhundede tilforne, men faaer nu mindre, besynderlig i Angekokkens eget Huus, der faaer de slet intet.

De har og taget til Mærke, at alle de som har haft Bloedgang, og søgt Raad hos Angekut ere døde. Kunde det falde saa got ind alle Tider, naar dette Løgnagtige Paf ville agere Propheter og Doctores, skulde mand haabe at Dyuene skulle dog engang oplades paa dette taabelige og lettroende Folk.

Den 24de Om Aftenen Kloffen 9. omtrent, var Formørkelse udi Maanen; hvor over nogle Qvinder som var hos os, bleve heel bange, og tenkte at Verdens Undergang var for Haanden. Jeg underviiste dem derfor, hvorledes det naturlig gif til, at slikt af vores Wiise forud kunde wiides; men ikke des mindre kunde denne og andre Formørkelser tiene Menniften som Paamindelser, om den sidste Formørkelse, hvor i den store Skabning skulle forderves og endes. Der Formørkelsen nu var forbie, begyndte de indbyrdes at gieffes med deres galne Skikke som de bruge naar Formørkelse er. En af demnem er denne. De tager fatt paa en Hund, helst en gammel, som de tenkker skal have meere Forstand end en ung, hannem kniber de i Dret eller og slaaer ham. Derjom hand da er følesløs og ikke striger, da er der Ulykke paa Jærde, eller og Jorden skal revne; thi sig de, begynder Sandg og Følelse først at forgaae Beesterne, saa kommer det nok siden til Menniften. At Beesterne skal finde det først, holder de for er Marsag, at deres Oprindelse er ældre end Menniften, og derfor skjønt ufornuftige, saa dog indvortes begavet med Kundskab der om. Den anden Maade og Wiis er, at dekke Båndspande og Urin-Baller til, at Maanens Hunde ikke skal stikke Hovederne op der af, af hvis forfærdelig Mafium de maatte døe.

Disse Wilde fortaalte og, at en gammel Angekok ved Tise-Fjorden, havde sagt: At det stormende Veir, som indfalt Nye-Mars Dag, skeede fordi Lufften var vreed at giorde Visiter samme Dag hand Heye eller Mulmede, hvilket ikke maatte skee; Thi paa saadan Heye-Høytid maa følge 3 à 4 Dagers Hvile fra allehaande Gierning, som paa en stor Sabath. Dette havde hans Torngak, som er en Hay-Fist, advaret ham om. De tænkte ellers over alt, at Tiden var kommen paa hvilken Verden skulle forgaa, eller i det ringeste Jorden kandre om. Ja det syntes, at Tis-Biergene op i Landet, begynte alt at larme og komme af sted. Allevegne hørtes Skade af dette Veir, her i Bugten, paa Baader, Elæder og anden Bagage.

Den 28de Kom en Beylere fra Nouk og treffet af med en Pige, som med andre besøgte os. Denne gang gif det af uden Blod, som dog er rart; thi Brude-Gaver er gierne Næse og Mund i Blod, riblede Laar og saarede Hænder, af det de bliver slæbet paa Jorden eller Tisen. Saa modstridig maa en Bruud stikke sig i Grønland, om hun ikke vil kaldes Mandficer. Vil hun siden med gode Formaninger ikke gaae til Sengs, efter en eller to Dagers Begrædelse, saa maa hun lyde Magten. Lader hun sig anderledes tee og viiser ringeste Faveur, maa hun ikke tage det ilde op, at hun bliver svartet af hendes Rion; Thi Fruentimmeret her, saavelsom paa andre Stæder, sparer ikke gierne hinanden.

Februarius.

Den 3die Saa som det Grønlandske Lexicon er temmelig formeeret og forbedret, siden det sidst blev sammenstrevet paa Got-Haab, og de fleste Ord, som siden den Tiid ere indførte, ej fordaunfede, haver jeg paa nye taget mig fore, at fuldføre det, og med Exempler Illustreret de Ord, som syntes uforstaaelig; Ligeledes med de forekomne Dialecter om d' Syd og Nord, og nogle Ord af Angekuts Kirendum og forblommende Talemaader.

Den 4de Gif jeg med Assistenten over Tisen til Tise-Fjorden. Der samstedts om Aftenen, maalede vi et Fiske-Snøre, som befantes 364 Faune langt. Hvor efter Grønlandernes Beretning, dette Fiske-Snøre iblant ikke naaer Bunden, der standse de store Tisbjerg, naar de kommer med Strømmen ud af Fjorden, indtil de af Grunden og Solen blive saa fortærede, at de kand slippe løs igien. Jeg har tilforne af Curieusitet, maalet et Tis-Bjerg, som dog ikke var af de Høieste, og befantes at være 88 Alen over Vandet, naar mand nu legger dette til, bliver de Største i det Ringeste over 1000 Alen høye, som, for dem, som ikke have seet det, vel kand synes utroelig. Dette saa vel som andet hører just ikke til Missions-Forretningen; men faar passere med, i Mangel af andet; Hvor jeg kom hen, talte de om det stormende Veir Nylt-Mars Dag, hvilket de tænkte var en Begyndelse til Verdens Undergang. De havde og hørt, sagde de, at RONGENS Portrait, staaende i min Stue, skal have grædt nylig før det harde Veir paakom. Denne Urimelighed gjorde de til Rimelighed, eftersom Skilderiet kom dem for, ligesom det var levendes.

Den 6te foer vi der fra hjem igien.

Den 9de Var jeg med Riobmanden (som nu nesten er kommen til sin forrige Helbred igien) udi Grønne-Gylændern. Der passerte intet, som er Skriv-værdigt, uden at de og talte om oftmelte stormende Veir, og tænkte at Dommедag var forhaanden.

Den 19de Døde en af Matroserne. En Mand som i Høst kom hid langt Norden fra, fortalte mig, at der Nord hvor han var kommen fra, vare at see firkantede oprette Steene, nesten ligesom Pyramedes efter hans Beskrivelse, med Armer paa, som viiser til Beyene; hvilket hand meente vare gjorde af bore Folk. Men siden det er uviist om vores gamle Norste, har boet saa langt om Norden, bliver det troeligere at de ere oprettede af deres egne Forfædre, som

uden Tvil har været Americaner, jaajom der ikke ere længere over, end at de af Biergene fand see i Vesten det andet Landet; hvilken Overfart menes at være innavigable for Sis. Om disse Steene har været brugte som Altero, fand man ikke viide, siden de ikke skal være spidige men glade oven paa.

Martius.

Den 2den Besøgte jeg dem atter i Fise-Fiorden. Der nogle hørte om de Tegn som skal gaae for Christi Tilkomst, jagde de: Det er best at mand gjør boelig i Biergene, om mand, maa ssee, der kunde blive i Behold. Her til svarede jeg dem med Skriftens Ord: At mange paa den Dag, af Forstrefkelse skulle sige til Biergene at de skulle falde paa dem, og til Høylene at skiule dem for Guds Brede, som da vil fremkalde alle Mennisker, baade de som ere paa Landet og udi Havet; paa det de, som har kiendt ham, og af Hjertet elsket og troet paa ham, kunde faae den Glæde og Herlighed, som hand har bereed dem, og de Bantroe Dnde og Ugudelige at lide deres fortiente Plage og Piine hos Dievelen. Ney, svarede de, vi ville alle op ad, vi elsker Gud og troer hvad du siger, det er vores Alvor. Jeg svarede dem igien: At det var ønskeligt om min Tale havde nogen Virkning hos dem; thi da bleve de behagelige for Gud, og Kongen vilde glæde sig, at hans Hensigt, som er at de maa kiende Gud, ikke bleve forgæves. Lader ham kun viide, sagde de, at vi troer din troeværdig Tale, og taffer Eders store Herre **RDMGEM**.

Den 27de døde en Matros, der ikke var værd at han skulle leve paa Jorden, end sige, at mand skulde tænke, at hand kom til Himmelen; thi som han levede saa døde hand. En Ræde af lutter Ugudelighed, Bander og Eder, vare hans Morgen og Aften-Bønner, og med de samme endte hand og sin Tale, da hand nogle Timer for sin Død, miste baade Hørelsen og Maalet. De Vilde syntes underligt derom, at der strax blev arbejdet med hans Liigkiste; thi hos dem maa ingen tage sig noget for udi 5 Dage, at de ikke skal døe eller Jorden revne.

Den 10de kom fra Maklykaut nogle til mig, og begiærede Medicin for deres Syge som laae af Blodgang. Jeg spurte dem, om de ikke vilde gaae til deris viise Angekut, som med bare Ord, snart kunde helbrede? Hertil svarede de: Det er ikke dit Alvorre, du kiender dem nok at de duer intet. Alle de som har ladet dem Heye eller Mumle over sig, de ere i Vinter døde; Saa vi holde op at troe dem mere.

Aprilis.

Den 15de Kiorte jeg til Fise-Fiorden, der sammesteds leed de baade stor Nød paa Levnets-Midler, og døde daglig i Mængde af Blodgang. En af dem som kiorte med mig over til hin Side af Fiorden, bad mig holde lidet, imedens hand gif hen til et Fise-Bierg. Der hand kom der hen stod hand noget stille og Mumlede for sig jelf. Men der hand kom tilbage igien, spurte jeg ham, hvad hand gjorde der? Hand sagde: Jeg lagde en Lenze paa det Sted for nogen Tid siden, og der jeg Dagen efter kom for at hente den, var den borte. Nu tog jeg et Stofke af min Skoe-Kem og mumlet paa og lagde i Steden,

paa det den som har staalet den, kand blive syg og døe. Jeg spurte ham herpaa igien, om han kunde være saa ubarmhiertig (i Fald han kunde) for saa ringe en Ting at omkomme og forderve et Menneske? Hand svarede: Hvi stjæler hand da? Jeg førte ham der paa til Gemytte deres store Tyverie de begaae imod voris Nation; Hvor imod han gav til Gienivar at hand brugte ikke slikt, vilde derfor ikke heller at andre skulle gjøre det imod sig. Der efter spurte jeg, om hand meente, at hans Ord vare saa kræftige, at de kunde slaae Folk ihjel, og hvorledes hand kunde faae at viide, at det treffede den rette, da der døde Folk dagligen? Dertil svarede hand: Om hans Ord vare hvadse eller ey, vidste han ikke; men døde den som havde staalet den, da kommer hans Sicel nok for Angekkok naar hand heyer. Efter at jeg havde besvaret dette, forefastede jeg ham hans Lettroenhed, at hand paa sli en Snak vilde gjøre sig forsikkret om Tyven. Denne Tale havde vi under Veis. Der jeg nu var kommen ind udi hans Huus, begierte hand at jeg vilde viidere tale, om det jeg begynte paa Bejen, nemlig, om den som skulle levende gjøre alle Mennesker, hvortil de alle fantes andægtige at høre, da jeg her om underviste dem. Jeg tænkte og her at finde den Angekkok, som var Narfag til, at Kierlingen, som tilforn er meldt om, blev ihjesslagen; Men hand loed sig ikke tilsiune.

Den 14de Føer jeg tilbage til denne Siide af Fiorden, og forblev der om Natten. Allevegne hvor jeg kom var Sorg og Klage baade for deres Døde, og den Nød de leed paa Livs-Midler. Hundene slæbede de Dødes Hoveder og Been omkring Marken, hvilket mange syntes ilde om, og lastede deres Skiodesløshed, som havde begravet dem saa ilde. Naar de Afdøde have ingen Slegt eller Venner, da bekymrer de andre sig ikke ret synderlig for deres Begravelse.

Den 16de Døde nok en af Matroserne, hvis christelig Endeligt, var mig saa glædelig, som den forriges bedrøvelig.

Den 17de fik vi at høre at trende Skibe af de aarligen her paa farende Handlere, allerede var komne inden for Hunde-Gylændene.

Den 19de En fremmed Qvinde, der hun fik at høre at Eva var skabt af et Ribbeen, gjorde hun sig den Tanke, at det maatte være Narfagen hvorføre Qvindeerne alletider bleve foræerte Ribbeenene, naar Sælhunde bleve uddeelte iblant dem; thi det er en Skik hos Grønlønderne helst i knappe Tider, at meddeele hver andre af hvad som fanges, hvor da gierne observeres at Ribbeenene frembæres til Fruentimmeret.

Majus.

Den 6te Forfyndtis, at Handlerne som laae udi Bugten, vare gandske forbittrede paa os, og med daglig Skyden op ad Colonien, giver noksom tilkiende hvad de gierne vilde gjøre om de torde.

I disse Dage er en Qvinde som var forskut af sin Mand (som jeg dog, efter hendes Begiering, har søgt at insinuere igien hos Manden) bleven borte, da hun vilde gaae paa Besøg til andre, omtrent en Miils Vej derfra. Nogle har bestyldt Maanen, at hand har taget hende bort, hvilket de meener endnu at plages af den Syge hand havde i Maklykout, førend hand blev optagen,

maa saaledes søge at curere den enten ved Lejlighed at opsnappe en Qvinde fra Jorden, eller hoere med dem, medens hand forlader Himmelen og er paa Sælhunds fangst, (som er naar hand ikke sees). For at bestyrke dette, havde en hørt, at Maanens Hunde streg for Piffen, oven over den Vej, hun skulde gaae. Andre igien meente, at hendes Mand, for at blive hende qvit, har slaget hende ihjel, og putted hende igiennem Sifen som er det troeligste.

Den 7de Hørtes at et stort Fløyte-Skib var tilfat i Sifen ved Hunde-Eylandene, og bleven de Vilde til priis.

Den 8de Hafde jeg med en Tyv at bestille, som opholdt sig 3 Miile Sønden fore. Denne er den eeneste Gronlænder, som nogen Tid har begegnet mig u-høflig, og i min Nærværelse talt ilde paa vor Lære. Det første jeg kom til ham, blev han gandske bestyrket, efterjom hand ikke vidste af mig førend jeg stoed ved Siden af ham. Hvorfor hand begyndte strax at mumle for sig selv og tænkte dermed at formilde mig; Men jeg bad ham kun holde Munden; thi Høyerie agtet jeg intet. Hand skulde kun gaae hen og viise mig de Legter hand havde staalet. Hand svarede jeg Høyer ikke; men de siger om dig, at du er een viis Mand, gaae nu derfor for i Wejen og søg dem op. Dette tiede jeg til, men toeg ham ved Armen og bad ham følge, og som jeg have hørt af de andre, hvor hand havde lagt dem, nærmede jeg mig med ham og hans Kone derhen, satte mig saa ned og talte med dem Begge, baade om hans og de andres Thyverier, som hos dem agtes for intet, naar det steer fra os. Nogle Midler og Gjendeler, svarede hand, er ikke at anke paa, men et Menneskes Liv er meere. Ja, svarede jeg ham, besynderlig deres, som ikke kiende Gud. Herpaa faldt han mig strax ind i Talen igien og siger: Naar skal Himmel og Jord forgaae? Der er længe nok talt derom; men de staae endnu. Herpaa svarede jeg atter; at jeg altid haver talt om den Dags Uvished, som dog skal stee, efterjom det er sagt af den som aldrig kand lyve. Og som hand har skabt Alting af intet, saa kand hand igien gjøre det til intet. Dog kunde det være got for slige faadmundede slemme og onde Mennesker, som hand og hans liige, at der ikke var saadan Tid at vente, saa kunde de som andre Beester blive liggende i Graven, og ej pines i Uvighed for deris Ugudelighed. Efterjom herpaa fulste intet Svar, holder jeg det uforvøden at melde om, hvad jeg viidere taledede til ham; men da jeg satte mig paa Slæden og vilde kjøre derfra, vilde hand med Magt trænge sig ind paa mig, for at age med til de andre Thyve, som boede en halv Miil derfra. Men som jeg havde alt seet hans Sinde-Lav imod mig, da han var alleene, kunde jeg med Billighed ikke tænke noget got om ham, dersom hand blev min Compagnon did hen, hvor der boede mange af samme Sort; bad ham derfor at hand vilde sætte sig paa en af de andre Slæder, som samme Tiid vilde derhen. Mens dette uagtet kastede hand sig paa mig, og loed sig slæbe ved Slæden, hvorpaa jeg stotte ham fra mig; men hand tilbød sig nok engang, da maatte jeg holde stille og begynde at hegle hannem igennem det beste jeg kunde. Omfider gif hand da til een af de andre Slæder og foer med; dog loed han ikke see nogen Ondskab imod mig da vi kom der

hen. Efter at jeg havde taget Pant fra de Tyve til hobe, foer jeg hjem igien samme Aften.

Den 9de Blev fød et Monstrum 2 Miile her fra, uden Hovet, med fire Been, store Negler, Mund paa Brøstet og Klør paa Ryggen. Slige og andre Vanskabninger fødes tit her i Bugten.

Den 19de Hen ved Kloffen 11 om Natten, kom en fiørendes i fuld Gallop og loed os viide at nu blev det Alvor med vores og deres Ddeleggelse, saasom Handlerne ere saa hidzige, at de styder i Jisen for at bane sig Vejen til os. Udi Bugten havde de aflæd de Døde, og efterlat Kropperne nøgne.

Alle de som boede i Grønne-Eyløndene og S. O. Bugten, havde alt forlat deres Boeliger. Hand med de Dvrige som boede hos ham, stoede ferdige til at flye. Jeg formanede ham det beste jeg kunde, at de skulle ikkun blive, saasom de havde sig slet intet Ont at befrygte.

Den 21de Som jeg talede med en om Døden og den ævige Piine alle Ugudelige og Bantkundige om Gud og hans Søn havde at forvente sig, bad han mig tie stille, og sagde: Nu er der Ulykke til Gavn; først dræbes af Høllænderne, og siden piines af Dievelen.

Den 26de Skielte jeg paa en fordi hand havde stilt sig med sin Kone. Hand undskyldte sig at hun var en Tyv. Der jeg spurte ham igien; hvi hand kunde være saa nøye regnende paa slikt, da det heele Lands-Indbyggere vare Tyve? Svarede hand: de stielter kun fra Kablunæt.

Det Grønlandske Lexicon er nu til ende bragt; med et tilstræffeligt Dansk Register.

Junius.

Den 2den saaes 4re Skibe en halv Miil uden for Colonien imellem Jisen. De Vilde som bleve disse paa engang samlede Skibe vaer, tænkte, at nu var det ude baade med dem og os, toge derfor Flugten, og vare næsten blevne omkomne af en hastig paatommende Storm, som drev dem op til Landet imellem Sis-Støkkerne, hvor de falt ned igiennem og havde nær druknet.

Den 4de bragte de Vilde mig et Brev fra en af Grev Zinzendorphs Præster af dette Indhold:

Wohl-Ehrwürdiger! insonders

Hochgeehrter Herr!

Wenn sie diese meine Zeilen wohlfinden, und ich dessen benachrichtiget werde, soll es mich einig erfreuen. Ich konte es nicht lassen, nachdem ich so nahe bey hin, Ew. Ehrw. schriftlich aufzuwarten, und zugleich melden, daß den 16 May der Kauffmann Jensen, samt dem Schiffer bey uns am Bort gewesen, in den Walfisch Eylønden. Ich komme hier ins Land, meine Brüder in Süden zu besuchen, um zu sehen, wie es mit ihnen steht, was sie machen, wie und auf was Weise sie das Werk bey den Heyden angreifen. Es dauert mich nichts mehr als das Spiel, das unsern Schiffern mit denen Ehre habe. Sie tragen mir hiemit zugleich auf ihm zu melden, daß sie hier nichts suchen, als ihre

Meisters Bestes, welches sie folgens ihre Ordrer thun müssen, und das übrige zu erwarten. Es ist ein Jammer vor mich, wenn ich Stücke und Gewehr laden sehe. Genug hievon. Können sie mir mit einiger Nachricht dienen, wie es hier unter den Heyden stehet, so werde mich Deroselben höchst obligiren. Und wie es um ihre Gesundheit stehet, ich habe viel Verlangen, solches zu vernehmen. Es ist eine schwere Post, doch wohl dem, der sein Werck freulich wahrnimmt.

Ich wünsche, daß ich eine Stunde oder 3. mit ihnen sprechen könnte, ich glaube, es solte uns beide ein Vergnügen seyn. Der alte Priester in Süid-Colonie soll dieses Jahr zurück gehen, indem ein anderer an seine Stelle kommt, soviel ich von Jensen vernommen habe. Ich grüße sie vielmahl, und wünsche ihnen die Gnade GOTTes zu ihren Werck und viele Treue. Er wolle sie segnen nach seiner Liebe, die er zu den Menschen-Kindern hat, und sie trösten, wenn sie alleine sind mit Gläubigen aus dem Volk dieses Landes; vielleicht gehe ich mit dem Dänischen Galioth nach Copenhagen, indem ich dieses Jahr (so der GOTT will) wieder nach Hause gehe. Vale! Ich bin Ew. Wohl-Ehrw.

den 4. Jun. 1739.

ergebenster Freund und Diener

Wincelaus Neiser,

Von der Mährischen Kirche, Prediger
zu Marienborn und Herrn Haag.

Efter at jeg havde bekommet dette Brev resolverte jeg til at fare ud til forommelte Skibe, som laae til Anfers ved Jacobs-Holm, en Miil herfra, i Følge med Grønlænderne, som bragte mig Brevet til; men de raade mig meget fra at jeg ikke skulde betroe mig dem, efterdi de havde talt saa haarde Ord tilforn, men gav i Skrivelsen gode Ord for at loffe mig til sig og giøre mig Skade. Hand derimod som havde Brevet til mig, og var den første som dristede sig til at komme til dem, brugte alle Motiver at faae mig med, jaafom hand var lobet Betalning derfor. Der jeg nu kom om Borde til dem, toge de alle ventligen imod mig, og kundgiorde mig de behagelige Tidender, at et af vore Skibe laae i Hvalfist-Gylænderne, og 2 andre vare ventende. Jeg spurte dem iblant andet, hvorledes Sagen stoed imellem dem og os? Hvor til de svarede, at dem var sagt i ovenmelte Gylænder, at der med skulde forholdes som forrige Aar; Men de agtede ikke at lade deres Skibe, som Jan Jobs føre til Kiøbenhavn; De skulle før lade dem sünke under deres Fødder, og derjom en af dem blev erobret i de andres Fraværelse, da vilde de søge deres fangne Cammerater. Siden fik mand at see, hvorledes det vilde løbe af. Der var desforuden til deres Defension beordret 2de Hvalfist-Fangere fra 2de Contoirer, skulle disse nu tilføyes nogen Skade, da vilde Colonien staae i Fare efter vore Skibes Bortgang. De agtede ikke at gaa offensive til Verks, men Modstand vilde de giøre det Beste de kunde, de skulle slae fra sig som Kaarle.

Efter at jeg her foruden havde holt en kort Theologisk Discours med forommelte Præst, tog jeg Afsted, og fulgte Grønlænderne tilbage igien, som forundrede sig at de beviiste sig saa høflige mod mig; Hvilket ikke var overens med deres Trudsel udi Bugten.

Den 8de Bekom jeg Brev fra min Broder Herr Lauritz Alsbach, som berettede at vore Skibe alle 3 vare lykkelig arriverede til Maklykout; Hvor de forefant de 4 omtalte Handlere, hvilke de først ved Bud forkyndte deres Ordre, raadende, at de med Gode vilde forlade Havnen; Men som de traadseligen sagde sig ikke at ville vige, førend de skulle gaae ud med Splinter, bleve de attaquerede, og efter at de vare skrekkede med nogle Canon Skud, gave de sig, og bleve giorte til Priis.

Den 10de Blev mig ved Hans Pungiok, som med Fæderne-Lands Skibene tilbage kom tilstiftet de medbragte Breve fra Kiøbenhavn, hand havde i Følge med sig den Angekkok, som bestyldte den Qvinde, der i Winter blev ihjelslagen i Maklykout for en Hæ. Der jeg nu tilspurte ham, hvad Beviis hand kunde have derpaa at hun var en Hæ, sagde hand, at hendes Siæl, imens hun levede, blev tit seet af de andre at stige ned igiennem Jorden. Hand havde en giort viidere ved hende end støtte hende omfuld, ej havende dermed viidere Tanke, men de andre, som vare hende hadelige, dræbte hende.

Den 12te Blev de opbragte Skibe, som er en Hukkert en Byse og 2. Galiotter ved Geleude af Gallejen og Pinken, Sigr. SEVERINS Skibe, førte her ind paa Havnen, efter at Folket tilforne vare dimitterede med Chalupper.

Den 25de Giorde Hans Pungiok sin første Tour som Catechet, med en Familie ind i en Fiord, 4 Miile her fra omtrent, at forblive hos dem en Uges Tid eller meere.

Julius.

Det første Arbejde jeg nu legger Haand paa er det Nye Testamente, hvor om min Fader ved sidst ankomne Skibe efter Hans Høy-ærværdighed Doctor WÖLDIKES Gotfindende, og har tilskrevet mig, agtende det for nok som allerede er overfat af det Gamle Testamente, som er de 3 Mose Bøger. For nærværende Tiid og endnu længere frem var vel andre smaa eenfoldige Bøger nytteligere og opbyggeligere for Grønlænderne; mens at jeg har faret fort med dens Oversættelse, medens jeg opholdt mig her i Landet, er for den Beyviisning jeg kand have i Sproget, naar noget forekom som var mig ubeviist; efterjom man er forbunden at holde sig til Texten det nærmeste see kand, dog saa at Sproget ikke mutileris og bliver uforstaaelig, hvortil nødvendig hører en tilstræffelig Kundskab om dets Egenkab, ellers kom Nationen til at staae lige saa forgabt over deres eget Sprog, som om den Hebraiske Text blev læst for dem.

Den 4de Havde jeg en Samtale med Arnarsak angaaende Brede som hun bar til et andet Fruentimmer, som hun meente havde forurettet sig. Da jeg straffede hende for slikt, holt hun for at det var vanskeligt at forbyde det

jom var med fød, Hvortil jeg da først svarede, og siden forestillede hende Guds Barmhertighed imod Menneskene, som dagligen fortørner hannem, dog er han ej vreed ævindeligen; men forlader naar man alvorligen omvender sig, fortryder det Onde og søger om Naade, ham burde vi stræbe at ligne. Dette Ord: at ligne formeente hun var ikke ret, og derfor sagde: Du taler maa ssee fejl, du har selv underviist mig at da nogle af Guds skønne Engle vilde ligne Gud, bleve de til hæslege Djevle og udkast til Mørkhedens Sted; med samme som var deres Fordervelse, fordervede de Adam og Eva og alle deres Børn som skulde fødis, derfor er den Tale hadelig for GUD, og gaaer ikke an.

Hertil svarede jeg igien, at det var stor Forskiel paa at ligne Gud af Hofmod for Dievelen, der ikke var fornøyet med sin Herlighed; men vilde være liige med GUD, og at stræbe efter at ligne GUD i det gode, hvilket han selv har befalet os, det var derfor ikke sagt at nogen maatte gøre sig den Tanke at ligne ham aldeelis; thi det var gandske umueligt at blive Jevnlige med ham, ligesom han saa voris Konges Portrait der vel ligned ham; men var dog stor Forskiel imellem; thi Skilderiet kunde hverken see, høre, tale eller gaae; Dette syntes hun var got nok; men at efterfølge ham kunde være et bequemme Ord.

Den 4de Undslog en Mand sig for at sticere en andens Barde i Stykker, af Marsag hans Dotter nyligen var død. Da jeg udspurte af ham, hvad de meente, der hentis de Døde naar deres Efterlevende forsaae sig mod deres gamle Skikke? Svarede han: Alt hvad man gjør som er forbudt, findes siden paa de Dødes Legemer, naar vi nu elster dem, saa vil vi ikke gierne at deres Legemer skal besværes. Wiidere spurte jeg, om de nogen Tid havde erfaret det? og om der end fantis slige Ting, saa kunde jo den, som vilde indbilde dem det, være saa trædsf og kaste saadant ind i Graven, hvilket de døde Legemer dog ikke følede. Dertil sagde han: Jeg har ikke selv seet det.

Den 9de. Nogle af dem som vare nærværende ved de Hollandske Skibis Erobring, fortaalte, hvor modige og latter-fulde de lavede sig til Modstand, med Canoner, Bøsser, Pistoler, Sabler, Lentger, Kniver og andet da vore Skibe nærmede sig ind til Havnen til dem; Men der de saa Kuglerne spille iblant deres Taccelage og paa deres Skibe, brækkede de deres Haand Gevehr og kastet dem i Søen, efterat de nogen Tid havde sskult sig i Skibene. Af deres Cargasson kastet de og noget paa Land iblant de Bilde til Bytte; men de torde ikke tage det op, hvor stor Lyst de end havde derpaa, af Frygt at det skulde hevnes igien af vores. Til Slutning sagde de: Eders Herre maa dog være en stor Herre, efterdi Hollænderne de vare saa bange for hans Tienere, hvad om han kom Selv.

Den 21de Blev de tvende afdøde Matroser nedsatte i Jorden.

Den 30de Affglede herfra de 3. Sigr. SEVERINS Skibe med tvende af de til Priis optagne, efterladende de tvende andre til Vinter-Lag, i Mangel af Mandskab at besætte dem med. Ved samme Leylighed gjorde jeg og en Tour med til Hvalfisk-Gylænderne, hvor vi forlod dem med Handels-Sagten. Guld lykkeligjøre deres Rejse og glæde dem med lykkelig Ankomst til deres forønskede Havne.

Den 31de Treffet vi ind udi ommelte Eylænder, hvor ifkun faae Folk fantis, hvilke jeg og efter Leylighed kortelig underviiste om Gud. De samme spurte Hans Pungiook som fulgte med mig did hen, om han havde seet Gud i voris Land? Efterdi Rygtet om Gud kom med os fra vore Lande, saa sluttet de at hand synlig residerede der. De forundrede sig og alle over at vi ikke fore vild i det store og viide Haf, og derfor falte os Torngarsuit.

Augustus.

Den 2den Seglet vi over til Disco-Eyland. Paa samme Sted spurte Een mig hvorledes vi skulde faae Midler og Gvendeelse med os til Himmelen; thi de vare for skionne at efterlade paa Jorden. Jeg svarede ham hertil, at alle Ting i Verden skulde forgaae og blive til intet, og at Jordens Lumpne-Tøy var alt for uværdigt at komme did hen, hvor man vil foragte alt det som man her har kalt for herligt, naar vi skal nyde dend Herlighed som aldrig skal faae Ende. Jeg vidste ikke, sagde han, at dette var ikke værd at tænke paa, naar det er saa got, hvi vil vi da saa nødig forlade dette? Dertil svarede jeg, at det kom deels af Menniskens Uviidenhed der ikke vidste af noget bedre end det de faae for Dynene, som hand selv og hans Landsmænd der ingen Kundskab havde om Gud og hans Herlighed; Deels er det Menniskens egen Skyld, som lade sig saa indtage af det Jordiske, at de glemmer det Beste, som i vore Lande, hvor de veed nok om Gud og det gode han lover de rette Troende, dog ere de lige som Klæbende ved det Nærværende. Viidere spurte hand om Gld og havde skabt det Land vi nu stod paa? Da jeg gav ham til Giensvar, at hand havde skabt baade det og dend heele Verden, siger hand: hvad andet?

Den 6te Falt temmelig dyb Snee, hvorforfore de bad mig gjøre got Vejrigien, og der jeg svarede dem, at det stod i Guds Magt at forandre Vejret efter sin egen Behag, efterdi hand selv er Herre derover, sagde de: At siden jeg havde Correspondence med Gud, saa kunde jeg nok udrette det hos hannem. Herpaa gav jeg dem til Svar igien, at man burde forlange noget nyttigere af Gud; thi Vejret var dog ikke anderledes, end de jo nok kunde søge deris Føde, mens det vi skulde bede af Gld maatte være vore Siæle og Legemer betreffende efter Døden, hvor om de forrige Dag havde hørt af mig. De syntis igien at begge vare gode.

Den 7 vare nogle Qvinder om borde hos os, iblant hvilke en begjærede, at jeg vilde døbe hendes Barn, siden Arnarsak havde fortalt hende, at ingen kom til Himmelen, uden de som vare døbte. Jeg svarede hende, at jeg gierne vilde gjøre det, dersom de vare i nærværelsen af Colonien, og jeg veedste, at de ikke vilde forlade den; thi det gavnet ikke at jeg døbte det, dersom det siden ikke blev oplært om Gld. Om Effermiddagen kom Faderen og forlangt det samme; mens jeg mærket, at hans Dyemerke var et andet neml. at Barnet deraf kunde leve og faae god Lykke, siden hans andre Børn vare bort døde, da jeg overbeviiiste ham hans Wildfarelse, bad han, at der maatte døbes til Himmelen, og gives Lykke paa Jorden med et Amuletum, hvad Lærdommen var om-

gaaende, da vilde han stedse holde sig i Coloniets Grenzer. Der til svarede jeg ham igien, at jeg dog ikke kunde døbe det denne Gang, men naar det stedse kunde have vores Underviisning, saa skulde det skee, om ikke af mig selv, saasom jeg næstkommende Sommer agtet mig her fra Landet, saa dog af mine Efterkommere, eller Halv-Broder som i Nar var ankommen for og at være deres Lærer. Hermed blev han fornøjet, og drog hjem.

Den 9. blev mig forkyndet, at jeg gandske vist skulde døe i denne tilstundende Vinter, efterdi jeg havde Skudt en af deres Hunde ihjel, som var hærdet med Hegerier, at han, efter deres Meening neppe kunde dræbes, og at ingen skulde torde skade hannem uden at det kostet dens Liv. Jeg svarede dem igien, at siden Hunden havde revet noget af vores Løyn i Stykker og giort Skade, saa tog jeg til Hans Pungioks Bøsse som stod lad, og gav ham sin Rest, hvilket jeg nu ikke fortrod; thi de kunde deraf see, at deres Indbildning var falsk og at Hegeriet dued ikke, saasom Skudet var ikke saa snart af Bøssen, at jo Hunden var død, slog nu det første feyl, saa gjorde og det sidste, uden saa var at Gud ville ellers jeg skulde døe; men saa steede det dog ikke for Hundens Skjld. See kun til, sagde de, om det ikke skeer, der ligger ikke Magt paa Hunden men vi ville ikke, at du skulde døe; thi alle vore Folk elsker dig.

Her blev og fortalt, at en Hollandske Flaade af Hvalfist-Fangere nyelig var gaaen til Søes efter at den nogle Dage havde krydset under Disco Eyland og paa Bugten for at opsnappe de erobrede Skibe med deris Convoje, de havde og jagt, at de vilde gaae til Colonien for at sætte Ild paa den.

Den 10. lettet vi og gif over til Hvalfist-Eylænderne, og derfra igien

Den 11. til Hunde-Eylænderne hvor nogle brystet sig af at de havde pshyndret det Skib som satte til i Foraaret uden for samme Der. Naar Skibs-Folkene star Seylene paa Næerne, saa stial de bort efter Haanden, naar noget blev bragt op paa Dækket af Rummet, saa rev de det igien af Hænderne paa dem; endskiønt Commandeuren med sit heele Mandskab vilde forbyde dem det med Gevehr. Jeg lod dem igien forstaae, at dersom deris Fok havde lidt Skade i voris Nations Nærværelse, da havde de hiulpen dem til rette, i Stæden at de som Hunde og Ravne røvede disse, saa ildesindede og ubarmhertige havde jeg aldrig tænkt de havde været, forestillende dem derhos, hvorledis de vel vilde findis til Mode, om deris Gods i deris Paasyn blev dem frataget. Dertil svaret de ikke andet, end det var ont at miste; men disse vare Fremmede.

Den 12te Tog vi igien fra Hunde-Eylændene til Jesse-Bay; der roeset de sig af hvorledis de havde forsvaret mig mod Hollænderne, da hand truede at sticere først Hænderne af mig og siden slaae mig ihjel, mens da de længe havde undskyldt mig paa beste Maade, at jeg ikke var deelagtig i det erobrede Skib forgangen Nar, og at jeg intet havde nydt af dets Gods, saa og at jeg pleyede være stikkelig, og alt dette ikke kunde hjælpe; (thi det heedte alt: Pauia Ajorpok, Paul duer ikke), maatte de tie stille, for ey at underkaste sig hans Bredde.

Den 15de Bar jeg i Land hos de som boede ved Nye Nouk og talte

med dem paa Embedis Vegne, efterat jeg havde sluttet min Tase, gif jeg hen paa Marken til en Spedalsk Qvinde som sad for sig selv. Hun takkede mig meget fordi jeg vilde tale med hende der var et foragteligt Menneske, og forlat af hendis Egne, som væmmedis ved hende. En Familie berømmet hun som endnu sørget for hende og havde taget sig hende an, da hun var efterladt paa en De af de andre. Her blev mig og fortalt at en Qvinde ved Fise-Fjorden var nyeligen ihjelslagen for Hegerie, hvorom jeg fik viidere Underretning

Den 16. ved nogle som kom derfra, der sagde, at hun blev slæbet nogen ud fra hendes Mand's Siide om Matten, og slagen i Hovedet med Steene og siden stunget med Knive. Da de vilde sticere hende i Stykker, kastet Manden sig over hende for at afværge det, men der de truede at slaae ham ihjel, dersom han ikke forloed hende, maatte han gaae fra hende og ikke engang torde græde.

Den 17. jeylet vi derfra, og kom til Colonien om Aftenen.

Den 31. fulgte jeg med Kiobmanden til Fise-Fjorden, der blev fortalt at en meget slem Qvinde for kort Tiid siden havde dræbt sin egen Mand, for at faae en anden, som og havde bortkast sin Hustru for samme Marsage, endog hun var Frugtommelig. Den fraskilte Qvinde var i Sommer 2de Dage hos os paa Colonien da hendes Mand havde skilt sig ved hende, og bad mig at jeg vilde overtale ham at tage hende igien, og derfor vilde give mig Soller til et par Skoe. Jeg lovede hende, at jeg gierne vilde gjøre det uden Betaling, saa snart jeg fik tale med ham, som og kom nogle Dage derefter, maa fkee ey vidende, at hun ophold sig hos os; mens han var ingenlunde at persvadere, foregivende, at arrige og onde Qvinde var ikke gode at boe hos, jeg lovede ham igien paa hendes vegne, at endstjønt jeg aldrig hafde hørt slikt om hende, men tvert imod at hun var en god Kone, saa skulde det ikke fkee meere, han maatte ikke være saa ubarmhertig at ikke igiengielde den Skierlighed hun havde til hannem, da hun laae stedse i Graad, mens han havde adskillige Udflugter, og for at blive min intercession qvit, sagde han, at han vilde betænke sig derpaa. Men for at komme til Manddraberinden igien, da vare alle forbittrede paa hende, og vilde at vi skulde skyde hende ihjel! thi hun var ikke værd at leve, sliq en Gierning havde de aldrig hørt tilforn. Jeg svarede dem igien, at det var sandt, hun burde ikke leve, men vi torde ikke gjøre det af os selv uden Forspørsel af voris Konge. Truet dem til Slutning med at det ikke blev alletiid saa i deres Land som det nu var, da enhver gjorde hvad ham lystet, stial, bedrev hoer, slog Folf ihjel, uden at viide om de vare skyldige eller ej, alleene paa en stor-løgners Angekoks Ord, fortaalte derhos og hvor retfærdigt vor Konge vil have at de Bestylte skal traeteris, at ikke en U-skyldig skal omkomme og en Skyldig slippe, hvilket de og maatte tilstaae var got; thi det var dem beviist, at mange vare stilte ved Livet som dog vare u-skyldige. De fortalte viidere at denne Abominable Qvinde levet nu stedse i Frygt for sine egne Folf, og torde ikke betroe sig dem uden for Huusjet. For faae Dage siden stiftet hun Bud efter hendis selv-myrdede Mand's Boesfab at de maatte føres til hende, men de lod hende svare, at hvis hun

vilde have det, saa skulde hun selv hente det, men som hun fik at viide, at de stode færdige uden for Huuset at give hende hendis forfkylte Lon, lod hun dem beholde det.

September.

Den 2den Kaldte en mig ind til sig i Teltet, og sagde at han var meget bange for mig, fordi han med hans Familie havde næsten opædt et stort Keens-Dyr som Hans Pungiok havde skudt i Sommer da han var med dem i Nouk-Fiorden. Jeg svarede ham, at hug gif det ikke løs paa, men hvad jeg havde at sige paa deris selv-tagne Frihed, havde jeg sagt hans Broder tilforn, og dermed var det til Ende. Han klagede sig igien, at baade han selv og hans Broder havde siden været dødelige syge, og deris gammel Fader der bad dem holde Gæste-Bud med Dyret, var nu død, som de meente var ingangen i Solen, efterjom der indfalt Formørkelse dend Dag, som var den 4. Aug. Jeg merket nok at det var ikke langt fra, at de jo havde mig mistænkt for at have forhejet dem, og skulde slige Casus ofte indfalde, gif det mig ikke bedre end andre Grønlandste bestylte Trolb-Folk, helst dersjom en Angekkok fik Aabenbaring at propheteere derom.

Den 3die Bejamret en Qvinde sig for hendis lille Søn som hun havde mist i For-Aaret, der jeg trøstet hende med dend liden Kundskab han havde om Gud, siger hun: Jeg meener at dend Lille-troende ikke liider meere ondt; thi han troede din Tale.

Den 5te Vente vi hjem igien, saasjom vi ikke kunde komme over til hin Side Fiorden for Driv-Is, da jeg kom hjem forefant jeg Breve fra min Broder og andre gode Venner Sonden fra Got-Haab, som vare medbragte ved de Wilde; Hvilke glemte ikke at berømme sig selv, efterdi det er tilfornie holt iblant dem for en hazarderlig Gierning at føre Breve frem.

Den 11te Giorde vi igien et Tog til Maklykout. Medens vi opholdt os der, kom nogle Mænd om Aftenen forfærdede til Lands og sagde, at de havde seet en stor Ild falde ned af Himmelen, som siden mumlede ved Stranden. Naar Grønlaenderne seer et Meteoron ignitum meener de det er Strandens Herre eller Indvaaner, som lader sig tilshyne naar noget Dnt forestaar. Hvor om jeg underrettede dem efter det Begreb jeg selv havde derom, nemlig, at det var en lifløs Ting, som præparertis i Lufften af Jordens Dunster, og undertiiden udsluffes og blev til intet førend det kom til Jorden, havde ey heller viidere at betyde, mens der var en anden Ild som de burde frygte for, der var bereed for alle Vantroer Onde og Vanvittige, dend agtet de intet, jo sagde de: Vi frygter meget for dend, og at Himmelen skal falde ned. En Angekkok langt Nord sagde i Sommer at den stod paa Fald. Dertil svarede jeg dem igien, at dend foregivne Frygt kunde ikke være alvorlig; siden de vare saa Følsløse og u-omhyggelige at de ikke engang spurte om Raad og Middel for at undflye dend samme; men i stæden for de skulde bede mig underviise dem om Gud at deris Siæle kunde blive frelst og komme til hans Herlighed i Himmelen, saa vilde de heller viide om voris Land og dets Indbyggeres Bæsen.

Der jeg havde sluttet min Tale, dette angaaende, jente en Angekkok Bud til mig, at jeg vilde komme og helbrede hannem, saasom han laae dødelig syg. Da jeg kom ind til ham, og han begierede at jeg skulde hjælpe hannem, foreholdt jeg ham hans Vogn og Bedragerie, hvormed han havde fixeret sine Lands-Mænd deris Tøj fra, spurt ham derhos om han nu ikke kunde curere sig selv? men han, som de andre Bedragere naar jeg faar fat paa dennem, sagde, at han duet ikke. Disse som her boede, saavel som andre naar jeg kommer til dem, kom og med deris Børn frem, at jeg skulde tage paa deris Puls, og af deris Physionomie sige om de skulde leve eller ey.

Allevegne talte de meget prægtigt om voris Nation i Henseende til de Høllandske Skibis Opbringelse, og sagde at vi var en horreur og Forstreffelse baade for Fremmede og dem selv. De forfærdelige Handlere som vi stielver for, ere blevne coujonerte af eder, det er ferme Folk. Der en forlangt noget af mig, og jeg sagde at jeg vilde betenke mig derpaa, siger han til de andre: Hand pleyer gierne spørge dend bare Luft ad først. De som fulte med os, da vi fore derfra, vilde at vi skulde styde til Sis-Biergene for at fremme et Monstrum bort, som opholdt sig der og jaget alle Sælhundene bort, dend havde en rød Hue paa, saais undertiiden paa Vandet, undertiiden paa Landet, og var fød efter deris Meening i Maklykout forgangen Aar. Naar noget indfalder hvor med Angekkut kand gjøre sig anselige og fortiene noget, da ophitter de adskilligt, som skal være Aarsage dertil, dersom en Dvinde imidlertid føder en død Vansfabning, da siger de at dend bliver levende og stiller dem ved deris Sælhundene som det forommede Monstrum, er der en gammel Pige, som de synes, formedelst hendis Alder, u-muelig kand have hendis Somfrudom, saa siger de: Hun har Angiak, det er et utiidig Foster, som er fød i Løndom og bliver til et flyvende Spøgelse, for hvis Nærværelse alle Chreature flyer, skal nu det samme bortdrivis da maae en Angekkok dertil, som derfor bliver salareret og opnaar sit Dye-merke. Det meeste Dnde gaar nesten over Dvinderne. Gifter en Pige sig medens hun er ung, da maae hun taale at heede Mand-gal, gaar hun for længe, bliver hun neppe huuset for hendis Angiak, bliver hun gift faar hun Stryg om hun ikke er lydig, from og staffer Manden Børn, bliver hun Enke, skal hun være de andris Tieneste-Pige, ja rettere Træl, og endelig om hun naaer en høy Alder, bliver hun beæret med Heye-Titel, hvorpaa gierne følger Steene og Masacre. Ja efter Døden at pinis og plagis af Ravne i Himmelen.

Den 16de Kom vi hjem igien. Hvor en oppebiet mig for at afhente en Kniv som for nogen Tid var mig leveret fra en Angekkok, der ey drijet sig til at curere dend Sygdom han var begieret til, hvorføre jeg og sit Venlighed, at tiltale ham derfor, men hand forsvaret sig med, at det ikke var hans Udvoere; men allene for at probere ham.

October.

Den 3. Efterat Riøbmanden med Coloniets Mandskab var den 24de forrige Maaned gaaen til Maklykaut, paa Handling og paa samme Tog at sætte Handels Fartøyet op, kom de i Dag tilbage igien, og berettet som noget

merkeligt, at da Vandet var falden fra Sagten om Aftenen fant de den om Morgenen vel 2 Men sat til Siide, ligesom løftet af Grunden, hvor Stæden efter Kollen jaaes da Vandet dog imidlertid ikke havde rørt hende, ikke heller var der nogen Vind som kunde forfløttet hende jaaledis? thi kunde det stormende Vejr i Vinter ikke røkke hende, jaa kunde det langt mindre skee ved jaa-dan Vind, hvoraf Folk ikke kunde vækkes af Søvne.

Den 4de En Søndag om Aftenen besøgte jeg to Familier som stoed med deres Telt ved Colonien, den eene som tilforne har været Angekok, spurte hvad det betydte at vi i Dag havde jaa meget siunget og læst? der jeg havde forklaret ham det, vilde han og viide, hvorføre vi sad stille og tied noget førend vi spijede? Hvor om han og blev underrettet, viidere blev han ved at spørge: om voris Konge kunde giøre Amuleta eller døde Ting levende? Grønlænderne fand ikke faae det i deres Hoved, at andet fand være Narjage til Kongens Magt og Herredømme, end hvad som agtes høyt i deres Land, som er stor naturlige Styrke, stor af Vægt, gode Arbejdere, og Angekkut hvoraf de dog ikke synderlig kan rose sig og allermindst af det sidste.

Den 11te objicerte Arnarsak mig, om ikke det heele Legeme burte døbes efter Christi Exempel, og om det kunde være tilstrækkeligt at slaae Vand alleene paa Hovedet? Jeg spurte hende igien, hvorledes hun havde begrebet det hun havde lært, at Vandet alleene kunde ikke giøre det, men Guds Ord som var sammenføjet med Vandet. Endskjønt hun nu gjorde sig Scrupel, over Christi og Dronningens Tieneres Eunuchi Daab som skeede udi Vandet, hvilket og var Skik hos de første Troende i lang Tiid, jaa er dog Maaden med Vandet som er Jordisk, en different Ting, enten man dukker under Vandet eller overøjes dermed. Hun sagde viidere, at hun tit havde tænkt, om det ikke var got at døbes ofte? holdende for at det ikke var for meget at bruge et Saligheds Middell tit. Derpaa gaf jeg til Svar, at vi ingen Befaling havde om dette Sacramente, men vel om Alterens. Og som hendes Tanke var Anabaptistisk jaa førte jeg hende igien af de Tanter med samme Argumenter som bruges imod dem.

Den 12te besøgte een os som havde temmelig Kundskab om vores Lære, samme havde forrige Vinter boet een Snees Miil Sonden for, hvor han havde efter hans Siigelse underviist dem om Guld, hans Søn, Opstandelsen, og hvorledes det da skulle gaae med Menneffene. Mange, sagde han, vilde gierne høre ham, bad ham og selv at lære dem; men hos andre igien havde han mærket et slags Bantroe, efterfom de ikke med Alvorlighed gav agt paa ham, hvorfor hand blev breed. Derpaa begynte han at rose sig selv, som den der havde den største Troe af alle hans Landsmænd. Jeg svarede ham igien, at jeg havde Tanke om ham at han troede hvad jeg hafde lært ham, men det var dog ikke tilbørligt at have jaa høy Meening om sig selv; men heller holde andre yppermeere. Dertil svarede han: dersom de troede, jaa vare de ikke u-agtsomme paa hvad de hørte ikke heller smiled de der ad, hvilket jeg ikke heller kunde negte.

Den 16de Efterfom jeg nyeligen har forandret noget i den Grønlandiske

Cathecismo og meeft af det som er udtagen af Bibelen. Spørger Arnarsak igien om det var tilladelig at forandre Guds Ord saa ofte om han ikke kunde blive vreed derfor. Jeg tviler ikke paa, sagde hun, at det jo er et troeværdigt Ord; men de som ikke har vel Underretning derom, kunde tænke at det ikke var Sanden, siden det var saa ultige og blev handlet ligejom en Syg der stedse skulde have Medicin. Hertil maatte jeg igien svare, at Guds Ord i det Sprog som det var overleveret til vore Forfædre, blev stedse uforanderlig; mens at det i deris Sprog saaveljom i andres tit blev forandret, forvolte at man enten ikke forstod til Grunde det Sprog som det allerførst var skreven paa, eller og det man oversatte det udi, hvilket jeg og undskyldte mig med, efterjom deris Sprog var vanskeligt for os at lære, og behøvedis en lang Tiid, allerhelst da vi ingen Underviisning kunde faae af dem selv, men maatte giætte os til det vi havde og skulde lære, hun meente igien, at hvad som var skrevet tilforn, var forstaaelig og ret nok.

Den 26de 3 Anledning af at jeg spurte Arnarsak, hvorfor Gud vil vi skal bede om det daglige Brød, da han dog giver alle Mennister det enten de er onde eller gode, kiende ham eller ikke, endskjønt de aldrig beder ham derom? Hvilket hun først besvaret efter det, som hun havde lært, dernest spørger hun om denne hendis Tanke vel kunde være god? nemlig at Gud med Forsæt har skabt Mennistene at hungre, paa det de kunde paamindes at bette af ham, og naar de da fik, han da igien kunde nyde Tak derfor, som han hellers ikke havde faaet, om han havde dannet dem saaledis at de ikke kunde hungre, hvilket havde været ham en let Sag, som var Almægtig. Jeg gav hende igien til Svar, at ald Guds Skabning var saa god og viiselig indrettet at der aldrig af noget Menniste kunde optæntis noget bedre etc.

November.

Den 4de 3ik jeg at viide at der er nok et andet Chreatur som Grøn-lænderne frygter for og kalder Nerrim Innua 3: Madens Gyere eller Herre; samme skal have en Dvinde-Riøle paa, som de bruger at bære Børn udi, og søger stedse, endskjønt ikke synlig, saa dog indvortis med Dvertalelser at forføre de Koner som har smaa Børn eller de som har Sorg, at de skal æde det, som de efter Reglerne ikke burde, paa det de kand døe. Heraf fik jeg Anledning at forestille dend samme, som fortaalte det, Dievelens Forsørelse mod Mennistene, hvilket han tilforn ikke syntis kunde lade sig gjøre, naar Dievelen ikke lod sig see og med Ord persvaderede Mennisten.

Den 10de 3ortaalet en mig som er fød noget Norden for Staaten-Huch, at der fantis et slags Foll, som kaltis Erkiglit, af hvilke de tit bleve overfaldne om Winteren, naar de ikke vare dem forventende, ellers rømte de til Verne og forlod deris Huuse. Han havde hørt, at de engang uformoedentlig bleve overfaldne af dem, og ifkun faae frelse ved Flugten, de andre maatte holde Stand og Fegte indtil de alle laae paa Balfstedet, som Dagen derefter blev besigtiget af de Flygtige, hvilke fant kun Een af Erkiglit, som hafde en

stor Snud eller Tryne, og Roger med Piile udi paa Ryggen. Derjom dend Piemontesers Meening om Nordmænd, efter Herr Assessor Holbergs Relation, var saadan, sc. at de havde Svine-Hoveder, kunde man falde paa de Tanker, at det var Levninger af de gamle Norste, som var gaaen over til denne Side, fra Øster-Bygd.

Han talte viidere om et andet Slag, som findes om Nord og heder Igløkut o: Halve, fordi de ere ligesom kløvede fra Hovedet og ned igiennem, for nogle Aar havde de funden saadan en i Marken, hoppende paa sit ene Been, med en Rem om Halsen at fange Keens-Dyr med. Da de nu gav ham en Lange og viiste ham hvor til dend duet, blev han meget glad, og strax til et Forsøg hoppet til en Flok Dyr, som han nesten øddelagde og betalte Lantzen med dem. Begav sig derpaa op ad Landet meget fornøyet, naar han blev træt, lagde han sig paa den flade Siide og saae ud som en Tue. Hertil svarede jeg, at dend første Historie troede jeg noget af, men af dend Sidste slet intet; Thi dend var saa u-rimelig og u-troelig, at den ikke kunde troes uden af Børn og Taasjer. Hvorover han besværgede sig, sigende: Vi troer alt hvad du siger; men du vil ikke troe os, og trætter altid imod. Dertil svaret jeg atter, at jeg ikke begiærte at de skulde troe det som var u-troeligt, men stod ham og de andre frit fore at imodsig mig; thi det var kun taabelige Folk der antog ald Snak uden at estertænke om det kan være rimeligt eller ej, jeg vidste meget vel, at det var en Skif hos dem at forundre sig over alt hvad de hørte, endskjønt de ganske let kunde begribe at det var den største Løgn, saa dog for ikke at sige Fortælleren imod, bifalde de det, at de ikke skal kaldes u-høflige. Da jeg nu havde talt her om, bad jeg ham sige mig hvad de tilforne havde tænkt om Menneskene naar de døde førend de fik det at viide af mig? Dertil svarede han, at de holt for at de bleve levende igien den 3die Dag; men siden Legemerne sees længere, sagde han: at Siælene uden tvil var meent derved, de som da kom opad, boede i Himmelen ved et stort Bierg overtakt med Sne, og Huusene aabne, de igien som foer ned ad levede bedre; thi de finge altid Hvalfske. Der jeg viidere begiærte at viide, hvilke der kom til Himmelen og hvilke nederst i Jorden? Svarede han: at naar nogen ligger in Agone da tager de ham lempelig ned af Sengen og indsvøber ham paa Gulvet til Begravelse. Dette første fald fra Sengen af til Gulvet meener de nok skal være en Begyndelse til det andet ned igiennem Jorden; men døer nogen u-formodentlig førend han bliver nedtagen da farer han op ad. Har den Døende ingen Venner eller Paarørende, da er det de nærværende indifferent hvor de kommer hen.

Den 11te Kom atter to fra Ise-Fjorden og begiærte præservativ for Blodgang; thi der var allerede døde Ste i deres Huus, nemlig: de som bragte Breve hid fra Got-Haab. Marsagen hvorfor det havde træffet den Familie meente de var, fordi de havde dræbt et Menneske og derfor var flygtede hid. Dog vidste de ikke, da jeg spurte dem, hvem de holt for var en Hevner over slikt. Her bliver Apostlen Pauli Ord om Hedningerne atter stadfæstede som

meldes Rom 2 v 15 at endskiønt de havde ingen Lov, saa er dog Lovens Gierninger skreven i deres Hierter, i det deres Samvittighed vidner med, og Tankerne anklage. Dog er den Frygt som Grønlænderne har for dette usynlige Bæfen som de statuere, ikke saa meget for det Moral-Unde de begaaer, som for andre Phantastiske Superstitioner, som dem bindes paa Verrene af deres Angekkut, hvilke de striete efterlever.

Den 15de Communicerede Hans Pungiok og Arnarsak første gang. Af Begge kunde jeg ikke andet fornemme end en inderlig Attraae at deelagtig gøres i den hellige Nadvere til Troens Bestyrkelse og en Forsikkring om Syndernes Forladelse. For den u-tiidige Undseelse der er hos Hans udlader han sig ikke gierne med sine Tanker for mig, hvilket jeg søger stedse at affkaffe, paa det han med Frimodighed og kunde tale Guds Ord til sine Lands-Mænd, dog har jeg undertiden hørt, at han har formanet hende nemlig: Arnarsak, med Andagt og Eftertanke at bereede sig til at annamme vor Frelseres Legeme og Blod, naar jeg har ladet som jeg ikke gav agt paa hvad han taledede med hende om. Hun derimod er meere talende og fripostig, hvorføre hun tit kommer med instancer og Spørgsmaale som hun vil have kient paa, om de kaud taalis eller ikke. Hun har og sagt, at hun lengtis efter at komme til Herrens Bord; thi saa længe hun ikke havde nydt alt det Gode Gud havde forundt Menneskene til Salighed, var hun ikke et fuldkommen Guds Barn.

Den 18de Var en Mand hos os Norden fra, og spurte om jeg ikke havde noget Medicament imod Døden? Efter som samme var rømt Synden fra for et Mord han der havde begangen, fik jeg Anledning at tiltale ham derfor. Han svarede mig igien at han gjorde det for at forekomme den U-lykke som samme agtet at gjøre ham, endskiønt denne Mand er en af de Genfoldigte og Skikkeligste saa har han dog ladet sig forføre af de skadelige Angekut, til at gjøre denne slemme Gierning. Jeg foreholt ham og, siden han klagede sig, at han ikke kunde have noget Barn længe, førend det døde, at det var en Straf af Gud, eftersom den anden u-skyldeligen maatte miste sit Liv af hannem. Dertil svarede han: det maa uden Tvil saa være. Og saasom jeg taledede med hannem om Tilstanden efter Døden, og hvad Tanke de havde om Mennesken efter Døden, om de da skulle giftes? hvilket han bejaet sigende: at de gamle Ungkarle til represalier skulde have mange Husfruer, i stæden for at de som havde været gift her i Verden skulde da ikkun have een. De som vare døde gamle Somfruer skulde og hver faae sin Mand.

Den 24de Gik Hr: Alsbach paa Embedets vegne til Neset som er en fiendendeel Miil fra Nouk, hvor der er omtrent 10. Familier i tvende Huuse. Mod Aftenen kom en til os Norden fra og relaterte at en Angekok paa Klokker Huk har spaaet, at der ingen Sis skulde legges i Bugten denne Winter; men slikt kunde ingen af dem vel troe, siden det aldrig tilforn er skeet i deres Minde.

Den 29de Der jeg taledede med nogle fra Ise-Fjorden om Christi Liidelse, hvor u-retfærdeligen den HERRE blev medhandlet, siger Arnarsak: Det var dog en Lykke for os, at Jøderne vare saa slemme et Folk; thi hafde alle været

gode, saa havde de ikke aflivet hannem, og havde han ikke død saa havde vi ikke blevet frelst fra Dievelen. Dette maatte jeg og tilstaae, derhos sigende, at den Alviidende GUD som havde besluttet sin Søns Død og forud saae, at paa den Tid vilde findes disse onde Mennesker der vare skikkede eller beqvemme til at opfylde alt det som ved Propheterne længe tilforne var talt om hannem, loed da vor Frelser fødes.

December.

Den 1ste Gif Hr: Alsbach atter til Neset og forblev der om Natten som forrige gang, med hannem fulgte 2de Grønlandskke Piger, hvor af den eene blev bortsnappet, da han om Morgenen tiilig skulde gaae der fra.

Den 4de Kom Bruden tilbage igien og havde hemmelig staaet sig bort fra dem, deels af Misfornøielse over hendes Mariage, deels af Sorg at hun havde mist min Underviisning om GUD, som hun sagde nu tvende Gange at være berøvet; hvorfor hun Nat og Dag grædende bad af GUD, at hun maatte blive frie for dem. Om nu Hiertet og Munden stemmed overeens det er GUD bekient; Ellers kand jeg ikke af det udvortis domme andet, end at det Guds Ord hun allerede har hørt jo har rørt hende, hvor paa jeg med Kiøbmandens Samthkke antog hende at blive hos os indtil hun havde lært de fornødne Ting som kræves af Baptizandis. Foruden hende haver jeg to andre at informere som og nyder Kost hos os, stolende paa den gode Mand Sr: SEVERINS raisonable Gemtye, som jeg haaber er meere henstillet til at vinde disse arme Menneskers Siæle end deres Spej, dog er det venteligt at om Negocien florerer som skal sublevare Missionen, det da bliver behageligere for hannem.

Den 6te besøgte os to Norden fra, og eftersom den eene var fremmed for mig fortaalte jeg ham om Skabelsen som han havde hørt lidt om tilforne af sine Lands-Mænd, dernæst om Syndfloden, hvilket han confirmerte med et Hvalfisk-Hoved som han havde seet langt om Nord paa et af de høieste Bierge, det han ikke førend nu har fundet begribe, hvorledes det var kommen der op. NB. Mens det er meere ubegribelig hvorledes det er bleven conserveret i den Tiid oven paa Jorden.

Den 20de som jeg talede om Christi Opstandelse, hvorledes han fremviiste sin Siide og sine Hænder for Thomas, blev jeg tilspurt, om de samme vare virkelige aabne eller alleene for Thomæ skyld den Stund loed sig ikkun saa tilshyne? Her melder jeg ikke mit Svar siden intet fulgte derpaa igien af dennem.

Den 23de Efter at jeg havde talt med voris Chatechumeni om Frelserens Fødsel paa denne Dag, hvorledis Fædrene i det V. T. troede paa hannem der skulde komme, og jeg fortaalte dem Abrahams Historie og hans store Troe, siger en af de Piger hvor om jeg nyeligen har meldet, og som er den tungnemteste af alle de Grønlændere jeg endnu har underviist, at hun frygtede for GUD skulde tænke om hende, at hun ikke troede af Hiertet, siden hun havde saa slet Thufommelse. Jeg svarede hende igien, at hun ikke maatte have de Tanker om GUD som om et Menneske at han skulde være u-vidende

derom; Thi var han Alviidende og kiendte Menniskers Sjærter, som han virkelig er og kand og hun meget vel vidste, saa var hendis Troe ham nok bekiendt, og var den ret og alvorlig, saa behaget hun ham nok, endstjønt hun ikke kunde ihukomme alt det hun hørte, naar hun kun var begiærlig efter Guds Ord, og bad ham om sin Hellig Aand der kand lære og oplyse hende til at forstaae hvad hun hørte. Hun sagde atter, at hun hadet sig selv for hendis Glemsomhed, mens hendis Villie at lære var dog meget stor, som nok endelig er sluttelig, efterdi baade hun og de andre stedse igientager og eftertænker det dem bliver lært. Den anden sagde: Jeg er igien bange at GUD skal foragte min Troe, siden dend er saa liden, hende gav jeg til Svar, at jeg vilde heller høre at hun havde ringe end høye Tanker om hendis Troe, thi Gud vilde aldrig foragte en Svagtroende der i Sjærtet troer hans Ord og efterlever de samme, naar hun ifkun bad Gud at forøge sin Troe og lod sig regiere af hannem til det som got var, saa blev hun nok Guds Elskelige, med hvad meere jeg herom kunde sige og animere hende og de andre.

Den 24de 3 Anledning af mine Qvæstioner om Guds Egenstaber, spurte Arnarsak om voris Wiise eller Lærde kunde komme noget vidt med at begribe Gud? Dertil svarede jeg at om det var de Allerviiseste saa kom de dog ikke viidere dermed end Guds Ord har aabenbaret os; thi dersom han med Menniskens Fornuft kunde begribis, da kunde han ikke bæere Naavn af Gud, efterjom alt det som med Sindet kand fattis, det kan fordervis, forgaae og blive til intet; hvilket ingenlunde kand passe sig paa Gud, og dette nemlig Guds Væsen, som mange har bildet udgrunde og ey har fundet, beviiser og at hand er en Gud, efterdi de har maatte tilstaaet at han var ubegribelig. Det er ingen Under, sagde hun, at naar jeg har siddet og grundet hvordan han var, da har jeg kommen hen i en Uendelighed, og, naar jeg har holt op at tænke saa hynis mig, at jeg veed mindre, end da jeg begyndte.

Hvad som hellers er udrettet i dette Aar, er som i de forgangne, disverre ifkun gandske lidet. For nyeligen kom jeg til Ende med Matthæi Evangelium, kunde vel have avanceret viidere, dersom mine Dnye har kunde udstaae det; men som Dagen er kun kort, og dend meeste Tiid løber hen ved at brænde Lys, hvor ved jeg neppe kand see en halv Timis Tid udi en Bog, end sige skrive, maae jeg tit sidde saa got som Orkisløs, uden hvad jeg mundtlig kand underrette Herr Alsbach udi Sproget. Hellers har jeg dend store Gud være ævig Lov! med megen Glæde fornummet, mit Arbejde med Hedningene har ikke aldelis været Frugtisløs; thi ikke allene de jeg selv har lært ere blevne Dhenstjuntlig overbundne af de Guddommelige Sandheder; men de samme har og underviist andre, som med Bedrøvelse, dog mig til Glæde har forlangt yder meere Kundskab, og som Enden af dette Aar har givet mig dend beste Forhaabning om deris frugtbarlige Omvendelse, saa haaber jeg visjelig, at det ikke skal formindstis i tilkommende Aar, hvortil dend barmhertige GUD give Lykke og Velsignelse, og sluttet saa det gamle Aar.

Anno 1740.

Januarius.

Den 3die vare nogle af vores Naboer hos os, som roejte sig af deris Troe, hvilke jeg igien lod viide at Dievelen troede meere end de; thi han i det Ringeste vidste langt meere end de om Gud og hans Søn, trode og det samme; ikke dismindre saa hialp det ham slet intet; Liige saa lidet som deris gavner dem, og som de her har en slags Troe, saa skal de og have en slags Døn i hin Verden; thi vor Hærrer vil ikke lade sig nøye med dend Troe som allene ligger paa Tungen medens jeg er hos dem, og siden consulerer baade Hæremestere og gamle Kierlinger, som de nyeligen havde giort, da en af dem var syg. En iblant dem sagde: Dend uduelige Hæremester som du forgangen Aar fordervede, tilbød sig selv forleden da han besøgte os, at mumle over ham. Der jeg spurte hvorføre de ikke stod ham imod? Sagde Gen, vi undseer os for gammle Folk. Til dette svarede jeg ham atter; Gud skal da ikke paa dend forfærdelige Doms-Dag undsee sig for at byde Eder med eders Angekut som I her har været frygtagtige og undselige for, at henfare til Dievelen i dend ævige Ild. Viidere sagde jeg: Jeg blues ved eder i som ere vore Naboer, at jeg ikke skal see den minste Virkning hos eder, af det I har hørt om GUD, men andre som boer langt borte og minst har hørt Guds Ord, lader see aller mest Uvordighed, ja kunde trætte mig om enhver for sig efter forlangende skulde undervises. De svarede herpaa igien; at de som havde udraabt dem for Bantroende, vilde selv allene være roejset for Troende. Jeg lod dem igien viide, at jeg viste en af dem var god, som jeg siden nefuede, da de vilde viide hans Navn, men resten vare Voguere Mund-troende Hæremestris frygtagtige og taabelige Slaver. De sagde: Hæremestere har vi lagt af at troe; thi vi kiender dem nok at de fejler. En spurte hvorfor GUD ikke, efter som han var Almægtig, slog Dievelen ihjel, saa gjorde han intet Ondt meere.

I disse Dage har jeg begynt at oversætte Evangel. Marcus.

Den 10de Som der vare nogle Fremmede hos os, og jeg for de samme talede om Faldet, spørger een, hvorføre Dievelen ikke kom i et Menniskes Skikkelse, saa havde det ikke været saa hæsligt Syn for Eva. Dertil kunde jeg intet viidere svare end, at Dievelen viiste nok, der var ikke fleere Mennisker end de to, og havde han da kommen til Qvinden som et Mennecke, da havde han bleven mistænkelig, og vilde sat hende i største Forundring over den Ting, som hun vidste ikke var til, ellers kand vel ingen til visse siige, hvorføre han just iforte sig en Slange, han som er usynlig skulde præsentere sig synlig, derfor maatte han paatage sig en Gestalt, og var da en Slange ikke hæsligere end et andet Creatur, hvis saa ikke havde været, da havde Eva ikke givet sig i Samtale med hannen. Det er nok derfor svarede en Anden, at man har saadan Bederstygghed til Slanger og Ormer, siden Slangen har forderved os alle.

Den 11te Blev fortaalt at en Angekok, for at gjøre sig distomeere tro-

værdig, havde sagt, at det var sandt som jeg plejede at siige om Himmelen, nemlig: at der var got at være; thi der var Folk og Reendyr nok, som han nu havde erfaret, dog var Vejen meget lang dersom man fattede Coursen op ad, men gandske kort, naar man loed sig af Bølgerne føre Westen hen. Jeg svarede hertil blant andet, at jeg ikke forundret mig meget over Heremesterens Taabelighed, siden han ikke havde været uden for sit eget Land, derfor kunde han nok giøre sig den Tanke at Himmelen stødte sammen med Havet, og efter Djenstun ikke at være over en Dags Rejse didhen. Forklaret derpaa for de nærværende, at Himmelen jeg havde talt om, kunde ingenlunde sees med vores Vegemlige Øyne i dette Liv, hvorføre vi ikke heller fuldkommeligen kunde tale om dens Herlighed; men at den blaae Udstraktning, som af dem og andre eenfoldige Folk holdes for at være Himmelen, er ifkun den tynde Luft som saaledis viises for os. En af dem svarede: dersom Himmelen stødte an mod Havet, saa seilet I nok der ind, I som omsfarer den store viide Verden.

Den 13de Havde vi nogle Besøgere fra Ise-Fiorden, som fortaalte, at en af deres Landsmænd for nogle Dage siden var bleven borte paa Søen i haart vejr og overveldet af Iis, hvilken hans Cammerat havde seet; men kunde ej hielpe ham for ej at styrte sig selv i samme Fare. To Dage derefter kom han hjem igien med Skindet af Baaden over en Allen fra Stevnen og adskillige andre stæder sønderrevet, i ommeldte Tiid gav han føre, at han havde været i Dybet, og viste ikke af sig selv, førend en stor spraglet Sælhund vagte ham op, som tilligemed en Haj-Fisk og en liden Willing viiste ham vejen til hans Baad, hvor der brænte 2 Lys paa hver side, paa de samme steg han op i Baaden og kom næsten ihjelfrossen hjem igien til alles Forundring. Hvor u-troelig end denne Historie var og hvor mange Argumenter jeg brugte at til intet giøre det, saa syntes dog nogle at troe det, efterdi den anden saa tydelig havde bragt Tidender om ham.

Om Aftenen Kloken 5. blev vort Besøg meget bange eftersom det skeede Formørkelse i Maanen, allermost da de saae den gandske formørket; thi de tænkte at Dommens-Dag var for haanden. Formørkelsen endtes igien hen ved Kloken 9.

Den 14de Kom flere som holt føre at Verdens Undergang var nær, baade for forrige Formørkelse, saa og fordi Solen ej endnu havde ladet sig til syne, endskiont der dagligen har været klart Vejr siden den 9de da hun fand sees af Biergene. Nogle Qvinder som hørte at de 2. Piger som sidst kom paa Colonien at forblive, vare saa viidt avancerede i Guds Kundskab, forundrede sig høyligen derover, rojede dem, og skatteredte dem Lykkelige, ønskende sig at være ligesom de, den eene af Qvinderne klagede sig at hendis Broders Kone var en Hore, der jeg spurte hende om Manden viste deraf, svarede hun: han veed det nok; thi hun gaaer bort til andre Huuse og ligger der om Natten, uden at spørge ham der om, der som han fordristet sig at tiltale hende derfor, da kom han strax i hendes U-naade, og for at undflye den saa tied han da heller stille. Dette er det første Exempel jeg veed paa et Grønlandff

vinde Regimente; thi i Almindelighed efterlever disse Hedninger, skjønt u-viidende bedre Naturens Lov i denne Post, end mange Christne der dog foruden Naturens, har og Guds-Lov klar for sig at holde deris Mænd for deris Hoved og Herre.

Den 17de Effter foregaaende tilbørlig underviisning og hiertelig Attraae at deelagtig gøres i det Hellige Tgiefødselsens Bad, bleve de 2 Piger døbte, hvor om jeg har meldt i afvigte Aar den 4de Decembr. de bleve efter jelf forlangende opfaldte efter mine Systre, Kirsten og Pernille hvis Navne af det Kiøn ere mest bekiente i Grønland, samme sagde de, skulde være som Memorialer paa deres Daab, naar de hørte dem nevne, de lovede aldrig at forglemme den Velgierning, GUD, havde beviist dem i det han havde af Dievelens Børn gjort dem nu til sine egne, de vilde ved alle Lejligheder søge at vinde deris Landsmænd til GUD, ja i alle Tilfælde at destruere Herjemester-nes Lærdomme. Pernelles Søster Søn, af Navn Angusinak, omtrent 12. Aar gammel, er GUD skee Lov temmelig vidt avanceret, han vilde gjerne forblive hos os, dersom det ikke var Forældrene imod, dog tillader de ham at besøge os saa ofte han vil for at underviises, hvilket dog ikke ret tit kand skee formedelft han har over 4re til 5 Meile at fare. Hans Morbroder som og er af vores Troes Tilhænger fortalte, at da Drengens Fader vilde stifte Bud efter en Angekok for at curere hans mindre Broder som var plaget af Bylder, blev Drengen vred og spurte om han ikke var bange for GUD? forbød derhos at Angekok ingenlunde maatte hentis, uden saa var hand vilde blive besticæmmet af ham og latterlig for det hele Huus-Folk, hvormed Faderen lod sig sige.

Den 22de Kom en Angekok Norden fra, som ledte efter sin Kone der var rømt fra ham, og som jeg formedelft Brøst-Svagthed havde holt dend Dag ved Sengen, bad jeg ham curere mig, men han undskyldte sig efter Sædvane med Afmægtighed, og som han nok vidste det ikke var mit Alvor, spurte han alt om andet, og om jeg ikke vidste hvor hans Kone var? Arnarsak spurte ham igien, om han som en Angekok kunde være u-viidende der om? Han sagde: Det er sneet over hendis Spor derfor kand jeg ikke viide det. Arnarsak siger atter til ham: En Angekkok maa kunde see i Mørket, og uden Spor finde det hand leder efter. Derpaa heglet hun ham saa igiennem, at han ikke kunde tale et Ord, og til hans største Ulykke havde vi endeel Sonden fra, hvilke nok ikke glemmer at relatere det naar de kommer hjem.

Den 23de Kyste Kirsten og Pernelle til deris Egne igien, som boer ved Fise-Fiorden, efter at de vare formanede bestandig at holde ved dend Lærdom dem var given, og med Underviisning at hielpe de Vanfundige til Salighed, allermest deris Huusegne og nærmeste Slegt, hvis Begierlighed at viide om GUD, var dem jelf bekient.

Den 30te Fik vi høre at en Hvalfiist var dræbt ved Fise-Fiorden og fjuftet efterat de hafde flentzet noget af ham. Her kom de med dend gammel Sladder at Fiffen var bleven vreed paa en af Roers Folket, som havde en Pels paa, der var brugt ved Liigbegravelse. Det er alletider deris Raison

naar de mister en Hvalfiske, at enten har han seet i Baaden en Qvinde som har fød en utidig Foster, heller og en i gammel Klæder (derfore ifører de sig alletider nye Klæder naar de ere paa Hvalfiske-Fangst) ligeledes om en har Klæder paa som har rørt ved en Død. Silde paa Aftenen kom end en Norden fra, som var gaaet fra sit Huus tilligemed de andre, men formedelst sin Svag-
hed som var Blodgang, kunde han ey holde det ud med de andre. Han sagde at en Angekok havde tilbudet sig at helbrede ham, men som hand kiente deris Afmægtighed, vilde han ikke tilstede ham det; men paatog sig, endog han havde ifkun ringe Kræfter, at gaae over Land hid som er over 4. Miile for at faae Hielp af mig. De fortaalte samptlig hvor bange de vare for fjedste Formørkelse, og hafde efter gammel Skik tildækket deris Urin-Baller og sfaaret Dret af en Hund; men som Hunden ikke vel uden Følelse kunde miste sine Orne, saa gav det dem Haab om at Naturen ikke var uer Jordervelsen; thi de siger saa: naar Besterne lader af at have Følelse, saa skal den store Lufft (saa kalder de Verden) forgaae. Denne latterlige Gierning hafde voris Prosolyter tiltalt dem for og demonstreret dem hvorledes Formørkelser skeede. Jeg er og i denne Maaned ideligen bleven tilspurt af hvad Marsage Solen ej endnu har given Skin fra sig, hvilket er merkeligt nok, efterdi der dog daglig har været klart Vejr, men for at give en Raison som Grønlænderne endelig i slige Ting fordrer af os, saa har jeg sagt, at endog vi intet seer som kand betage hendes Skin, saa kand der dog være tynde Skyer eller taage som forbolde det, saasom hun endnu ikke er langt oven over Havet, som gierne er didsig og dampende.

Den 31te Ved Catechisationen om Aftenen fornøjede nylig omtalte Patient mig meget med sin Gudelige Tale og ønsket sig stedse at kunde blive uunderviist. Han er allerede frisk igien og agter sig hjem i Morgen. Nok var her et af Fruentimmerne som og begjærede at blive hos os for samme Marsage. De gjorde os selv Forslag at vi skulde boe ved Ise-Fjorden hvor der er mængde af Folk, saa vilde der blive mange som skulde troe. Hvilket jeg og gandske vist haaber; thi kan den Underviisning som ifkun er skeed sielden udrette saa meget, da der allerede ikke er et ringe Tal af dem som ere rorte og overbeviiste hvor meget meere vilde da ikke en daglig Paamindelse ved GUDS Naade, giøre det.

Februarius.

Den 3die Hafde jeg fat paa en som var bestykt for at være Angekok hvilket han negtede, og spurte hvor udi det skulde bestaae? og da jeg effter de andris Beretning hafde svaret ham derpaa, sagde han: lader os tale om noget andet, du veed jo dette er Løgn, men hvorfor lader Kongen tage Skibene fra Hollænderne? Jeg svarede at efterdi dette Land, som de kalte deris, var vores Konges og har tilhørt hans Forfædre, saa vilde han og forsvare dem effter deris aarlige Klage, mod Fremmedis Overlast og Røven, herforuden har han og givet sine egne Undersaattere Lov at handle med dem og Forbud Fremmede to Mar effter hinanden ved det armerede Skib, men effterdi Hand-
lerne o: Hollænderne fantes u-lydige og obstinatre saa skeede dem dette, for-

uden dette hafde de og opirret Kongen i det de tvende gange have afbrænt de Huuse paa Nepiset, som var opbygde for dennem som skulde være deres Lærere, hertil svarede han: det er ikke at undre over, jeg kunde og blive vreed derfor.

Hans Compagnon fortaalte og, at en Angekok for nogen Tid blev funden nesten ihjel frosjen uden for Huuset, da han hafde indbildt dem at han vilde fare til Himmelen; Ligeledes sagde han, blev og en anden giort til Skamme, da han Hævede effter Sædvane i Mørket og forandret sit Mæle ligesom det var Tornarsuk, hvilket en røbede som holt Dret til Jorden og sagde; Angekkorsoak Seglokau o: den viise Mand lyver u-forstammet; hvorpaa Acten entes med Latter. Herpaa spurte de mig, om det ikke kunde fornøye mig at mine Contraparter som jeg altid dadlede bleve saa torterte.

Om Aftenen i Betragtning af Menniskens Skabning som jeg forelæste dem, var en saa curieux at han vilde viide, hvorfra Eva fik sin Siæl? Hertil maatte jeg svare: at vi vare u-viidende derom, efter som Guds Ord tied dermed, dog sluttet mand at GUD har brugt samme Maade med Qvinden som med Manden, ved indblæfelse; thi et Ribbeen var ligesaa ubequem til en levende Qvinde som et stoffe Jord til at danne en Mand af.

Den 6te Gik Hr: Alsbach, paa sit Uembedes vegne til vore Naboer som boer 1 Miil Synden for os, han berettet ved sin Tilbagekomst, at hans Tilhørere fantis stikkelige i det ene Huus; men noget giefefulde i det andet; hvilke der jeg Dagen derefter tiltalede dem derfor, undskyldte de sig, at det var kun deris gode Humeur.

Den 8te Kom Gendeel fra Jise-Jiorden, som gjorde sig dend Tanke at Verden skulde forgaae, siden Solen ikke skinner klart, og Havet var oprørt, her foruden havde de og seet Gices flyve Norden efter, som er gandske usædvanlig paa denne Tid af Aaret. Til det Første svarede jeg, at jeg havde givet min Betenkning derom tilforne, nemlig at en tynd klar Taage som vi ikke kunde see, kunde være Marsage dertil, og var det ikke ret treffet, saa var jeg ligesaa klog som de. Dette gjorde dem got, at de kunde faae noget med mig, som jeg ikke tilstræffeligg kunde gjøre dem reede for, til det andet havde jeg endnu utilstræffeliggere Raison, mens i Tanke at dend nok passerte til en Gronlænder, sagde jeg: At der var uden Tvil sterk Frost i de Lande hvor Gices holte sig op om Vinteren, og derfor søger i Mar til deris Land, hvor der var en mild Vinter. Dette blev og accepteret.

Pernilles Broder var og hos mig, og rojede sin Syster for hendis herlige Kundskab og tilønskede sig dend samme, klagede og over eendeel af hans Landsmænd, at de af Spot havde bedet at Himmelen maatte falde ned, hvor over han lod see stor Fortrydelse.

NB. Her var og med ham en liden Dreng paa 10. Aar omtrent, som var meget begierlig at høre om Gud, og kunde temmelig vel svare til hvad jeg spurte ham, endskiont hand aldrig over 3 à 4. gange har hørt mig Catechisere, kunde og oplæse Troens Art: Fader Vor: Morgen- og Aften-Bønner, saa og en anden Bøn som jeg har ladet de u-oplyste og u-døbte at

bede, kunde og siunge de Psalmer: O du Trefoldig Gnighed etc. og Dig, bede vi Børnene dine etc. De spurte samptlig om vi ikke vilde boe ved Jise-Giorden saa kunde de daglig komme til os. Hvilket og sandelig var til stor Nytte og kunde skee uden Befostning, eftersom de kunde tage Mad med sig og være visse Timer paa Coloniën og saa gaae hjem igien om Aftenen.

De fortaalte og at en Angekok var bleven til en Illiseetsok o: Troldmand, og derfor nok med første Lejlighed blev slagen ihjel; thi der er Forskiel paa disse to slags Folk, dend første er en Wiismand, en Spaamand, en Doctor, ja deris Præst, der skal consulere Tornarsuk ligesom andre Hedenste Præste deris Oracler. Dend anden igien, nemlig Illiseetsok er som sagt en Troldmand, der med sit Hegerie gjør ondt og omkommer Folk; endskiønt det er kun en Suspicion de gjør sig om dem, der blive for gamle.

Den 9de Beklagede nogle Qvinder sig at de vare saa nedslagne og skamfulde over det at de Døbte kunde læse saa meget, dennem forsikrede jeg igien, naar de vare slitige og begiærlige derefter som de vare, da lærte de vel og; mens de meente siden de havde kun slet Ihukommelse saa kunde det ikke lade sig giøre. Jeg lod dem igien viide, at de aldrig skulde plagis med visse Ord og Talemaader, mens naar de havde begrebet Sagen, saa maatte de selv udvælge sig hvad Ord de vilde bruge. De sagde igien at de frygtet fore at tale saa beqveme Ord som vor Hærrer vilde have det.

Den 14de Havde vi atter Besøg Norden fra. En klagede at Angekok havde forverret hans Hustrue, da hand med Mumlerie skulde curere hende, og han nemlig Manden tillige med sine Børn, som vare Friste bleve gandske Syge, hvorføre han spurte om han ikke maatte styde ham ihjel? Der jeg nu ikke vilde accordere ham det, siger han: Saa giv mig da noget dødelig Mad til ham, at han fand styrte, han vil saa gierne have Smør og Brød, saa kunde du legge det der udi. Da jeg svarede at jeg ikke havde saadant, og om jeg end havde det, saa fik han dog intet, sagde han: Nu kommer dend gamle Varmhertighed igien.

Den 16de Sagde Gen til mig at jeg nok blev nød at tilstaae dend Angekok at være en sandfærdig Mand der havde sagt at ingen Jis skulde leggis paa Disco-Bugt i Vinter; thi endnu havde ingen Jis lagt sig, derfor havde hand udsted alle de Vinde der har blæst til denne Tid. Disse merket jeg nok havde ingen Troe dertil; men skulde det nu saa falde ind, som hand har spaaet, blev han virkelig holt af mange for en stor Mand, dog trøstet jeg mig ved, og sagde at Vinteren endnu ikke var til Ende.

Den 17de Fornøyet atter en anden liden Dreng mig fra Jise-Giorden, med sin herlige Dphsning han havde om Gud, endskiønt dette er dend første gang jeg har seet ham.

Den 24de Saasom Arnarsak syntis at hendis ældre Syster ikke med nogen ret Agtsomhed og Devotion hørte paa min Læsning, begynte hun i Umindelighed at tale om Menniskens Skiodesløshed og Koldsindighed om det som var til deris Beste, og hvad dem forestod efter Døden, hvilken var evi-

table. Syfteren merket strax at dette sigtet til hende, og derfor begynte at undfskyldte sig, efter at de længe havde talt tilfammen derom, falt de begge i Graad.

Den 25de Blev Pernelles Broder ndfskiftet til mig, for at hente mig til et lidet Pige Barn af 6 Aar; der ikke kunde høre tale om Gud, uden at græde, faa at de med Møye kunde faae hende stilled tilfreds igien. Jeg bad ham sige Moderen som havde udsent ham, at jeg med første givne Lejlighed skulde komme til hende, imidlertid kunde han selv, hans Syfter Pernelle og lille Angusinak underviise hende det Beste de kunde.

Dend Manddraber hvorom jeg talte den 11. Nov. udi nest forbigangne Aar var og hos mig, klagende sig jammerligen at han af hans heele Familie var allene bleven tilovers. Jeg førte ham derpaa til Gemytte at det var en Gavn af Gud, fordi hand havde slaget dend Mand ihjel om Syd. Hand svarede: Mine Lands-Mænd siger nok saa, men dend jeg skiød ihjel var værd at døe, efter som han har dræbt sin egen Fader og stukket mig i Halsen.

Den 29de Besøgte Herr Alsbach og jeg vore Naboer 1. Miil Sønden for. Da vi kom i det ene Huus faae vi et spet Barn som laae dødelig syg, over hvilket jeg blev inderlig beveget til Medlidenhed, da Foste-Moderen til Barnet blev vaer at jeg sad i Tanker og bestuede Barnet, spørger hun, hvorfor jeg var saa traurig? Jeg svarede hende igien, at det var over det stakkels Barn som nu skulde døe bort uden at faae det Middel hvorved det kunde komme til Gud, hun spurte da, hvad det var for et Middel? og da jeg havde sagt hende det siger hun: Hvi døber du det da ikke? døb det! Jeg besvared da dette først og derpaa Raadforte mig med min Collega, hvad jeg skulde gjøre; thi jeg holt for, at dersom Barnet døde saa var det ikke ilde giort om det var døbt, og skulde det leve, saa kunde det altid oplæris til Salighed, efterjom det dog ikke kom andre steder hen end i Nærværelsen, hvor dets Foste-Forældre af Ungdommen af har opholdt sig, men som jeg ey blev bifaldet i min Meening, lod jeg det beroe og befalede det dend barmhertige Gud.

Martius.

Den 1. om Morgen kom Bud, at Barnet blev udbaaret at begraves strax efter vor Bortgang, endog det ikke var aldeles død, hvilket gjorde mig end meere ondt. Foste-Faderen kom og strax derefter og da jeg skielte paa ham derfor, sagde han: det kunde dog ikke leve alligevel, jeg spurte ham derpaa, at om det havde været hans egen Søn, om han da ikke havde ladet ham dø først førend han begrov ham? Han svarede hertil, at hans Kone raade for dette Barn (de han selv var Fader til meente han, vilde han raade for.) Barnet var dem forceret af en Enke-Mand, efterjom Moderen dertil døde i Barfjel-Seng.

Den 6. var een af Angusinaks Disciple hos mig og begierde at jeg vilde examinere ham, hvilket jeg og strax gjorde og befant ham godt avanceret; thi den korte Tid han har brugt med ham, vidner at de har været flittige

begge, han lod mig og viide at hans Lære-Mester havde faaet mange smaae Drengene at underviise.

Den 7de Berettet nogle mig fra Tise-Fiorden, at Kirsten da hun bivaanedet et Hexerie, falt hun i Besvimelse og var nær død, hvilket de ansaae som en Straf af vor Herre, saasom hun var døbt og derfor ikke burde være i slige Forsamlinger. Jeg undskyldte hende derimod med det at hun havde gjort mig et Løfte, ved alle Lejligheder at til intet gjøre deris Koglerie, hvilket jeg og holt for hun her har haft i Sinde, men som de absolut vilde have at Gud var vreed paa hende derfor og det samme ikke var imod Orthodoxie, lod jeg dem blive i deris Meening, anseende det som noget der skulde holde dem derfra en anden gang. Sillers gaaer Angekut temmelig af Moden, saasom de merker at de meere bliver udledde og lastede end rosende.

Den 8. Var dend lille Angusinak selv hos mig og forkynte mig dend store Fremgang han har med de Smaa, mens om de Store sagde han, ligesom der staar Act. 28 at nogle troede det som sagdis, men nogle troede ikke.

Den 11te Var hans Farbroder hos mig og lod mig viide at han havde skilt sig ved sin Med-Hustru, efterdi han havde hørt det var mig imod at han havde taget hende. Jeg sagde ham da min Betænkning herover, og at Gud begynte selv med dend Skik; thi da han havde skabt Manden, da gav han ham kun en Hustru. Hvorfore skabte hand ikke flere, sagde hand, saa havde den Skik endnu været? Jeg svarede ham, at havde det været i sig selv got, saa havde Adam faaet flere Hustruer, allerhelst Jorden fattedis Folk og da først skulde formeris, forestillende ham derhos, dend Ulejlighed mange Røner foraarfager gierne i en Mand's Huus; thi naar de bliver u-eenige om Regieringen, saa nødis Manden til at give dend Hug som han tilforne mest elskede, disforuden saa kunde de gjøre en Mand fattig, efterdi Enhver strabet til sig. Dertil svarede han: just fordi jeg er en ferm Mand, og kand bringe meget til Beye, derfor vilde jeg have en Kone til, saa fik jeg og flere Børn.

Den 12te Forestillede nogle mig atter Angekoks Spaadom om Tisen, saa at dend Redel jeg havde udloved til ham, om hand spaaet sandt nok gif i Løbet; mens jeg stoppet Munden paa dem, i det jeg beviiste at Tisen havde alt ligget i 3. Dage saa sterk, at en var gaaen over dend fra Hunde-Eyland: som er 12 Miile her fra hid ind til os, hvilket er alt nok at gjøre Angekok til Løgner om dend aldrig lagde sig meere i Nar.

Den 14de Tilig før Dag kom een og spurte efter en bortløben Qvinde, som han vilde have til Medhustru og begiærede at jeg vilde hielpe ham at faae hende, hvortil han brugte adskillige Motiver; mens jeg var ham altid imod og stræbet at faae ham af disse Tanker. Han igien beraabte sig paa at han havde en fiden og lad Kone og efterdi hun kiente sig selv, saa havde hun og selv bedet ham tage sig en Medhustru. Jeg foreholt ham viidere at han pleyet rose sig af sin Troe til Gud, hvilket jeg nu kunde see ikke var af Hiertet, fiden han vilde gjøre ham imod, men han meente, at han nok kunde troe paa Gud endskjønt han havde en Med-Hustru.

Den 16de Rejste Kiøbmanden Conrad Hachild med 3 Mand til Zife-Fiorden for at handle der ind til For-Maret at Zifen bræffet op.

Den 17de Begjærte Gen at jeg vilde give mit Ja til at han maatte stille sig ved sin Hustru, han havde vel toe gange tilforne efter min Forbøn taget hende til sig igien, men siden hun endnu er bleven ved at føde ham døde Børn, saa vilde han nu for Alvor qvitere hende. Jeg spurte ham om han ikke meente at hans Kone vilde ligesaa vel have levende Børn som han? Hvortil han svarede jo, men hun kunde dog ikke faae dem. Viidere spurte jeg om hun da var Marjage til deris Død? Dertil svarede han ney, men han var dog ikke tient med saadan Kone; thi han vilde have levende Børn, der med Tiden kunde hielpe ham at fange, og at hans døde Forældre kunde blive opfalte. Til Slutning lod han sig dog overtale at beholde hende, og sagde, at han vilde sige hende, naar han kom hjem, at jeg var Marjage dertil.

Den 18de Hente mig dette: Da nogle Grønlænder vilde fiøre fra os, og de ikke kunde faae fat paa en af deris Hunde, og samme stod ved Siden af mig, griber jeg ham over Halsen, men som jeg ikke fik fat uden i Skindet, vried han Hovedet og biider mig toe steder i Haanden, dette agtet jeg intet viidere end jeg svøbte et Tørklæde derom, og blev staaende at see paa dem spende for, efterdi jeg ikke agtet det at være af nogen Betydenhed; men strax derpaa begyndte det at suse for mine Ørne og blive mørk for Øynene, hvorføre jeg begav mig op til Colonien; men var ikke saa snart kommen ind i min Stue og havde sat mig, førend jeg besvimeede, Grønlænderne som saa dette, løb strax af en Stue i en anden og raabte: Pauia tokovok o: Paul er død. Denne uformodentlige Tidende forstrefkede min Broder Herr Alsbach og Kiøbmandene saa, at de i en Hast ikke vidste hvad de skulde gribe til, Grønlænderne stod nogle og græd, nogle rykkede mig i Klæderne, andre holt Hovedet op og spurte om jeg var død? Da de kom hjem og fortaalte dette og Angusinak fik det at viide, blev han saa vreed at han skød Hunden strax ihjel, end skiont det var hans egen Mosters. At miste en Hund i Disco er ligesaa stor Skade som at miste dend beste Hest i Dannemark; thi endskiont en Tispe faar flere Hvalper end en Hoppe faar Føl, saa æder dog ikke Hestene Følene, som de Grønlandske Hunde deris Hvalper, heraf er det at de ere saa dyre, og at eenhver ikke kand forsynes dermed tilstreffelig.

Den 26. besøgte os en Deel fremmede som vare kommen over 100 Meile Norden fra, de fortaalte om deres ufrugtbare og Sterile Land, der bestod af bare Steen og Sis, og at der var neppe saa megen Jord de kunde bygge Huser af; Endnu længere N. sagde de, maae de betiene sig af Leer i stæden for Jord og tække deres Huuse med Sælfskind og Snee oven paa, Landet giver ikke engang saa meget Græs som de har nødig i deres Skoe, hvorfor de maae kiøbe det Sonden fra. Der findes ikke heller efter deres Beretning, nogen Insecter som Fluer, Myg etc.

Den 28. blev jeg særdiv med Ev. Marci Oversættelse.

Aprilis.

Den 1. tog jeg mig fore at oversætte hans Høy-Ærv. Herr Pontoppidans Catechis: som en Bog der for nærværende Tid kan være nyttigere for Grøn-lænderne end Bibelen.

Den 4. hentet en mig fra Nouk-Fiorden som er 2 Miile herfra, da vi kom lit fra Landet, blev der saa tyk en Sne-Bøye som stod os lige i Ansigtet, at vi neppe kunde see Hundene for Slæden, min Rudsk raade at vi skulde see vi fik Havet i Sigte, ellers fore vi vilt, hvilket jeg og approberte, da vi nu havde kiørt en timis Tid, kunde vi høre Lyden af Havet, hvorfor vi holdt stille for at see derefter, da vi nu saae det, blev vi og vaer at Isen vi kiørte paa, gik op og ned ligesom Bølgerne, og var da saa tynd, at da vi vilde vende fra Havet igien falt 2 af vore Hunde ned, saa at vi gjorde os neppe Tan-ker meere at komme til Lands, dog hialp vor Herre os vel mod Aftenen der-hen vi agtet os. Folket tog imod mig med sædvanlig Høflighed og gav mig tørre Klæder paa, undskylte sig og med at jeg ikke fik saa got hos dem som de pleyede have hos mig og at det gjorde dem ont, at de havde faaet deres store Belgiorere ud i saa slemt et Veyr, og flere andre slike Complimenter.

Efter at jeg hafde læst for dem om Aftenen, kom en gammel frugtsum-melig Kone frem og pegede paa sin Mave sigende: Nu arbejder jeg paa noget u-nyttigt igien, jeg spurte hvor da? hun svarede: Alle de Børn jeg faar de Døer, du ved vel noget Raad derfor; thi du har mange Medicamenter.

Den 5. førte Manden mig hjem igien. Undervejs da vi kiørte forbie Nouk, kom en springende bag efter os og siger: I Gaar havde jeg 2 Koner, som du syntes var for meget, i Dag har jeg ingen; thi den jeg tog for nyelig er rømt, og den gammel første Staffel er gaaet efter for at leede hende op, det sidste store Best (meenende Med-Hustruen) skiotter jeg ikke om, hun kand blive borte om hun vil; men min gammel lille Kone som jeg er vant til, er jeg bange for er ihjelsfrosen efterdi hun løb tyndklæd efter hende. Bad mig saa kiøre sagte, saa vilde han strax spænde for, og komme efter. Da jeg kom hjem, var hun nyeligen gaaen derfra, til sit Huus, saa som hun fik at høre at jeg var paa Veyen, og derfor ey torde bie, thi det var den Qvinde som havde begravet det halvdøde Barn.

Den 6. Aged jeg med samme Mand som igaar førte mig hjem, til Fise-Fiorden, og kom mod Aftenen til det Huus hvor Kiøbmanden med sit Folk var logerende. Han berømmede meget sit Huus-Folk for deres Skikkelighed og at nogle af dem med de Døbte holdt Bøn baade Morgen og Aften. Han fortaalte og at de vilde have ham baade til Doctor og Torde-Moder, hvilket sidste han undskylte sig med at han ikke forstod. men de vilde ikke viide af nogen Undskyldning, efterdi en Qvinde der i Huuset, var i Barne-Rød, og sagde, at han havde nok lært slikt af mig, som de indbilte sig forstod alle Ting. Der havde og været hos samme Kone en gammel Kierling som med sit Koglerie vilde hielpe hende, men blev forhindret af Kiøbmanden. Der de for-merket af hans Geberder at han talede om hegen, begynte de og at vilde klage

paa ham, og sagde: han har ikke æred GUD paa en Sabbath, før end mod Aftenen. Kiøbmanden svarede, at han viiste nok, at de vilde sige det; Thi de havde lovet det samme Dag. Aarsagen var at de fik u-formodentlig noget nødvendigt at bestille med deres Fartøi, hvormed de blev opholdet indtil Aftenen, da de nu vilde holde deres Guds-Tjeneste, syntes Grønlanderne det var forfildt og sagde, at GUD blev vreed derfor. Derefter spurte Kiøbmanden mig hvad det skulde betyde at de græd da en anden Kone der i Huuset kom i Barselseng, hvilket jeg ikke viiste, spurte derfor Angusinak derom, som svarede, at det var af Foragt efterdi der blev fød et Pige-Barn.

Der sad og en Qvinde i samme Huus forbunden over Vandet og Armene, der de bleve vaer at jeg saae det, fortaalte de mig at hendes Mand havde slaget hende med et Horn og viist hende bort. Bad mig derfor, at jeg vilde gaae til hendes Mand som boede nest ved dem og see at saae ham overtalt at tage hende til Naade igien. Om Aftenen gif jeg og derhen, og fant ham paa Sengen imellem sine andre 2 Hustruer. Jeg spurte ham, hvor den tredie var? Han svarede: Du har vel seet hende, hun har vel klaget meget over mig? Jeg svarede, at han havde handlet saa med hende, at hun nok havde Aarsage at klage. Han sagde: at han aldrig havde været saa vreed hans Lifs-Tid, og at han nær hafde slaget hende ihjel. Aarsagen foregav han var denne: Han havde tvende gange befalet hende at bæere nogle Skind bort, hvilket hun ikke vilde, dette saae han og igiennem Fingre med denne gang; Mens sagde han: da jeg i Gaar laae og divorterte mig med den anden Med-Hustrue, merket jeg at hun blev jaloux, hvorfor jeg bad hende legge sig ved min anden Side, hvortil hun tiede stille, da jeg havde bedet hende nogle gange, blev hun gal og trampet i Sengen, saa at jeg tænkte Bræderne skulde brette i mange Stykker, derpaa stod jeg op og tog hende ved Haaret og pryglet hende dygtig med et Keens-Dyrs Horn, og kastet hende saa ud igiennem Dørren. At hun bar Fortrydelse denne gang over at han holt af dend anden Med-Hustrue, var dette Hoved-Aarsagen: han havde saaledes ordineret det, at hans ægte Qvinde stedse skulde ligge hos hans ene Side, men hans Med-Hustruer skulde stiftes til hver sin Nat ved den anden Side, som ellers Maaden er hos de Grønlandste Polygami og alle Dag-Caresser allene at høre dend første Kone til og ikke de Sidste, herimod havde han gaaet, hvorføre hun blev fortrydelig, helst Appetiten ikke falt paa hende jelsv. Disse to Qvinder han nu havde hos sig, klaget og heftig over hendis onde Dpførsel og Arrighed, hvilket altsammen jeg da vidtløftig besvaret, og sagde til sidst, at det var kun Lumpne og Cujonste Gemytter som slog deris Koner. Hvad skal man da gjøre? spurte han, dersom jeg stieldis med dem, saa har de fleere Ord end jeg. Til Slutning sagde han: vil hun komme til mig igien, saa maa hun, vil hun ikke, saa henter jeg hende ikke. Dette lod jeg hende viide da jeg kom tilbage, som strax tog sin Søn ved Haanden, og gif til ham, men som han ikke vilde tale med hende, kom hun tilbage igien om Morgenen og bad mig at jeg vilde sige til ham, at han ikke maatte hente hende, hvilket hun ikke hafde nødig at bekymre sig for.

Den 7de var jeg med Kiøbmanden noget Norden for hvor de vare sær-

delis Agtpaagivende, hvad de hørte, saa at jeg Dyenshyllig saae Angusinaks store Fremgang; thi de vare ligesaa begiærlige efter at høre mig, som de ellers pleje være naar der skal holdes de giæfelige Lystigheder. Angusinak var og hos passende paa og rettet alle dem som enten ikke vare andægtige nok eller ikke kunde svare som de burde, pægede og paa dem som vare de Beste. Da jeg ente min Tale siger en Kone til mig, at hun hafde Drømt at jeg stielte paa Hende, fordi hun hafde bedrevet hoer. Jeg svarede at det var forunderlig nok at hun kunde drømme saa accurat det som skulde skee; thi jeg var juft kommen for at tiltale hende derfor; Hun sagde: Jeg har ikke haft med nogen anden Mand at bestille med siden end min egen. Manden som sad hos os tied til ald den Snak, og smilede kun derad. Dog er ikke enhver Grønlænder saa koldsendig; Men eendeel ligesaa Midtier over deris Husfruer som i vore Lande. Da jeg vilde gaae ud kom de med Sælfsind og vilde give mig fordi jeg skulde følge med dem til deris Huuse saasom de hafde smaa Børn, som de vilde have underviiste. Deres Gave afflog jeg, og gif saae med dem derhen, der var og den omtalte lille Pige som græd naar hun hørte om GUD, hvilket hun og nu gjorde det første jeg begynte en Tale til Hende; imidlertid tiede hun stille og saae paa mig. Jeg recommenderte hende til Slutning Angusinak, efterdi han var af deres Naboer. Derpaa gif jeg til den Kvinde som hafde dræbt sin Mand og hafde i Følge med mig over 100 Menneſter, der vilde høre den Prædiken. Naboerne samledes og tilfammen, saa Huuset blev fuldt, og resten stod uden for og hørte til ved Vinduerne. Jeg stielte hende da ud det beste jeg kunde, hun begynte strax at græde og bad mig ikke nevne hans Navn, hun var bedrøved nok tilforn, hvortil de andre gav et Skraal fra sig, hvor med de betaignet at det var Logn. De spurte mig om jeg ikke vilde at Matroserne skulde komme op og prygle hende brav af? Jeg svarede: pryglen var alt for lidet, men hun burde miste hendes Liv etc. Da jeg var gaaen ud siger hun til de andre: Jeg fortryder paa at jeg ikke toeg en Stok og slog ham i Panden med for hans skiden Mund. Hvortil de andre hafde svaret, at min Kammerat Kiøbmanden da nok for Alvor hafde igien betalt hende.

Om Aftenen efter at de Gamle hafde lagt sig og jeg hafde holt Bøn for vores egne Folk og siden for vores Chatechumeni og andre af deres Ungdom, bleve de hos mig noget ud paa Matten for og at høre hvorledes det stoed til i andre Lande, derpaa fortaalte jeg dem blant andet og om de Sorte. De spurte; ere de Sortere end vi? Jeg svarede at de vare hviide imod dem, thi de vare ligesom hvortede med Soed, derover begynte Drengene at lee og sagde; det er vel! at der er nogen sortere end vi ere, det maa være et artig forbræent Folk helst naar de leer, og viiser Tænder og sætter et par store Dyne op. Dette kunde et Fruentimmer ikke fordrage og sagde: I Smaa! leer ikke! tænker paa Enden. Derpaa bleve de stakkels Drengsaa nedslagte at de ikke kunde tale et Ord, førend jeg sagde at GUD har ingen Misſhag i at man leer, naar det ikke er over en Ting som er ond og syndlig etc.

Den 8de Var vi atter hos de andre Hedninger lengere Nord jom og med Begierlighed horte Guds Ord, en af dem sagde saa: Det er vel en god Tale, men den fører Bedrøvelse med sig, da herpaa var svaret, siger en Qvinde: Udi dette Huus er bare got Folk, ingen Tyve, ingen Mordere, Hæremestere, Trold-Folk eller Horer etc. Vi elsker allesammen Gud og vil gjerne at lille Angusinak skal lære os, allene vi har saa liden Thukommelse.

En siger til mig: Jeg har hørt at du var død forleden; men var det noget at døe af et lidet Hunde-Bid? jeg tænkte du var et stærkt Menneske. Jeg svarede at jeg tænkte det samme; mens jeg merket at deris Lands-Luft var endnu stærkere, saa at jeg kunde føle at jeg blev et Aar slettere end det andet. Er da eders Land saa got sagde han? jeg svarede ja. Hans siger atter: men vore Folk døer dog de fleste der kommer, hvorpaa jeg og gav ham Raison som fornøyet ham. Jeg ventet at han skulde have gjort sig en Remarqve over dette Hunde-Bid at det var en Revance af den forhejede Hund paa Disco. Da jeg vilde til at gaae, spørger de mig, om det var mit Alvor, at vilde rejse hjem denne Sommer? der jeg bejaet det, siger de: Da vi for Alvor begynder at vil lære om Gud, og de Troende formeeris saa meget, saa vil du forlade os. Dette har og flere sagt, og naar jeg har undskyldt mig med min svage Helbred, har de svaret: Gld skal nok gjøre dig sterk. Jeg svarede, at just fordi jeg havde forladt mig paa det samme, derfor har jeg foruden de 7 Aar jeg var i Landet hos dem tilforn, nok været her 6 andre Aar, endog jeg var ifkun udgangen for 3de, desforuden saa vidste de nok, at jeg var færdig at blive blind hver Vinter. Dertil svarede de: Din Mund skader intet.

Jeg talte og her med dend Mand som i Vinter vilde indbilde sine Lands-Mænd at han havde været i Haffens Dybhed og holt Compagnie med Fiske, paa dette var han saa paastaelig, at jeg troer han før havde ladet sig slaae ihjel, førend han havde fragaaet det, endog nogle loe ham ud, besynderlig da jeg til Slutning lod som jeg vilde lade ham siunke medens Vandet voxte som kun varede 6 Timer, saa kunde man af den korte Tid slutte om det andet var vist. Sa kom, jagde de andre, lader os binde en Steen om Beenene paa ham, mens han agted det ikke viidere end loe ad det tilfammen.

Om Aftenen talte nogle om Syndfloden, og begierte viidere Underretning; thi de havde ikke hørt andet af deris Lands-Mænd end at et stort Vand havde overvoyet det store Land. Derpaa fortaalte jeg dem den heele Sammenheng, og beviiste dem siden af Menneskens forunderlige Frelse at der absolut maatte være en Gld til; thi det er bekient kaade for dem og os, at den heele Jord var under Vandet, og for dette kunde Mennesken aldrig have vidst at tage sig vare, dersom der ikke havde været en som kunde advare dem derom, at de ikke alle skulde forgaae, hvilket ingen kunde viide uden den Allerviseste, som vi kalde Gld. Jeg blev svaret, at det var troeligt nok; thi Mennesken kunde ikke viide sligt af sig selv, at Vandet skulde vore derfor har Gld sagt dem det.

Den 9de Om Morgenen efterat jeg havde formanet vore Proselyter at blive ved som de havde begynt, og de andre at være flittige og agtpaagivende naar de hørte dem tale om Gud, forlod jeg dem over heele Jorden, og førte hjem igien!

Den 16de Var en Mand hos os som havde baade Moderen og hendis Datter til Ægte, hvilken Sidste havde en Søn med ham. Dette som hans egne Folk havde stor Afsky for og lastet allevegne, lod jeg ham og viide, efterat jeg havde sagt ham min Meening; men han smilet kun der ad og sagde: Misunder du mig? Da jeg taledede viidere til ham at en af mine Hunde var stikkeligere end han var; thi hun vilde aldrig løbe med dend Hund som løb med hendis Moder. Hvor til Datteren svarede: han er verre end en Hund. Hende spurte jeg da, hvorføre hun ikke undflydde ham? Hun svarede, at hun havde saa giort, men han søgte hende strax op igien. De andre som stod hos sagde: Det er en underlig Sammenheng. Hun er hans Datter og hans Kone, han er hendis Fader og hendis Mand, Barnet er hans Datter og Datter-Datter, han igien er dets Fader og Mor-Fader etc.

Den 17de Glædet Angusinak mig atter med gode Tidender om deris Omvendelse. Da jeg spurte om han havde læst noget for den lille Pige som græd tilforne? Svarede han: Hun græder endnu, jeg fand ikke tale med hende. Om Aftenen tog jeg ham i sær til mig og lærte ham hvorledes han skulle omgaaes med hende. De havde og en liden Dreng hvis Navn var Tullimak i Følge med sig paa 10. Aar, han sagde: at han var udsendt af hans Moder for at lære hos mig, og spurte om jeg ikke vilde beholde ham til Sommeren. Begyndte derpaa at græde og tale saa bevægeligt at de hos staaende ikke kunde holde sig for Graad, hvorføre jeg og efter Overlæg med Riøbmanden tog ham an.

Bed Catechisationen om Aftenen, da jeg talte om Lazari Opstandelse fra de Døde, spurte een om han ikke fortaalte noget om det han havde hørt og seet? der jeg svarede: at derom var intet meldt, følger han: det var en Taasse, saa havde man vidst hvordan der er i Himmelen. Jeg svarede at Lazarus kunde ikke sige andet end en af Christi Tienere, nemlig: Paulus siden sagde: at han saae det som intet Dye har seet og intet Dre har hørt etc.

22de Kiorte jeg hen til Jacobs Holmen hvor de lavede sig til at fare de 2. Miile Sønden fore til et Assemblee iblant dem var en Qvinde som roesjede sig af sin Troe. Hende svarede jeg at jeg ikke tilfulde kunde være forsikret derom; thi jeg saae hende med største Begjærighed at haste til denne naragtige Lyftighed, hvorføre jeg tvivlede at hun havde ladet see saa stor Lyft at komme til min Prædiken, dersom hun derom havde bleven advaret. Dertil svarede hun: Dette er og behageligt.

Siden gif jeg lidet op paa Den og spaserte med Angusinaks Morbroder. Han spurte mig blant andet, om han gifftede sig, om da Vor HERRE vilde elste ham ligesom nu? jeg svarede at GUD selv har stiftet Ægteskab, derfor var det ikke Ondt; han følger: Den som ret elsker GUD og tænker paa

sit Endeligt, han fand aldrig være glad; Men naar jeg nu begynder at vil gifte mig saa bliver jeg Vystig og kaad og dermed fordervis de gode Tanker jeg er udi. Da jeg nu hafde besvaret dette siger han: Du maa raade for mit Giftermaal; Men jeg vil ikke have en Bantroe men en Troende.

Den 23de fortaalte een af vore Tilhængere mig, at efterdi han hafde ondt i Dymene, da hafde han faaet en Hex at løffte hans Hoved med Stokken. Maaden er uden tvifle anført i min Faders Journal. Da jeg nu vilde til at straffe ham derfor, siger han: bie nu, lad mig først sætte et stykke til min Tale som skal gjøre det Første godt. Derpaa forklarede han det saaledes: at han gjorde det for at fixere hende og aabenbare hendes Narrerie etc.

Majus.

Den 2den Var jeg hos Naboerne Sonden for, der havde jeg en lang Dispute med en Mand som jeg havde en Fordring hos for Kiøbmanden, hvilken han ikke vilde betale, og sagde: det laae ikke Magt paa, han kunde betale det til hans Herre selv, da jeg lod ham viide det ikke var Kiøbmandens eget, men hørte Skibet til som han oppasset. Kort sagt: Han ville ikke lade sig beveege dertil, førend jeg lod ham viide at samme Kiøbmand havde i Dag reddet hans Broder som var kiørt igiennem Tisen, og voved sig selv yderligere da han var nær omkommen. Dette gjorde Kiøbmanden endog han hafde staalet fra ham, for faae Dage siden, i det samme kom Broderen hjem, og berømmet Kiøbmanden for den Omhue han hafde haft for ham, hvilket udrettet saa meget hos ham, at han lovede Betalning.

Faderen til denne Mand berømmede sig af sin Troe frem for alle hans Naboer, og da en spurte hvor for man kunde ikke see GUD, svarede han: fordi vi ere Mennister derfor kunde vi ikke see ham. Af det Svar blev han meere modig, da jeg sagde at det var ret talt; Men hans Gæster kunde ikke taale denne Selv-roes, dog tied de medens de vare inde; men saa snart de kom ud, siger de: troer du det han siger, meener du han er ikke anderledes end han taler? Giv ham Forgiffit ind at han fand døe, han kommer dog til Dievelen alligevel; thi han er en Troldmand.

En spurte hvor Stierne vare om Sommeren? der han blev svaret, at Solen betog Stierne deres Skin, kunde han ikke vel begribe det, endskiont de andre sagde at de hafde tænkt det samme, førend jeg viisede ham hen til hans Lampe, som man neppe kunde se brænde, naar man var i den eene Ende af Huset, efterdi den lyse Dag skinned ind etc. Imod Aftenen gif jeg hjem igien.

Den 3die Blev fortaalt fra Disco-Eyland at en Angekok hafde sagt at Hollænderne hafde staaet Hovedet af Kiøbmanden Ferslek, forgangen Nar paa Hiem-rejffen, hans Siæl havde i Vinter været paa Disco-Eyland, og kunde hverken finde Vejen til Himmelen eller sit Fæderneland, siden han hafde mist sit Legeme i den aabne Soe og derover blev forbildet; De har og præsumeret at Siælen hafde Klæder paa og kunde røge Tobak, efterdi de kunde høre Fyrtoyet ringle i Sommerne naar den foer afsted.

Den 7de Kom een til mig og siger, at efterdi det blev mig sagt alligevel, saa ville han heller selv sige det, at han havde budet en Skiorde ud til hvem af de andre Qvinder der ville ligge hos ham, hvorover hans egen Hustru blev heftig vreed og sfielgte paa ham. Dette kunde han ikke fordrage, dog tog han intet Gevehr; men med bare Næver banket hende af og spendte hende i Ryggen, hvor af hun endnu har meget ondt; men hun er bleven siden sagde han, een skøn, mild, hurtig og gestieftig Qvinde, alleene hun har ondt i Ryggen den Staffel. Der jeg nu straffet ham derfor, siger han: jeg er vandt med hende, og derforfæ kied af hende, saa jeg vil gjerne have noget nyt.

Den 8de Bilde en gammel Mand indbilde mig, at han for faae Aar havde seet 3 nøgne Mennister flybe over nogle Qvinder som sydde tælte-Skind, og at der kom en stærk Susen for i Vejen førend de kom, hvilke sagde han, nok vare Guds Dienere, nemlig, Englerne som du har fortaalt mig om.

Den 14de Da jeg var paa Nouk og en spurte naar vor Sabbaths-Dag indfalt, og han derpaa blev svaret, siger han: see kun til om vi ikke da faaer slemmt Veir igien! der han blev anderleedes overbeviist af forrige Sabbath, og denne Tale var til Ende, fortaalte han mig denne Fabel: At i gamle Dage var en stor Mand som havde Træer paa Hagen i stæden for Skæg, og levede saa længe, at de hendøde Koner som han havde haft tiid efter anden, og vare begravne ved Siden af hverandre, vare saa mange, at han ikke kunde kaste over dem med en Steen. Til Slutning sagde han: blev han selv ikke seet meere, spurte derfor om det ikke var Gud?

Den 19de Kom Riobmanden med Jagten fra sin Baar-Dogt, og glædet mig atter med den gode Fremgang at vore Proselyter gjør der Nord, dog hadde een Piige som og stedse har været meget lærvillig at vide om Gud, ladet see een lætfærdig Geberde, hvilken da hun merkede at Riobmanden behagede det ikke, begyndte hun at græde, og spurte ham om han ville sige mig det, og da han sagde ja, satte hun sig atter need og græd en lang Tid. Da han ville reise gav hun ham en Hvette-Steen, fordi han skulle tie dermed.

Den 23de Kom en af vore Naboer til os og var heel bedrøvet. Efter at jeg længe havde fritted ham om Marsagen, sagde han: At han var vreed paa sin Hustru der hadde for et par Strømper, ladet en anden Mand ligge hos sig, hvorføre han hadde viist hende bort tillige med hendes Born, og ey ville viide meere af hende at sige. Der han ville fare fra Landet, møder han sin Rival, som saaledes talte til ham: Din Kone er noget slem at faae Bugt med, dertil svarede han: nu kand du beholde hende? Den anden sagde: er du vreed for det? du kand jo ligge hos min Kone igien, hvilket han og ville efterlevet, men hun tog saa imod ham, at han maatte forlade hende, med jønderrevne Klæder og Støkker af Hænderne og Armene, som hun hadde bidt og revet med Neglerne. Over denne Modstand maatte han tage til sin forrige Resolution og forlade sin Kone.

Der jeg nu for Bornenes skyld bad ham dog tage hende igien, helst siden hendes Galant hadde undskyldt hende med Haardnakkethed, siger han: Lad

hende kun først et par Dage være bedrøbet, jeg vil med fri Willie forlade hende saa længe, paa det hun kand komme til hendes Forstand igien.

Den 24de Reiste jeg med Riibmanden til Maklykout, hvor vi forblev til den 29.

Medens vi laae der blæste der et meget sterkt Veir af N.W. som gav Grøn-lænderne Anledning at tænke Dommendag var nær. Een Angekok ville de endelig at vi skulde forgive, saa som han var tillige Illiseetsok.

De vare meget fortrydelig over vore Skibers Udeblivelse, formedelst deres Vaahre bleve spildte og fordervede.

Den 31de Var een hos mig med et Amuletum om Hovedet med Krabbe Dyen udi, som Een havde indbildet ham, vare gode for svage Dyen, hvilket kand være liige saa troeligt, som at Rav Dren-Geheng kand curere for Hoved-Pine hos endeel af vore Fruentimmer.

Junius.

Den 6te Aflagde jeg en Visite til en Heye-Mester, som havde jadt sit Telt et liden Støffe fra Colonien. Da vi kom paa Tale om Dievelen, spurte jeg ham hvorledes han var skiftet? siden han var en Søn af ham, og derfor best kiendte sin Fader. Saaledes kalder de hinanden naar de heyer. Han svarede mig: at han var ikke større end en Fingur, og Munden vendte op og ned. Jeg spurte om han havde seet ham? han svarede: at han plejed see ham i Mørket. Jeg spurte da hvorfor ikke de andre kunde see ham, som dog havde gode Dyen, og ikke var saa sur-øjet som han? dertil svarede han intet. Videre spurte jeg hvor han havde lært Sproget? Han svarede af sig selv. Derpaa fortaalte jeg de andre Maaden som Angekok bruger at agere Tornarsuk og hvor baade jeg og deres egne Lands-Mænd har røbet deres Skielmsstykker, han svarede: du lyver ikke.

Her maa jeg atter lidet melde om den idee Angekut har om Dievelen som er u-lige, thi ligesom denne sagde at han ikke var større end een Fingur, saa siger andre han er meget stor, siger nogle han er u-dødelig, saa siger andre igien at han kand dræbes af een F... , som de meener er ligesom en Piil, med en sort og hvid Fier paa. Derfor byder de strengeligen naar de skal Heye at enhver passer paa sine posteriora; thi det gielder baade Heye-mesternes og Dievelens Liv. Endeel siger han er ligesom en Biørn og naar han kun rører ved en Hund, saa døer dend. Andre igien tilskriver ham een anden Skikkelse som har ifkun en Arm: Ellers kalder de almindelig enhver Tornak en Tornarsuk.

Foromnælte Angekok spurte mig fremdeles: om jeg vidste noget om vore Skibe? hvortil jeg svarede nej, har du ikke hørt dem tale i Westen? spurte han: da jeg nu smiiled derad, siger han: Troe kun ikke, jeg har hørt dem tale forleden Vest i Søen. Giv kun agt paa om de ikke kommer med første. De andre svarede med Latter: Det var gode Dren. Derpaa spurte de hvorfor Solen ikke blev hos dem stedje? Jeg svarede: dersom Solen stedje holdte sig over de Nordre Lande, saa maatte de Søndre forgaae af Kulde,

derfor har den viise GUD saa ordineret det at Landene alternatim bliver oplivede, som om Winteren ere ligesom Døde, og derved forskaffer saa vel Mennisser, som Beesterne deres Føde, forestillende dem og GUDs Omfjorg for dem som havde saa slet Land at de ikke kunde næres deraf, derfor havde han laved det saa forunderlig, at Creatureerne fra det store Hav søgte til dem, ligesom efter en Ordre, da han kunde givet dem deres Føde i det vilde Hav, Saa har han skabt Tang ved Hav-bredden, hvortil et slags insect søger, efter dem igien Willinger og Hvalfiske, efter Willinger Sælhundte etc.

Den 7de Mar den lille Drengs Moder hos mig, som jeg har talt om den 17. April, og efterdi hun nu skulle reise til Staaten-Houk, vilde hun have sin Søn igien; Men som hun fornam at Sønnen ingen Lyft havde dertil, forlangede hun Betalning for ham, som hun og fik omtrent for et par Rixdaler, og da hun forlangede endnu meere, og jeg negtede det, siger hun; Vær ikke saa paaholden paa nogle Vahrer, det er ikke saa godt at faae Børn, som du meener. Jeg svarede: at hun ikke skulle være saa paaholden paa hendes Søn; men unde vor HErrre ham, siden hun ikke selv skjøttede derom, hvorimod hun protesterede og sagde, at hun troede hvad som blev talt til ham. Til Slutning lod hun sig dog overtale, og accorderede alleene at han een Nat maatte blive hos hende, hvilket jeg og tillod.

Den 12te Døbte jeg den Pige som er meldet om den 4 Dec. afgangne Mar, efter at hun fuldkommelig var underviist om hvad hun burde viide til Salighed.

En gammel Mand var og hos mig, og spurte om jeg havde talt noget til hans Søn; thi han var bleven saa stiftelig og ærbødigt for ham, siden han var hos mig? Jeg svarede ja, at jeg ikke kunde fordrage at Børn skulde spille Gief med Forældrene, som jeg havde seet naar jeg var hos dem. Han sagde: du er Tak-værdig, du er altid for Skiftelighed.

En spurte og da han hørte om Moses om han blev uden taltale af GUD for Tablerne han slog i sønder? sigende: Mand var noget driftig som fordervede Guds egen Skrift.

Angusinaks mindre Broder paa 6. à 7. Mar var og hos os, da jeg qvæstionerte ham, om hvad han havde lært af hans Broder, begyndte han at græde, og der jeg vilde viide hvorfor, sagde han, at han var bange for Gud. Jeg svarede ham igien, at GUD var ikke forfærdelig imod dem som alvorlig søgte ham, og Gud havde inge Wage i Kierlighed etc. Jeg er bange sagde han med hikkende Stemme, fordi det jeg kand er ikkun smaa Støkker og Stumper af Guds Ord. Hvorpaa jeg da videre svarede ham til Fornøjelse og Opmuntring.

Den 26de Spurte en afdanket Angekok, om ikke vores Fjolk gjorde Bind med deres Huer? Da jeg gav ham Gienfvar herpaa, siger han: jeg har seet dem ofte vifte med Huerne mod den Randt af Himmelen de ville have Binden fra og er den komien, da dette var atter besvaret, siger han: Vi har megen Blæst i dette Mar, bed Solen at hun holder op at blæse. Da jeg

spurte om han meente Vinden kom fra Solen? sagde han at han vidste det ikke vist, men tænkte saa.

Angusinak var atter hos mig. Jeg spurte ham blant andet, om han havde læst noget for sin lille Broder? derpaa svarede han nu som forhen, at han ikke kunde underviise ham for Graad, og derfor tit maatte holde op.

For hans troelige Underviisning og Umage med hans Lands-Mænd, forærede jeg ham en liden Gave, hvormed han drog fornøjet hjem.

3 Dag kom jeg og til Ende med ommelte Catechis: hvilken jeg dog ikke i alle Maader har kundet følge, men passjed den efter Grønl. Begreb. Desligeste hos føyet Morgen- og Aften-Bønner til hver Dag i Ugen.

Den 28de Omfider, blev vi Gud være lobet! glædet med Skib fra Fædernelandet, da vi nesten havde slaget det af Tanferne.

Julius.

Ligesom forrige Maaned endtes med Snee, saa begynder og denne.

Tre af vore Proselyter fortaalte mig at de havde fiddet paa et Bierg og betragtet deres Lands-Mænds Siungen og Danxen, og hvor fornøiede de var, hvilket foraarstagede Bedrøvelse hos dem, som de gav tilkiende til nogle andre Qvinder som sad hos dem, af hvilken een sagde: see alle disse som hører Dievelen til, ach! at vi kunde lære om Gud, mon der ikkun være visse som skal døbes? Disse samme glædet sig over, at en gammel Kierling var bleven en Logner, saasom hun havde jagt til dem: at de forgiæves ventede efter Skib, efterdi de vare forgaaen for længe siden.

Den 4de Jit jeg høre: at 3 Angekut Sønden for havde høy lys Dag med en Skoefolle bunden for Dynene, løbet efter en Angiak, som de holdt fore var Marsjage at Lodderne, et Slags jmaae Sild, ikke søgte op i Vandet at de kunde øses; Men holdt sig paa Dybet. Den eene af Angekut havde været saa forsigtig, at han havde stukket Hul for Dynene paa Sollen hvor han kunde see igiennem! Mens de andre toe faldt tit omkuld medens de løb ligesom i et Kaserie at fange i Luften dette u-synlige Angiak. Den eene sagde de, fik omsider fat paa den og aad den op, dog ikke paa een gang, men Stykke for Stykke, saa at Hænderne vare gandske blodige, og skal der siden have indfaldet stort Fisserie. Dette troede dog nogle, men andre samtykte at han maa have brugt en af de Maader jeg forestillede dem at det kunde see paa.

Den 7de Lod Gud og det andet udstiftede Skib løffelig indkomme paa Havnen, hvormed fuldte Herr Wedzel der allernaadigst var bestiftet at løse mig af, hvorom jeg og blev af det høyloblige Missions Collegio tilstrevet. Da Grønlænderne som kom om Borde med os, horte at der har været saa sterf Vinter i vore Lande, sagde de alle: at jeg var en Heremestere, fordi jeg havde jagt det i Vinter. Det Første de spurte om var om Kiøbmanden Ferslef levede? Og der de det horte, sagde de: Det er en stor Logner den Heremestere paa Disco, som sagde at han var slagen ihjel af Handlerne,

og at Siælen inquirerte efter Spef ved deres Huuse. Een sagde om mig til en anden: over saadan Hændelser bliver han ikke bedrøvet. Der de fik at høre, at Skipperen Fyneboe som førte Skibet var arresteret af Hollænderne i Binter, der han kom i deres eget Land for at negociere med dem, og at han efter Boris Konges Ordre maatte u-ssad lades løs igien, sagde de til ham: Du er en dristig Karl, først tage Skibene fra dem, og siden fare til dem i deres eget Land, du har nok været Næseviis paa den store Herre Kongens Myndighed, som du nok vidste ville forsvare dig.

Den 16de Een Qvinde som havde hynderlig Smag i vores Mad, siger til Arnarsak: Det maa være et herligt Land disse Folk haver, som giver saa god Føde af sig? Dertil svarede hun saaledes: Jeg tænker at Gud som haver vidst alting tilforn, og seet at det Land skulle beboes af Troende, hvilke ere hans Børn, og dem han elsker, derfor har han stabt saa godt Land til dem, ligesom Forældre give deres egne Børn det Beste; men efterdi dette Lands-Folk ikke kiender ham, saa har han ikke lavet det saa godt til for dem.

Den 17de Søndag, efter at Prædiken var endt, og jeg havde oplæst den i Nar ankomne Missionarii Herr Wedzels allernaadigst givne Raads-Brev, hvorpaa nest forkyndet Herrens Betsignelse, blev sluttet med vor Kirke-Psalme: I Jesu Navn skal ald vor Gierning stee etc. Holdte jeg og en Prædiken for Grønlænderne saa vel for vore egne som en stor Deel Fremmede, som vare nærværende, hvor da vore Proselyter vare udi Stuen hos os; Men Hedningene i Mangel af Rom stode ude for Vinduerne, som vare aabne og med største Attention hørte paa; thi som i Dag tvende Grønland'ske Dreng, nemlig Angusinak, Tullimak og Usorak, som er af Arnarsaks Slægt, om hvilken forhen er meldet, skulle døbes, handlet jeg da i samme grønland'ske Prædiken om den hellige Daabs Værdighed, Frugt og Nytte, samt dens rette Anvendelse og saliggjørende Brug. Efter denne Prædikken blev siunget paa Grønland'sk den Psalme: O JESU for din Piine etc. og derpaa traad til offentlig Examen med Baptizandis, hvilket efter at de til hørværendes største Glæde og Fornøjelse, med Andagt og megen Bodfærdighed hafde aflagt deres Christelige Bekiendelse, bleve i den Hellig Trefoldigheds Navn udi den hellige og høyværdige Daab deelagtig gjorde.

Den 24de holdte jeg min Affkeeds Prædiken.

Den 31. Døbte jeg og Angusinaks Morbroder, som formedelst vigtige Forfald ej kunde komme, da de 3. nyelig ommelte bleve antagne. Han fik det Navn Jacob.

Alld naadens Gud, som har kaldet baade ham og de andre til sin ævige Herlighed i *CHRISTO JESU*, han fuldkommeligen bereede, styrke, bekræffte og grundfæste dem i den erkjendte Sandhed, til Salighed, Amen.

Hermed ender jeg da min Journal tillige med mit Missions-Embedet udi Grønland, eftersom Skibet ligger Seiglsfærdig, hvor med jeg i *JESU* Navn agter at repatriere.

Hvad Haab man fandt gjøre sig om Grønlændernes frugtbarlig Omven-

delse, kand have af den heele Journals Indhold. Jeg tilstaaer at jeg i Begyndelsen ligesaa vel som mange andre, hafde slette Tanker herom, og lidet Haab at noget Frugtbarlig hos dem kunde udrettes, for deres store Roldsin-dighed og Skiodesløshed i at give agt paa hvad man lærte dem; Men nu jeg eftertænkter alle Ting, da bliver Skylden mesten vores egen; efterksom vi ikke tilforne har været i Stand paa en ret tydelig og eftertryffelg Maade at forrestille dem de Guddommelige Sandheder. Sindets Gaver ere ikke saa slette hos dem at de jo, naar de blive cultiverede, kunde erhverve een Færdighed i at raisonnere om en Ting og den efter Fornuften at prøve og underjoge, helst naar den ved Guds Aand og hans Naade blev helliget og oplyst, som hist og her udi min Journal nok sees Spor udaf. Hvorfore ikke heller er at tvile, at den lille troes Gnist som findes hos endeel, jo i sin Tid skal komme til at brænde og saaledes skinne i de endnu Bantroendes Dyne, at GUD Fader i Himmelen og saa af dem omsider kand blive prijset og æret. Intet mangler uden at de christelige Anstalter til Ungdommens Opførelse og Opdragelse bliver sat i Verk, som nu Allernaadigst gjort er, hvortil paa tvende Folkelige Stæder ved Tise-Fiorden er best Lejlighed, naar en Præst med nogle Catecheter der kunde opholde sig &c.

Hvad glædelig Impression det har givet i de gamles Hjertes, naar de har seet og hørt deres egen Ungdom, ofte smaa Børn at corrigere, Straffe og underviise dem, har jeg mangen Gang med Forundring og Glæde formummet. Kortelig her er intet som kand sætte os i Tvil om dette Verks lykkelige Succes og Fortgang; thi her finder ikke Missionen saa mange Forhindringer som i Indien, hverken verkelig Hensigt, som trang for Klæde og Føde beveger dem til at blive Christne; thi deres Bæsen og Levemaade er saaledes indrettet, og deres Lande giver alt for meget af sig at de i deres Genfaldighed og Ustyldighed nok kand være fornøjet, og ej behøver meget, hvilket i Sandhed er en stor Fordeel. De som ere troende og omvante blant dem, tør ikke ved at frygte at de af de U-omvante skal blive forhadte foragtede og forfulgte, men de langt merre Elkes og Vres af dem saasom Høy-oplyste og af GUD særdeles benaadede og anseete.

Efter Ordre fra det høyløflige Missions Collegio har jeg været noget vidtløftigere i denne min Journal end de forige, dog udeladt de Keyser og Tog, hvor intet skriftværddigt har forefaldet, ikke heller meldet noget om vores ordnair Danke Guds Tieneste som Prædiken Chor-holden og Catechisation for Coloniets Folk, saasom Ting der ikke egentlig vedkommer Missionen. Ellers kan og vel noget iblant være passeret ved den Daglig Underviisning og Samtale med Grønlanderne, som jeg til Deels har glemt at annotere, og til Deels for mine Dynes Skrøbelighed ikke har kundet fatte i Pennen.

Augustus.

Den 4de Gik vi 4re Skibe udaf Christianshaabs Havn, for igien i Jesu Naavn at fortsætte Siemrejsen. Efter indstændig og u-afladelig Begiering af

Pigen Arnarsak og den lille Tullimak, maatte jeg endeligen lade dem følge med mig, saasom de Deels af Rærlighed til mig, og Deels af Begierlighed at ville see det Land og Folk, ved hvis Middel Gud havde sent dem sin Saliggjørende Rundsab, ikke ville stilles ved mig. Hvor ugerne de øvrige Grønlændere ogsaa vilde miste mig, og hvor stor Rærlighed de tilsammen havde til mig, kunde jeg nok fornemme deraf, at mange af dem ikke engang vilde være nærværende, da jeg foer om Borde; men gif bag Biergene, for ey at see mig forlade dem, andre igien erklærede sig, gierne at vilde følge med, for at see mig vel kommen til mit Fæderneland igien. Saa enhver kan slutte med hvad Hiertelav jeg kunde stillis med dem. Det veed Gud at jeg foer gladere til Grønland end jeg forlod det; men min Bestaffenhed var saaledis, at jeg ikke uden min Helbreds gandste Forliis, kunde der lenger forblive, der til med saa havde Berket været lidt tient dermed, om jeg efter alle mine Kræfters Tilfættelse inden saae Nar, maatte vist endt mit Liv i Grønland; thi da havde de arme Grønlændere været berøvet ald den Nytte og Tieneste, som jeg nest Guds Bistand haaber i Fædernelandet at gjøre dem, ved den hellige Skriftes og andre gudelige Bøgers Oversættelse til deris Dpbyggelse. Ikke dismindre har jeg høylig Narjage at prise Gud, som ikke har ladet mit Arbeide været forgieves iblant Grønlænderne; thi har end Landets haarde Clima borttaget noget af min Legemlig Helbred, saa glæder det mig dog, at andre ved Guds søde og salige Ord ere blevne Mandelig Helbrede: Gud give da sin rige Belsignelse til alt hvad som er plantet, saa at det ved iidelig og usfortrøden vanden af dem som ere og endnu herefter derhen vorder beskikkede, maatte nyde en rigelig Bert og herlig Fremgang.

Den 15de Havde vi Lengden af Staten-Huch, som ligger paa 59. Grad.

Den 19de Havde vi ligeledis efter Giesning Lengden af det i Kartet saa kaldede t'versonken Land van Bus, hvor fordum meenis at have været Land, saasom endnu gierne efter Svømænds Beretning, ved det sted falder Taage og haard Veir, ligeledis seis ogsaa der et Slags Fugle som kaldis Terner, der gierne holder sig hvor der er Land.

September.

Den 4de Jik vi at see en Sol-ulle paa hver Siide af Solen, saa at det præsenterede sig ligesom at der var 3. Soler ved hinanden. Arnarsak fortaalte os herpaa, at naar slikt seis paa Himmelen, da siger Grønlænderen at Solen har sine Dren-Ringe paa, enten af Glæde at en Mands-Person er død, og det for det Had hun har til Maanen hendis Broder, eller og fordi et Pige-Barn er fød; naar der er Ring om Maanen siger de han har sin Hætte paa af Glæde at en Pige er død.

Arnarsak og Tullimak taler dagligen om, at de aldrig havde tenkt at Havet var saa stort; det samme sagde de, gav dem og Anledning at betenke Guds store Almagt, som kunde skabe saa meget af intet. De forundret sig og derover, at de saae det store Hav var saa øde for Chreature, da der dog ved

deris Land altid fintis baade adskillige Dyr og Fugle, hvoraf de atter kiendelig kunde see og merke Guds Forsyn for Mennesken, at han ikke vilde de stulde lide Nød for Livets Underholdning.

Den 8de Blev mine Grønlandere glade, da de fik at see to smaa Fugle at flybe om Skibet, hvor af de gjorde sig den Slutning at de ikke maatte være langt fra Landet. Og der jeg nu heraf tog Anledning at forestille dem Guds forunderlige Direction og Forsyn i det han førte disse og andre umælede Bester fra et langt bortliggende Land til et andet, skönt de selv ingen Forstand havde at søge der hen, hvor de kunde faae deris Føde, svarede de: at de kunde nok settis i Parallel end voris Skipper, efterdi de kunde ligesaavel finde Land som hand, og det foruden Compas.

Den 9de I Anledning af det at Luften saae ud til Torden-Beir, fortaalte Arnarsak, at hos hendis Folk var det Skik, at naaer det Tordnet, saa henger de et lidet stykke Spek i Haaret paa Børnene, at de ikke skal miste deris Siæle.

Den 10de Fik vi ved Middags Tid Færøe at see.

Den 12te Om Morgenen passerte vi Hitland. Her sagde atter Grønlanderne, at dersom de ikke havde været forsikret om voris Forstand og Begreb paa Seylagen, da havde de aldrig kunde troe at komme til Lands meere, men at vi maatte forvildes i Søen. Hvorfore der vi nu fik disse Der i Sigte, syntis dem at det var best vi holte os til dem, sigende: foragter ikke de smaae Lande, de store ere uvisse. Om Natten der efter, da vi fik et meget haart Beir sagde Arnarsak: Gud vil hermed paaminde os at vi skal være slittige til at bede. Her kan kaadmundede Folk lære at blive spage og andægtige.

Naar der var stormende Beir saae de altid til Skipperens Ansigt om han var bange; thi de sagde til mig: vi frygter ikke førend vi først seer at du er bange og siden Skipperen; thi bliver han bange da er der vist Farlighed paa Færde. I Førstningen vi kom til Skibs, og vi saae Søen bryde paa Skibet saa det knagede, tenkte vi at det gandske stulde splittes ad.

Den 17de Efterat vi lenge havde laveret W. for Nettet, og ey kunde avancere formedest contrair Vind og Modstrøm, og voris stor-Seyl havde faaet et par Skjører eller Riffter, maatte vi søge indtil Landet, hvor over Grønland: bleve inderlige glade; men dend Glæde varede ikke lenge; thi de bleve 3. Dage derefter syge og gandske udslagne paa deris heele Legemer, hvorfor Arnarsak sagde: at hun havde landet til Leye; men Sygdommen fik hun nok til Eye. Der vi traadte i Land, og en steds fik Tornebusker at see, siger hun: Dette er uden Tvil de slemme Træer som piinede min Herre.

Den 21de Var jeg med Grønlanderne udi Wandsøe Hoved Kirke, og hørte Sogne-Præsten der samstedts Magister Tyrholm Catechisere for sin Ungdom, hvor jeg da ogsaa efter hans Forlangende fremfalte mine 2 Grønland. for Alteret, for i Menighedens Raahør at lade dem aflegge deris Trois Bekiendelse, efterat jeg først havde holt en liden Tale til dem udi det Grøn-

landste Sprog, takkende Gud for en lykkelig Rejse hid indtil. De bleve herpaa af Præsten anvist til alt hvad der kunde være baade til deris Fornøjelse og Opbyggelse, hvorved de glædet sig og bleve meget bestyrkede i det de saae og hørte, saasom det kom overeens med hvad de havde hørt i deris eget Land. Mag. Tyrholm gjorde atter herpaa en Taksigelse til Gud, at han af udenlandste Hedninger endnu vilde hente sig Børn og samle sig en Kirke etc. hvor over mange af Meenigheden græd af Glæde og ønskede mange Velsignelser over den.

October.

Den 2den Løttet vi igien Anker og satte Coursen til Schagen.

Den 3die Laae vi med over 50 andre Seylere udi stille Veir uden for Schagen og fik mod Aftenen god Vind; men som Fyren ikke lod sig see førend mod Midnat, endskiønt vi laae ikke en halv Mil fra den; kunde vi ikke fortsætte Rejsen, hvor over Fyreren fik ligesaa mange Forbandelser af Matroserne, som Grønlænderne fik Velsignelser i Norge.

Den 4de Ankret vi ved Hals udi Aalborg Fiord. Dette Land stod Grøn- lænderne bedre an end Norge; helst siden de fant sig noget bedre paa deres Helbred, og derfor sagde: Sylland læger os som Norge har gjort syge. Dog maatte de siden udstaae en temelig Svaghed paa Sig. Severins Gaard; om hans og hans Folkes Artighed og Omhyggelighed for dem sagde de: vare vore Folk her, saa kunde de see at disse Fremmede for os, ere skikkelige, endskiønt de ikke har været i Grønland.

November.

Alle Helgens Dag var jeg med dem i Dronninglunds Kirke, over hvilken Forsamling de syntis meget vel: sigende: her er en herlig Forsamling, mens herligere i Himmelen; efter Prædiken sang de paa deris Sprog tilligemed de andre: Mit Haab og Trøst og all Tillid etc. Og derpaa takket Gud, som havde ført dem til det forønskede Land, som de havde faaet deris Troe fra.

Den 8te Forlod vi igien Sylland og satte Seyl til Kiøbenhavn.

Den 10de Raftet vi Anker i Sundet, der forundrede de sig først meget over Slottet som de sagde var ligesom et Bierg; thi om de havde seet slikt i deres Vandvittigheds Dage, havde de sagt, at Tornarsuk havde gjort det; siden over de mange Skibe der laae; thi de tænkte at der var ingen flere Skibe til end de som komme til Grønland.

Den 11de Mod Aftenen kom vi til Kiøbenhavn, her falt de atter i Forundring at saa mange Folk kunde være paa et Sted, og kunde ikke begribe hvorfra alle disse Mennister fik deris Føde; thi de saae her ingen Sælhundede eller Hvalfiske etc. som i Grønland er deris meeste Spiise.

Den 12te Efter som Arnarsak var meget syg og inderlig forlanget at blive meddeelt det Hel. Nad. Sacramente, blev hun og dermed betient, hvor ved hun lod see sin sædvanlig Alvor og Andagt. Efter denne hellige Forretning spurte hun mig: om hun skulde tænke at denne Sygdom var hende umid-

delbar jent af GUD; thi da kunde hun mest forsikre sig om hans Ricerlighed imod sig, eller at Luftens og Landets Clima som hun ikke kunde taale, var Nar-jag dertil; thi da meente hun at GUD ikke havde sin Direction derudi. Jeg førte hende derfor paa bedre Tanker, og viiste hende, at intet vederfaris et Guds Barn at jo Gud har sin Haand der udi og ved sin Forsyn søger alting til deris Beste og Salighed. GUD naadeligen forleene at de Stakler kunde fuldkommeligens blive restituerede af deris paakomne Svaghed, førend de igien skal tage herfra, da vilde uden Tvil deris lykkelige Tilbagekomst til deris Folt og Fæderneland udrette noget got, hvilket de og selv har sagt og gjort mig Forsikring om, saa at hvad de før ikke har kundet prisjet og berømme Gud, det vilde de, naar GUD sente dem lykkeligen tilbage, af alle Kræfter beslitte sig paa at gjøre, saa at Gud iligemaade og saa af de andre deris Vanvittige Lands-Mænd kunde cærisprises og berømmes.

December.

Den 24de Behaget hans Kongelig Majestet Allernaadigst at lade mig kalde til sig, tilligemed mine medbragte 2de Grønlænder for at see dem i deres egen Dragt, saa og Allernaadigst at høre af mig Missionens Tilstand i Grønland, hvor han da, efter at jeg havde givet Beretning om alle Ting, loed see sin Allernaadigste Fornøjelse, og hierteligen glædet sig derover at hans Allerschristeligste Intention, var saa vidt vel udfalden og fremdeeles beste Haab til deres frugtbartlig Dplysning og Omvendelse.

Grønlænderne forundrede sig storlig over alt hvad de saae og hørte, Sigende: At de havde vel haft prægtige Tanker derom tilforne; Men det var dog intet imod det de nu saae. Har en stor Herre paa Jorden saadan Herlighed, sagde Pigen, hvor herligt maae det da være hos GUD i Himmelen.

Om vores Nations Kunst, og Forstand forundrede de sig i lige maade og sagde: at de kunde imitere alle deres Tanker o: gjøre og fuldbringe alt hvad de med deres Tanker kunde opfinde. Sagde og fremdeeles: nu har vi seet den takværdige Herre, som u-bejeet har sørget for at vi maatte i Evigheden see GUD. Af det de saae at det naadige Herstak gav saa nye Agt paa, der de hørte dem læse for Maden som dem allernaadigst blev given, sagde de siden til mig: Dersom vore Lands-Mænd saae saadan stor Herre med ligesaadan Verbødighed som vi at tale med Over-Herren GUD, da vilde de uden Tvil tænke noget dybere derom. Der de iblant Domestiquerne saae en Morian, begyndte de at smile og sagde: Vi tænkte at vi vare grimme, men han er endnu grimmere, hvilket der det blev Morianen betydet, loe han, hvorføre de jagde: Lee kun! du er for smuk tilforne. Der vi omsider gif udaf For-gemakket, vente Arnarsak sig om til Ridderne og Dammerne og de Dvrige og sagde: I tænker at komme til Himmelen, derfor efterdi jeg ikke seer Eder meere her paa Jorden, saa faar jeg Eder nok at see i Himmelen.

Der en Port-chaise engang blev baaren forbi, og en bad mig spørge dem, hvad de meente det var? svarede de det er en lad Mand i et Federal.

Fruentimmerets store Fiskebeens Skjorter siige de, kand bruges til Telter. Den store U-lighed baade paa Ansigter og Vilfor, forundrer de sig over; thi Betlere seis ikke i deres Land; Sellers roser de det høylig hos vores Folk, at de ikke spiller giæf med Fremmede, men omgaaes dem Venligen og Nærligen.

At jeg har continueret med denne min Journal indtil Aarets Udgang, skeer fordi jeg har vilddet indføre nogle af Grønlændernes Reflectioner om voris Land og Folk; og hvad forunderligt og usædvanligt dem her forekom.

Dog er i forbigangne Aars Relationer meget Missionen u-ved-

kommende bleven indført, som kunde have været udelat,

dersom jeg havde vidst at det af min Fader til

Trykken skulde bleven overleveret og

saaledis kommet Publico

for Dyne.

APPENDIX

Jeg haver udi min forhen udgivne Grønlandske Relation meldet, at foruden Colonien Got-Haab paa 64 Gr. er og en Loge ved Nepisene paa 67 Gr. og efter den Høylovlige Sl. Konges, Kong FRIDERICH den IVdes Christelige Anordning og paa egen Kongel. Beføstning, oprettet 1729. Hverhen Hr. Ole Lange, som Missionair var Allernaadigst voceret og udsendt. Aaret efter, kom og Missionair Hr. Henrich Melzoug fra Got-Haab didhen for at være velbemelede Hr. Ole Lange assisterlig udi Missionens Tieneste. Hvad Begges Forretninger der sammesteds er angaaende, da haver jeg i bemeldte min Journal lidet derom meldet, af Marlag, jeg hafde intet omstændeligt og efterrettelig fra de gode Mænd derom, førend nu, da mig, efter Begier, af Vel-ærværdig Hr. Ole Lange blev communiceret efterfølgende; hvilket jeg ikke heller kand forbigaa, ved denne Lejlighed her at indføre, paa det den christelige Læsere maa faae at viide: At Guds Ord og paa det Stæd, saa længe Colonien der var, ikke uden Frugt er bleven Hædningene forkyndet.

Foruden da, den sædvanlige Huus Visite, som stæede af dem begge til de i circumferencen boende Grønlænder, saa ofte som mueligt var, er og Særdeleshed af Hr. Ole Lange blevne døbte 3de Grønlænder; hvor om den mig af ham tilsendte Extract af hans Journal og holdende Ministerial-Bog saaledes formelder:

Anno 1731.

Den 24de Juny St. Hans Baptiste-Dag paa Nepisene efter offentlig Guds Tieneste og Forbøn bleve i ICSU Navn, tvende Grønlænder 1) Innuk, en fuldvoksen Mand, som var hos mig 2) Aksekak, en fuldvoksen Mand, som var hos Hr: Capitain Landorph; 3) Avagnak en fremvoksen Dreng, som var hos Hr: Milzoug, alle u-gifte, efter at de i deres Sprog havde giort reede for den einfoldige Catechismi Lærdom (hvorudi de tilforn af begge mine høyskkelige Colleger Herr Egede og Herr Miltzoug vare befundne at være vel grundede) af mig til den hellige Daab antagne, hvorudi den Første blev kaldet Christian, den anden, efter hans egen Begiering, med samme Navn som hans Huusbonde, Jørgen Brodersen. Den tredie Carl, hvilket høyværdige Sacra-

mente de antog med kiendelig Andagt, med Graad og Glæde; og dertil vare Bidner, foruden Raadet og Colonien, Cheferne og Folket af tvende Skibe Morianen og Charitas, saa og Fremmede fra tvende Engelske Skibe, udi Amarlume Havn beliggende, som den Dag besøgte vor Christelig Forsamling. Gud lade de nye Døbte blive i Christo Jesu indtil hans Uerfulde Aabenbarelses Dag.

Disse førnævnte døbte Grønlænder ere nu alle tre ved Døden afgangne. Den ene, nemlig Jørgen Brodersen, døde tillige (med) andre flere Grønlænder, som samme Aar 1731. fulde over med Fædernelands Skibene, efter Ankomsten til Kiøbenhavn udi Børne-Popperne. Den anden, nemlig Carl kom vel Aaret 1733. tilbage til Grønland igien, men som Smitten af Børne-Popperne, som han og havde haft, hengte endda i Legemet paa ham, befengte han og, imod Forhaabning, alle dem han kom til, og saa omsider døde self. Den tredie Christian skulde blevet hos mig, efter at Fædernelands Skibene vare bortgangne, men han stael sig hemmelig bort med nogle af hans Folk, som vare komne Sønden fra, og foer Nord til Disco-Bugt, hvor hand siden gistede sig, men et Aars Tid eller to der efter, er uslykkeligen bleven borte til Søes. Hvordan hans Levnet og Forhold imidlertid haver været, veed jeg ikke til visse, saasom stedet, hvor han opholte sig er nesten 200 Meile fra Got-Haab. Men dette haver jeg dog siden hørt om ham: at hvor han kom, haver han talt om Gud, og hvad han haver hørt og lært hos os. Vist er det, at han havde stor Driftighed til at sige sine Lands-Mænd, hvad han syntes der ikke var anstændigt hos dem, saa man maa overlade Gud Dommen, angaaende hans Christendoms Alvorlighed siden man ikke kand dømme noget vist om hans indvortes Tilstand.

Følger endnu meere af Herr Ole Langes Journal.

Samme Aar den 17 Septembr. udi Scoutbynacht Hiortes Gaard beliggende paa Graae-Brødre Torv i Kiøbenhavn, blev en Grønlandsk voyen Pige Kajut, med deres Højærværdigheders Herr Biscop Worm og Summi Theologi Herr Professor Steenbuch, deres Samtykke, efter hendes indstændige Forlangsel og Begiering, paa hendes syge Seng, efter at hun i sit Mødrene Maal, havde, saa vit hendes Svaghed tilloed hende, giort temmelig reede for Christendommens Fundamenter, efter vor Evangeliske Kirkes sande Lærdom, udi Jesu Navn af mig antagen til den hellige Daab, hvorudi hun bekom det Navn Christine Hedevig; til Bidner af hendes Daab og derved beviiste store Andagt, vare Mand- og Faddere, som i det Grønlandste ere kundige. Studiosus Povel Egede og Assistenten Jens Hiort; Derforuden Capitain Jörgen Landorph, Capit. Leut. Christian Friderich Mohrsen, Medicinæ Doctor, Christian Lodberg Friis; Af Fruentimmer, Fru Elisabeth Müller, Schoutbynacht Hiortes, Somfrue Catharina Ingebor Zissenens. Foruden en Mængde gode Christne, som med deres Forbønner hjalp den Døbte. Alt saaledes, at være tilgaaet, er derpaa strax velbemelte deres Højærværdigheder refereret.

Saa vidt af Hr: Ole Langes Journal mig tilsendt af d. 31 Januarij 1739.

At denne gode Mand og efter Ankomsten fra Grønland, da Berket stoed

paa svage Been, og var nær at skulle bleven ophævet, har alvorlig taget sig Grønland an, ikke alleene med Allerunderdanigste Forestilling og Opmuntring til Hans Majest. Self, men end og andre ypperlige Mænd, som han vedste med deres Recommendation kunde tiene Verket, er mig noksom bevidst, og af andre siden min Ankomst her, tilfulde forsikret; Sa at han endnu tager Part udi Grønlands Velgaaende, vidner hans jevnlige Skrivelser til mig, og derfor uden Tvil, med andre Guds Børn, frembær dets Anliggende for GUD i sine Bønner, hvilke GUD bønhøre.

Betreffende Missionens Tilstand ved Colonien Gothaab efter min Afrejse fra Grønland 1736. Da fandt den sees af sidsthiemkomne Missionarii Hr: Martin Ohnsorgs mig tilstillede Fortegnelse af den 5te Jul. 1740 af følgende Indhold:

Fortegnelse:

Paa de Grønlænder, som findes saavel hos os paa Colonien, som og paa dem, som har boet i indværende Vinter i nærværelsen af Colonien, tillige med hvorledes disse deres Tilstand er, og hvad Haab mand har om dem, og de Døbte børn:

Herpaa Colonien findes efterfølgende:

1) En gift Mand navnlig Povel, som er døbt af Hr: Hans Egede, og er temmelig bleven forandret, særdeles i dette Aar; han har en herlig Kundskab om GUD og hans Willie. Kan læse vel baade Grønlandsk og Dansk, saa og skrive. Haabes og at samme med Troefab og Flid, som han haver lovet mig, skal forrette sit Catechetiske Væbende, hvilket ham i Aar af det høvelige Missions Collegio er anbetruet.

2) Kingab, ovenbemeldtes Kone, som ogsaa er døbt af Hr: Hans Egede, er et meget fromt og Eje got Menniske, har stor Lyft til at høre Guds Ord, og som jeg har erfaret, for sig selv tænker Guds Ord efter, som hun hører. Hun har lært temmelig vel at stave i denne Vinter.

3) Hans, er og døbt af Hr: Egede, han har et got Vidnesbyrd af alle, saa og af mig, Guds Ord har han saa stor Lyft til, at han indbyrdes med sine Camerater taler der om, og beder af Hjertet til GUD. Han fandt nu got læse i skrevne Bøger.

4) Annariak, som har været her paa Colonien udi 2de Aar, har gjort en velsignet Fremgang, baade idet hand temmelig got kan læse i skrevne Bøger, saa og idet han har erlanget en herlig Kundskab om Gud og hans Willie, hvilket han og ved den Hellig Aands Bistand lovede at efterkomme den 3. Jul. da han i den Hellig Tre-enigheds Navn blev døbt af Hr: Drachart og kaldet Ssaf. Herren styrke ham nu fremdeles og give ham at blive i sin Daabes Pagt, saa han herefter Dag fra Dag, maa forkynde hans Dyder, som haver kaldet ham fra Mørket til sit underlige Lys!

5) Tairsak, som og i lige lang Tid har været hos os paa Colonien, er en meget vittig, forstandig og lærvillig Dreng, og derfor i samme Tid har vel

avanceret, saa han fandt baade vel læse i skrevne Bøger, saa og har et temmelig got Begreb af den Saliggjørende Guds Kundskab, hvilket han har udviist i dette forbigangne Aar, ikke alleene at henge ham i Hiernen, men end og i Hiertet, idet han saavel som ovenmeldte Isak, med Bøn og Paafaldelse til Gud af sit Hierte, og indbyrdes gudelige Samtale med sine Kamerater, ofte har fundet sin Fornøjelse. Samme Dreng, til nærværendes store Opmuntring og Fornøjelse, aflagde d. 10. Jul. Dom. 4 p. Trinit. saa vel en smuk Prøve paa sin Kundskab om Gud og hans hellige Willie, som og en offentlig Bekjendelse om sin dybe Fordervelse, Anger og Ruelse over sine Synder, og liden Tro til Gud og sin Frelser Jesus Christum. Tilgemaade tilkiende gav med stor Forlængsel, at vilde i den hellige Daab, efter Jesu egen Befaling, deelagtiggjøres, hvorføre jeg ogsaa, efter foregaaende Overhørelse og inderlig Bøn og Paafaldelse til Gud døbte ovenbemelte Tairsak i den Hellig Trefoldigheds Navn og kaldte ham Morten. Den store Gud, han nu fremdeles hielpe og fortsætte det Gode jo meere og meere, som er beghndt i ham og de andre, paa det vi tilsammen, paa Jesu store Domsdag med Glæde maae see hver andre.

6) Tugmak, En Grønlands Pige, døbt af Hr: Egede i hendes Barndom, er af gode naturlige Gaver, har derfor en temmelig god Kundskab om GUD, og lært i indeværende Vinter, lidet at læse i Danske Bøger; men er ej saa got Gemytt. Hun er ellers temmelig lærvillig og meere stadig end tilforn.

7) Toulou, en gl. Grønlands Pige, har været i nogle faae Aar her paa Colonien, og har ingen Lyft at være meere hos Hædningene, skiont hende ofte er tilbudet, efter Grønlændernis viis, gode Conditioner. Jeg fandt ej andet Bidnesbyrd give hende, end at hun jo ogsaa haver stor Lyft til at høre Guds Ord og at giemme det; men som hun er temmelig vel til Mærene, fandt hun ikke vel fatte en Ting; dog er hun redelig efter det lidet hun fandt, og har ogsaa lært i Vinter vel at stave.

Disse 7 anførte ere de, som har været til denne Tid antagen ved Colonien. Til dem er nu siden Skibets Ankomst antagne 2de, en Pige, navnlig Kivgak, som indeværende Vinter har boet ved Hærhutterne. Hun er et meget got Menneske, har allerede en liden Kundskab og er meget lærvillig. Dernæst en ung Dreng ved navn Kiviok, som i sin spæde Aar er døbt af Hr: Egede, i hvis Tid han var paa Colonien, men har nu i faae Aar været hos Hædningene. Og er nu da altsaa ved Colonien in alles 9 Personer.

Strax ved siden af Colonien har i forbigangne Vinter boet disse 2. Brødre, Epejok og Sakke med deres Familier. Hos de Gamle, som disverre, giengse er iblant Grønlænderne, har liden Lyft og Begierlighed været til at høre Guds Ord, for de mange Superstitioner, som de saa stærk ere indtagne af. De unge derimod kom offtte til os i Vinter, som de plejede, og med Lyft antoeg vor Underviisning; men formedelt den store Sygdom, som de, saa vel som mange andre, faldt udi, syntes den Lyft at forgaae dem, saa og den Fortroelighed, som de tilforn havde haft til os; Hvor over de resolverte mod Foraaet at forlade os og drage Søer efter, hvilket ogsaa er skeed. Smidertid

fik de fleeste af dem en temmelig god Kundskab om GUD, Særdeles Epejuks Ældste Søn, nemlig Kablunartaik, og som han nu got kunde læse i Bog, udfik jeg til ham Saliggjorelsens Orden, adskillige Bønner og Psalmer, hvilke jeg gav ham med sig, med Formaning iidelig at læse det for sine Systsende, Paarørende og andre, hvilket han og lovede mig at efterkomme, saa og en anden Sommer at komme til os igien.

Ved det gl: Colonie 2de Miile herfra vare indeværende Vinter paa 2de Stæder Grønlænder. Ved det første Stæd boede idel Søer-Lændinger, Herren samstæds var Ketingvoak; hos ham med ganste Familie fantes gandste liden Lyft til at høre Guds Ord, men slet ingen Avorlighed til at eftertænke det samme. De andre var sammestæds, havde ey før i Vinter, hørt tale om GUD, og vare derfor gandste dumme og Vanvittige; dog fantes der hos dem tilfidsst en slags Begierlighed til at høre vor Tale, disse samme fik dog i nogle saa Ting nogen liden Kundskab om Guds Væsen, Stabelsen etc.

Ved det 2det Stæd, hvor der vare 2de Huuse, boede vor sædvanlige gamle Grønlændere. Herren samstæds var Usorak, eller Kobbe Manden kaldet, med Fornøjelse var jeg altid paa dette sted, for de faaes Skyld, som vare begierlige efter at høre Guds Ord, i særdelis Anningait, Anga, Ituakek og flere. I Almindelighed har vel mesten alle paa dette sted, en temmelig god Kundskab om Gud og hans Billie; efterdi de fra deris Barndom har hørt tale der om, men ingen som disse ovennævnte Personer, finder jeg nogen ret Meedeligheid eller Avorlighed hos, langt mindre at de, i det lille de fand, søger at underviise deres smaa Børn, eller andre hos dem værende, hvilket jeg dog i indeværende Vinter, med største Fornøjelse har fundet hos disse.

Sammestæds fantes endeel Døbte, endeel Udøbte.

De døbte vare disse:

Kipisuma som nu er gift. Tigsarluk en herlig og vittig Dreng.
Kiviok. Neusena. Koak.

Udi Baals Revier 2de Miile fra Colonien boede og Grønlænder paa 2de Stæder i indeværende Vinter. Ved det nærmiste Stæd, hvor der var et Huus, boede Utak, med hans 2de Svogre; disse vare de Beste paa dette Stæd, og som meest havde Lyft til at høre GUDs Ord. Samme Utak, har især en stor Kundskab om GUD, og fand herligen tale om hans Sandheder; men som mig synes, saa er Nærings-Sorg det, som holder ham oppe, at han ikke ret kan bryde igiennem, uanseet han visjelig har hafft og endnu haver mange Hørelser af Gud; GUD hielpede ham og giøre ham retskaffen for sig. I samme Huus fantes faae unge, men meget lærvillige og haver en smuk Kundskab om GUD.

De Døbte sammestæds ere disse:

Uuiot [2de skionne Dreng.
Niafone [
Angane.

Ved det længst bortliggende Stæd i samme Baals Revier, vare 2de Huuse. De samme vare i indeværende Vinter ikke meget for at høre Guds Ord, især sagde en gammel Mand, navnlig Irsituak engang til mig i Foraaret, at jeg nu intet skulde agte dem, men de Unge kunde og maatte jeg vel læse for, saa tid og ofte som jeg vilde og lystede.

I samme 2de Huuse fantes en heel hob Børn, som alle vare meget lærevillige.

De Døbte sammestæds vare disse:

Utsungisok.	Tukliuna.
Amuatilik.	Kina.

Disse Døbte, saa vel som de U-døbte paa samme Stæd ere meget herlige og har en meget smuk Kundskab om GUD, og har stor Lyst til at underviises, hvorfors baade jeg og Hr: Drachart, med Lyst har indfundet os hos dem, saa tit vi har kundet, men ej saa tit vi gierne har vildet og ønsket, for den Glæde og Fornøjelse vi har haft af dem.

Nok et Døbt Pige Barn har i Vinter med sin Moder boet hos Hernhutterne, Tupernane kaldet, som i samme Tiid fik en liden Kundskab om GUD og lærte lidt at stave.

Disse her anførte ere altsaa de døbte Børn, som i nest forbigangne Vinter haver været i nærværelsen af Colonien og ere bleven underviiste; Nogle faae døbte Børn findes endnu tilbage paa Optegnelsen, som Hr: Egede efterloed mig, men en er vist, om ikke flere ved Døden afgangen. De andre har jeg seet nogle af, og en og anden gang underviist dem om GUD; men nogle faae ere der, som jeg ej har seet og talt med i de 6. Aar jeg har været her i Grønland. Dette er altsaa det, som jeg i Sandfærdighed, kand skrive og vidne, saa vel om de Grønlandere, som ere paa Colonien, som i nærværelsen af Colonien, og saaledes ere deres Tilstand.

Den store og gode GUD han nu og alle Tider velsigne disse arme vanvittige Hedninge, og give selv Bæst til sit Ords Sæd, som i disse forbigangne Aar er udjaaet i blant dem, at det som teigner sig, Gud være lovet! hift og her, hos endeel allerede lige som at udspire, maa og til sin Tid blomstres, og saa til sidst bæere megen herlig og overflødig Frugt! Ja, han selv, som bød Lyset skinne frem af Mørket, han skinne selv udi deres Hierter til sin herligheds Kundskabs Dplysning i JESU CHRISTI Nasium.

Colonien Got-Haab
d. 5 Julij 1740

af
MARTIN OHNSORG
Missionair.

For uden ovenmelte ere og af de Lyfte Hernhutteste Brødre, som opholde sig i Grønland, 1739, døbte en Familie, nemlig en Mand med hans Kone og 2de Børn, som for en Vinter boede i nærværelsen hos dem; og af dem vare blevene underviiste.

Saaledes som i alt for er meldt, befindes da den Grønlandske Missions Tilstand i nærværende Tid, hvilken man nest den Allerhøjestes Bistand og foreente Betsignelse, vil haabe, herefter skal endda faae en lykkeligere Fortgang, siden Allernaadigst er Foranstaltet, at foruden de to Præster og 2de Catecheter som nu ere paa hver Colonie ogsaa en Skole af 20 à 24. Grønlandske Børn, skal oprettes, for at have et Seminarium, hvoraf tid efter anden, kand tages

de som ere bequemme at bruges til Catecheter og Med-arbejdere i denne

HERRENS Gierning. GUD af Naade for JESU Skyld, fremdeles

fremme og forøge dette Verk til sit u-dødelig Navns

ære og de arme vankundige Menniskers

sande Dplysning og Om-

vendelse! AMEN.